http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/grosu/adinculabisului/default.asp.htm

ÎN ADÂNCUL ABISULUI - Domnia urii sub communism – Sergiu Grossu

Colectia Sergiu Grossu - ÎN ADÂNCUL ABISULUI - DOMNIA URII SUB COMUNISM –

În româneşte de Mioara Izverna

Bucureşti, Piaţa Amzei nr. 13, etaj II
CP 22-216
Tel./fax +40 21 3125854, tel. +40 21 3129852
e-mail acivica@memorialsighet.ro
www.memorialsighet.ro

Comenzi de carte:
tel. 021 3125854, 021 3129852
sau
www.memorialsighet.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

În ciuda titlului său cu rezonanţă psalmică, În adâncul abisului *nu este o lucrare de lamentări. Încercăm să oferim cititorului, mai mult sau mai puţin avertizat în ceea ce priveşte intensitatea intoleranţei religioase în URSS, nuditatea mărturiei, puritatea confidenţei, autenticitatea documentelor primite de dincolo de Cortina de Fier prin intermediul Samizdatului religios.*

Deci nu e vorba de prezentarea unor argumente anticomuniste. Şi nici nu ne propunem să pledăm, în spirit partizan, cauza victimelor puterii ateiste. De la venirea sa în Franţa, autorul acestor rânduri este însufleţit de o singură idee: să fie ecoul imparţial al suferinţei Bisericii martirizate*. Adică să lase să vorbească nu atât sentimentele de frăţească solidaritate creştinească, care îl împing să apere adevărul, cât faptele reale petrecute acolo. Pentru că, în felul acesta, torţionarii sunt denunţaţi de propriile lor nelegiuiri şi învinovăţiţi de acest* abis *infra-uman din secolul XX în care sunt azvârliţi, din pricina rezistenţei faţă de „dictatura proletariatului", toţi contestatarii ce iubesc libertatea şi credincioşii care nu acceptă să suporte, împreună cu necredincioşii, „un jug străin".*

Aceste pagini contemporane de arhivă, pătate cu sângele martirilor, scot la lumină, în mod de netăgăduit, persecuţia crudă declanşată – la adăpostul unor false promisiuni constituţionale – împotriva a zeci de mii de credincioşi din Uniunea Sovietică din zilele noastre care, urmând exemplul precursorilor despre care vorbeşte profetul Daniel, refuză cu încăpăţânare să se prosterneze şi să adore „statuia de aur" a ateismului marxist-leninist.

Cine ar putea spune, după ce şi-a cufundat privirea îngrozită în universul concentraţionar al acestei cărţi, că se simte în largul său, în calitate de creştin devotat cauzei lui Dumnezeu, într-o ţară teribil de duşmănoasă oricărei manifestări a credinţei?

*

Pretinsa „libertate de a practica cultele religioase", prevăzută în Constituţia moscovită, nu este decât o capcană a strategiei politice oficiale. Dacă plasăm această libertate a cultului *în contextul revelator al gândirii leniniste cu privire la libertate „în general" (libertate care nu e posibilă „atâta vreme cât mai există clase sociale"); dacă mai adăugăm şi exigenţele articolului 5 din* Decretul asupra separării Bisericii de Stat *(pentru că „libera îndeplinire a ritualurilor religioase este garantată în măsura în care acestea nu tulbură ordinea publică şi nu vin în contradicţie cu drepturile cetăţenilor") – ne putem da seama cu uşurinţă de duritatea aparatului represiv, şi, prin aceasta, de implacabila lege a urii care, începând de la Revoluţia din Octombrie şi până azi, stăpâneşte peste uriaşul teritoriu sovietic.*

Pe de o parte, sloganul vehement al „incompatibilităţii“ dintre ateism şi religie; pe de altă parte, cântecul de sirenă al „libertăţii religioase“. Cu toate că Lenin preconizează ca element „necesar“ şi „obligatoriu“ al dictaturii „reprimarea prin violenţă a exploatatorilor ca clasă“ (printre care credincioşii reprezintă, incontestabil, categoria cea mai reacţionară), Leonid Ilicev se străduieşte să ne convingă, în discursul său din 25 noiembrie 1963, că „lupta împotriva religiei nu este o luptă împotriva credincioşilor, ci o luptă împotriva ideilor antiştiinţifice şi împotriva ideologiei religioase“; că, mai mult încă, trebuie să avem „un mod cordial şi sincer de abordare a unui credincios“. Coborâţi „în adâncul abisului“ marcat de lupta de clasă; amestecaţi-vă în mulţimea „bolnavilor mintali“ lăsaţi pe mâna medicilor iresponsabili din stabilimentele psihiatrice, sau trudiţi la un loc cu ocnaşii epuizaţi de lipsuri din lagărele siberiene; încercaţi să vă substituiţi victimelor brutalităţilor poliţieneşti şi faceţi cunoştinţă cu ingerinţa zilnică a KGB-ului în viaţa şcolii, a Bisericii, şi chiar în intimitatea familiei, pentru a descoperi în ce fel „cordial şi sincer“ sunt abordaţi copiii Domnului de către nemiloşii promotori ai „umanismului“ comunist.

Nu vrem să ne strigăm durerea, nici să facem să se nască în cititor indignarea faţă de această viziune oribilă a istoriei pe care o trăim. În faţa sălbăticiei umane, reflectare a duşmăniei faţă de Dumnezeu, în faţa lungii cohorte de slujitori, de martori şi de sfinţi ai Bisericii Tăcerii, trebuie să păstrăm tăcerea. Trebuie să ne învingem. Şi, mai ales, trebuie să ne rugăm aşa cum se roagă fără încetare, pentru călăii lor, fraţii noştri persecutaţi.
- Tată, iartă-i, că nu ştiu ce fac!

Sergiu Grossu

1976

I

Hegemonia violenţei

„Căci în cetate am văzut fărădelege şi dezbinare. Ziua şi noaptea ei îi dau ocol pe ziduri: nelegiuirea şi răutatea sunt în sânul ei; răutatea este în mijlocul ei, şi vicleşugul şi înşelătoria nu lipsesc din pieţele ei.“

PSALM 54, 9-12

1. FORŢĂ ŞI SUPUNERE

În ultimele rânduri ale Manifestului Partidului Comunist, Karl Marx şi Friedrich Engels proclamă deschis: comuniştii nu-şi pot atinge „scopurile lor“ decât „prin răsturnarea violentă a întregii ordini sociale tradiţionale“[i][1]. După Lenin, această idee care trebuie să fie inculcată „sistematic maselor“ – ideea revoluţiei violente – „stă la baza întregii doctrine a lui Marx şi Engels. (...) Fără revoluţie violentă, este imposibil să înlocuim Statul burghez cu Statul proletar“[ii][2].

Credincios principiului „ineluctabil“al violenţei, convins că nu există revoluţie „fără baie de sânge“ şi că revoluţionarii nu vor ieşi învingători „fără să facă uz de cea mai nemiloasă teroare“, Lenin scria într-o scrisoare inedită următoarele: „Cu cât vom putea împuşca mai mulţi reprezentanţi ai burgheziei şi ai clerului reacţionar cu atât va fi mai bine. E momentul când trebuie să educăm lumea în aşa fel încât timp de câteva decenii să nu aibă nici măcar curajul de a gândi să facă vreo opoziţie“[iii][3].

Ca şi Lenin, toţi discipolii săi, toţi teoreticienii marxismului vor impune necesitatea violenţei. Pentru Dimitri Manuilski, fost secretar general al Kominternului, „toate trădările, toate crimele, toate cruzimile sunt nu numai permise, ci şi recomandabile, pentru că ele au drept scop instaurarea paradisului comunist“[iv][4]. Oare programul Internaţionalei comuniste, adoptat la cel de-al VI-lea Congres mondial, ţinut la Moscova în septembrie 1928, nu hotăra că „obţinerea

puterii de către proletariat înseamnă abolirea violentă a puterii burgheziei, distrugerea aparatului de Stat capitalist (...), înlocuit de noile organe ale puterii proletare care sunt, înainte de orice, nişte instrumente de represiune destinate să zdrobească rezistenţa exploatatorilor"?[v][5]. La rândul lui, mareşalul Tuhacevski, dezgustat de civilizaţiile latine şi greceşti, ca şi de „nenorocirea" creştinismului, declara, în 1936, în revista *Le Bâtiment français*, că „*aceste idei învechite, această morală şi această civilizaţie (...) nu pot fi lichidate decât prin violenţă!*[vi][6].

De ce trebuie să utilizăm violenţa? Pentru că nu există supunere individuală sau colectivă fără „remediile violente" preconizate de strategii comunişti pentru cucerirea unei naţiuni şi pentru a transforma, în cele din urmă, o ţară într-un mic univers concentraţionar impenetrabil. *„Supunerea este rezultatul unei forţe"* – iată cheia de boltă a strategiei marxist-leniniste. *Manualul comunist de instrucţiuni privitoare la războiul psihopolitic*[vii][7], conceput în URSS cu binecuvântarea lui Beria şi folosit din plin în America pentru formarea cadrelor comuniste, ne prezintă metodele barbare ale „psihopoliticii", care este, pur şi simplu, „arta şi ştiinţa de a revendica şi de a menţine *dominaţia necesară* asupra gândirii şi loialităţii indivizilor, a funcţionarilor, a slujbaşilor de tot soiul şi al maselor populare".

Să vedem care sunt argumentele „artei" şi „ştiinţei" psihopolitice privitoare la dezvoltarea forţei „celei mai brutale", pentru a se ajunge la supunere:

„O forţă sălbatică, care acţionează un timp destul de lung asupra unui individ, oricare ar fi el, va contribui la supunerea sa şi la instaurarea ordinii. Forţa este antiteza acţiunii umanitare. În spiritul omului, ea este într-atât de mult sinonimă cu sălbăticia, cu ilegalitatea, cu brutalitatea şi cu barbaria, încât fie şi numai manifestarea unei atitudini inumane faţă de popor este de ajuns pentru ca acesta să admită forţa. Orice organizaţie care are curajul să se arate va fi ascultată. Acest mod de folosire a forţei este prin el însuşi elementul esenţial al măreţiei. (...)

Dacă vreţi să fiţi ascultat, nu faceţi nici un fel de compromis cu umanitatea. Dacă vreţi supunere, faceţi-i pe oameni să înţeleagă că nu cunoaşteţi mila. Omul este un animal care, în definitiv, nu înţelege decât ceea ce înţelege şi animalul. Iată un exemplu: Un individ care refuză să se supună este lovit. Refuzul său de a se supune devine acum mai puţin vehement. Este lovit din nou şi rezistenţa sa slăbeşte. Este bătut în continuare, fără milă, până când singurul lui gând devine acela de supunere directă şi implicită faţă de persoana care şi-a manifestat astfel forţa. Este un principiu verificat pentru că este principiul pe care omul, acest animal, l-a folosit din timpurile cele mai vechi. Este singurul principiu care s-a dovedit eficient. Singurul care a răspândit o credinţă vastă şi continuă. Căci este în beneficiul nostru ca un individ lovit mereu fără milă să fie până la urmă hipnotizat în aşa măsură încât să creadă orice vine din partea celui care se află la originea loviturilor"[viii][8].

Hipnotismul joacă un rol primordial în viziunea psihopolitică a supunerii pentru că el nu este nicidecum „un fapt al spiritului, al atenţiei şi o dorinţă a inconştientului", aşa cum vede în el „stupiditatea civilizaţiei occidentale", ci fructul indiscutabil al forţei:

„*Numai atunci când o fiinţă este bătută, pedepsită, lovită fără milă, hipnotismul acţionează asupra ei.* Unele autorităţi din Vest au stabilit că numai 20% din populaţie putea fi hipnotizată. Această constatare este falsă. Dacă sunt pedepsite îndeajuns, unele persoane pot fi hipnotizate în orice moment sau loc. Cu alte cuvinte, pentru ca hipnotismul să fie suficient de eficace, trebuie să fie asociat cu forţa. Dacă nu poate fi obţinută prin simpla concentrare asupra hipnoticului, *starea de inconştienţă se obţine prin droguri, lovituri, şocuri electrice şi alte mijloace*. Şi dacă nu putem obţine inconştienţa pentru a realiza o implantare sau un ordin hipnotic eficace, nu avem decât să amputăm părţile creierului animalului-om, aflate în funcţiune, pentru a-l anihila şi a-l goli. În felul acesta, omul nu va mai fi o ameninţare şi vom constata că hipnotismul este foarte eficace.

„*Mecanismul hipnotismului demonstrează clar că oamenii pot fi făcuţi să creadă în anumite condiţii şi chiar în anturajul lor sau în politică, folosind forţa*. De aceea, un psihopolitician trebuie să fie un expert în forţă şi violenţă. În felul acesta, el poate să aducă în stare de supunere pasivă nu numai masele populare ca indivizi, ci şi întreaga populaţie şi conducerea sa. Nu trebuie decât să se arate suficient de sălbatic şi inuman şi va fi ascultat şi crezut. Hipnotismul este un subiect de *credinţă*. Ce pot fi făcuţi oamenii să creadă? Orice lucru care le este administrat cu o forţă şi o brutalitate suficientă. Supunerea maselor este egală cu credinţa lor. (...) *Este suficient să faci dovadă de destulă violenţă, inumanitate, brutalitate şi sălbăticie pentru a crea o credinţă pasivă şi, prin chiar aceasta, o supunere oarbă*. Studiul comunismului în materie de credinţă este un studiu al violenţei"[ix][9].

Primii care au înţeles că „*hipnoza este produsă de o teamă violentă*" sunt psihiatrii ruşi. Descoperirea lor – adică aceea că se poate obţine starea de hipnoză la un individ, la o mulţime sau la o populaţie „printr-un şoc asupra unei

naturi emotive“, ca şi „prin mari privaţiuni, lovituri şi droguri“ – se află la baza psihopoliticii moscovite, care cere puterii guvernamentale utilizarea permanentă a unui *element de teroare* prin brutalităţile comise de psihiatrii comunişti în numele ştiinţei medicale.

„În cazul multor indivizi, o teroare suficient indusă de psihiatru va fi de ajuns ca să-i aducă într-o stare de *alienare mentală*. Un psihopolitician eficace poate, atunci, folosindu-se de autoritatea sa, să înceapă şi să continue o campanie de propagandă în care să se descrie „tratamentele“ variate ce le sunt administrate bolnavilor mintali. Un psihopolitician activ va şti oricând să insiste asupra necesităţii terapeutice a acestor tratamente. Folosindu-se de toate cărţile şi de literatura pe care o cunoaşte, el poate face multe liste de pretinse tratamente prin aceste mijloace. Dar aceste tratamente nu trebuie să vindece, cu adevărat, bolile mintale. Atâta timp cât psihopoliticianul şi oamenii înşelaţi de el sunt singurii autorizaţi să discearnă un spirit sănătos de un bolnav mintal, cuvântul lor cu privire la valoarea unui astfel de tratament va fi acceptat fără discuţie. Nici un om al legii nu ar îndrăzni să se aventureze să judece starea de sănătate mintală a unui individ pe care psihiatrul l-a declarat deja alienat. Individul însuşi e incapabil să se plângă, iar familia lui, aşa cum vom vedea mai departe, este discreditată în mediul ei de acest caz de boală mintală. Nu trebuie să existe alţi oameni care să judece starea de sănătate mintală a individului: în mod contrar, s-ar putea descoperi că brutalităţile practicate sub numele de tratament nu sunt terapeutice.

Un psihopolitician nu e deloc interesat de metodele terapeutice şi de tratamente. Cu cât vor fi mai mulţi bolnavi mintali în regiunea în care lucrează, cu atât mai numeroşi vor fi oamenii care vor fi sub controlul lui şi munca îi va fi mai uşoară. Cum această problemă ajunge, după cât se pare, până la niveluri incontrolabile, el va lucra din ce în ce mai mult într-o atmosferă de criză, ceea ce îl scuză din nou pentru folosirea unor tratamente ca şocurile electrice, lobotomia frontală, leucotomia transorbitală şi alte operaţii practicate de mult timp în Rusia în cazul deţinuţilor politici. Interesul psihopoliticianului este să poată să-i îngrijească pe bolnavii mintali fără să ţină seama de lege sau de timp. *El trebuie să menţină un nivel de brutalitate care să facă, cu orice preţ, ca o parte din populaţie să se supună şi reacţia sa să fie generală.* Numai în felul acesta psihopoliticianul va putea emite o judecată absolută asupra sănătăţii mintale a unor înalte personalităţi oficiale“[x][10].

Pentru a domina pe plan spiritual, în aşa fel încât „acolo unde aceste doctrine vor fi predate, ele să fie hipnotic acceptate“, psihopoliticianul trebuie să uzeze de suficientă brutalitate faţă de „bolnavii“ săi:

«O persoană aflată în tratament trebuie să simtă o anumită *teamă* sau *groază*; astfel, ea va primi imediat ordinele venite de le psihopolitician, care devine capabil să o impresioneze şi să-i influenţeze acţiunile. (...) *Credinţa, născută printr-o anumită doză de teamă şi de teroare ce emană de la un nivel de autoritate, va fi urmată de supunere.* Este foarte important ca supunerea să fie efectivă fără chiar ca persoana respectivă să-şi dea seama de asta. Subiectul trebuie să se supună fără să apeleze la raţiune. (...) În interesul psihopoliticii, trebuie să spunem populaţiei că o persoană hipnotizată nu va acţiona împotriva voinţei sale, nu va comite acte imorale şi nu se va pune în pericol. Este, poate, adevărat ca punct de vedere; în realitate, nu e adevărat atunci când ordinele sunt inculcate cu ajutorul şocurilor electrice, al drogurilor sau al unor pedepse grele. Dar psihopoliticianismul nu va spune asta oamenilor; căci, dacă s-ar şti că, în general, indivizii aduşi în stare de supunere îşi fac rău lor înşişi şi pot comite acte imorale atunci când sunt influenţaţi de ordine hipnotice, s-ar înţelege bine că *mulţi oameni lucrează, fără să ştie, în favoarea Comunismului*“[xi][11].

*

Printre metodele violente cele mai eficace, psihopolitica recomandă şocul electric; căci „orice protest din partea individului căruia îi este administrat un astfel de tratament se dovedeşte a fi imposibil: după asemenea îngrijiri, el devine cu totul neputincios“. Acţionând în acest fel, prin zdrobirea fizică şi psihică a „contestatarilor“, stăpânii universului concentraţionar îşi propun să înlăture orice opoziţie politică şi religioasă, să impună legea regimului lor dictatorial anti-uman şi să supună naţiuni întregi conducerii de la Kremlin.

„Treptat – după cum ne dezvăluie aceste planuri satanice – publicul trebuie să fie informat pentru ca, mai întâi, să poată să accepte tratamentul prin şoc electric, făcându-l să creadă că este un tratament terapeutic şi, apoi, că aceste şocuri electrice au un efect liniştitor. Mai târziu, trebuie să-l informăm că şocurile electrice atacă în general dinţii şi coloana vertebrală şi, în cele din urmă, că acest tratament este adeseori mortal sau, dacă nu, duce la fracturarea coloanei vertebrale şi la căderea dinţilor pacienţilor. Este foarte puţin probabil ca un om din public, dacă nu e iniţiat în prealabil, să poată asista chiar şi la un singur tratament prin şoc electric[xii][12].

Cu siguranţă că el n-ar suporta să asiste la o lobectomie prefrontală sau la o leucotomie transorbitală. Cu toate acestea, publicul trebuie să fie adus în situaţia în care să admită folosirea acestor procedee, în care aceste procedee

să devină un tratament normal şi în care detaliile tratamentului să poată fi făcute publice pentru a mări prestigiul psihopoliticii. *Cu cât tratamentul va fi mai violent, cu atât nebunia va fi mai greu de vindecat.*

Trebuie să manipulezi societatea în aşa fel încât orice tânăr recalcitrant să poată fi târât în faţa tribunalelor şi dat pe mâna unui agent psihopolitic pentru tratarea sa cu şocuri electrice, pentru a-l reduce la o docilitate totală şi pasivă pentru tot restul zilelor sale. Făcându-se tot mai multă publicitate violenţei tratamentului, publicul va ajunge cu timpul să accepte stabilirea unor condiţii abrutizante şi, în cele din urmă, se va folosi de aceste fiinţe abrutizate, dacă îi sunt livrate. În acest fel, o mare pătură a societăţii, şi, în particular, toţi cei care au tendinţa de a se revolta pot fi reduşi la situaţia de a-l sluji pe psihopolitician. Prin diferite mijloace, publicul trebuie să fie convins că nebuniei nu i se poate face faţă decât prin şocuri electrice, tortură, privaţiune, defăimare, discreditare, violenţă, mutilare, moarte şi orice alt fel de pedeapsă. Simultan, societatea trebuie educată în idea că numărul nebunilor din sânul ei s-a mărit. Acest lucru creează o stare de criză, acordă psihopoliticianului rolul de salvator şi, până la urmă, dă societatea pe mâinile lui"[xiii][13].

2. CENTRE PSIHIATRICE

„Remediile violente" preconizate de strategii războiului psihopolitic nu urmăresc numai zdrobirea „oricărei opoziţii faţă de propagarea comunistă în diferitele straturi sociale din lume" şi zămislirea unui Stat „al haosului şi al dezordinii", graţie căruia i se pot injecta, în modul cel mai simplu, doctrinele clare şi energice ale comunismului"[xiv][14], ci şi *vindecarea mintală* a opoziţiei politice şi religioase în interiorul imperiului sovietic, adică *distrugerea personalităţii umane*.

Până la urmă, despre ce este vorba? De un „asasinat al spiritului", va spune Alexandr Soljeniţîn după arestarea şi internarea marelui genetician Medvedev într-un azil de alienaţi[xv][15]. De un „tratament" ucigaş, va scrie Iesenin Volpin în ziarul *New York Times*. Căci „dat fiind că durata acestui fel de internare nu e limitată de lege – el îşi aminteşte de propriile sale şederi în spitalele psihiatrice –, individul astfel spitalizat trăieşte cu teama continuă că va rămâne în spitalul de nebuni luni, ani sau chiar viaţa întreagă, ceea ce duce, în mod inevitabil, la profunda sa traumatizare"[xvi][16].

Centrele psihiatrice de astăzi sunt materializarea doctrinei şi a metodelor psihopolitice recomandate de Lavrenti Beria studenţilor americani de la Universitatea Lenin: „Trebuie să munciţi până când veţi ajunge să dominaţi inteligenţa şi trupul fiecărei personalităţi din ţara voastră. (...) *În stabilimentele pentru bolnavii mintali* aveţi, în ţara voastră, tot atâtea închisori în care au loc un milion de persoane pe care le puteţi ţine fără nici un drept civil şi fără nici o speranţă de eliberare. Asupra acestor oameni se pot face intervenţii şi tratamente chirurgicale în aşa fel încât să nu mai aibă niciodată o minte sănătoasă"[xvii][17].

Pentru Gabriel Marcel, „internarea sistematică a unor oameni sănătoşi la minte – a căror singură vină este că cred şi gândesc în mod liber – în pretinse azile psihiatrice unde li se aplică un tratament care, cu timpul, face din ei nişte larve sau nişte roboţi, *constituie o crimă nemaipomenită*, care nu poate fi comparată decât cu nelegiurile hitleriste, şi care „pune asupra stăpânilor de la Kremlin o pecete murdară şi de neşters"[xviii][18]. Într-o *Scrisoare* adresată lui Boris Petrovski, ministrul sănătăţii publice al URSS, el spunea: „Ne aflăm în posesia unui mare număr de documente a căror autenticitate nu poate fi pusă la îndoială şi care ne arată care este procedeul aplicat sistematic de serviciile voastre persoanelor ale căror opinii sunt considerate nonconformiste, procedeu care constă în a le interna în azile psihiatrice, când se ştie foarte bine că aceste persoane sunt normale din punct de vedere mintal. Aici ele sunt supuse unor tratamente care nu pot avea ca rezultat decât transformarea lor în bolnavi. *În felul acesta delictul de opinie este asimilat cu un caz psihopatologic*."[xix][19].

Dar „stăpânii de la Kremlin" rămân surzi la toate aceste „vorbe mincinoase". Piotr Abrasimov, fostul ambasador al URSS în Franţa, a protestat oficial împotriva „acestor poveşti despre internările în azile psihiatrice ale opozanţilor" la care se referea ministrul de interne în discursul său din 11 iulie 1972[xx][20]. Înaintea ambasadorului sovietic, în ziarul *Izvestia* din 23 octombrie 1971, se scria că „spitalizarea unor indivizi sănătoşi în clinicile psihiatrice din URSS este total exclusă" şi, prin urmare, că este vorba de „calomnii şi invenţii fabricate în Occident de diversiunea anti-sovietică". Două luni mai târziu, în *Les Nouvelles de Moscou*, ziaristul Evgheni Makarov va califica afirmaţiile „anumitor organe de presă ca fiind nişte absurdităţi" inventate „pentru a denigra societatea sovietică"[xxi][21]. Nici un cuvânt despre centrele psihiatrice ale K.G.B.-ului din Leningrad, Cerniahovsk, Kaluga, Kazan, Orel, Dnepropetrovsk; nici un cuvânt despre Institutul Serbski şi despre spitalul special Kaşcenko din Moscova. Makarov se preface că nu ştie de diagnosticele trucate puse de criminalii în bluze albe şi de pedepsele psihiatrice care au lovit oameni normali – supuşi, cu forţa, la „un tratament" cu substanţe psihotrope – ca generalul Piotr Grigorenko, Vladimir Bukovski, Vasili Cernihov, Natalia

Gorbanevskaia, Viktor Feinberg, A. Levitin-Krasnov, Vladimir Gherşun, I. V. Lazuta, Ivan A. Iakimovici, V. Kuzneţov, M. A. Nariţa, G. M. ªimanov şi atâţia alţii, mai puţin cunoscuţi. După dezminţirea dată de conducerea *Asociaţiei neuropatologilor şi psihiatrilor sovietici* (al cărei text a fost publicat în ziarul l'*Humanité* din 29 septembrie 1973) este vorba „despre campania dusă în presa occidentală care pretinde că în URSS oameni sănătoşi la minte ar fi internaţi în spitale psihiatrice din pricina comportamentului lor politic. Această campanie merge atât de departe încât afirmă că aceşti oameni ar fi supuşi unor tratamente nocive pentru sănătatea lor". Mai mult încă, „calomniile anti-sovietice răspândite de propaganda occidentală profită de totala necunoaştere privitoare la condiţiile în care sunt îngrijiţi bolnavii mintali în Uniunea Sovietică şi la felul cum sunt garantate aceste îngrijiri".

*

În ciuda articolului 5 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, conform căreia „nimeni nu va fi supus torturii, şi nici pedepselor şi tratamentelor crude, inumane sau degradante", în Rusia există un fel de „conjuraţie împotriva spiritului"[xxii][22], o operaţie de anvergură de dezagregare psihică şi genetică a omului, o tendinţă progresivă de a ucide „structurile spirituale, delicate şi individuale ale prizonierilor lor «mentali»". ªi această crimă „nu este mai puţin abominabilă decât omorul real", afirmă în mod categoric psihiatrul american Dr. Norman B. Hirt, în intervenţia sa în favoarea celor internaţi în azilele psihiatrice. „Nu numai că acest act distruge o personalitate, dar el perpetuează iluzia grandioasă de omnipotenţă a spiritului torţionarului şi a omului politic care ordonă şi permite tortura"[xxiii][23]. În cursul unui interviu acordat ziarului *The Sun*, doctorul Hirt spune: „Am liste cu numele a sute de cetăţeni sovietici încarceraţi în centre psihiatrice. Informaţiile venite din diferite surse de pe teritoriul sovietic ne îngăduie să evaluăm numărul acestui gen de încarcerări la minimum 7.000"[xxiv][24]. El citează cazul unei fete de 13 ani, Marina Temkin, trimisă într-un institut psihiatric de propria ei mamă – „psihiatru pentru copii şi membră a partidului comunist" – pentru că a ales, în instanţa de divorţ, să-şi urmeze tatăl şi pentru că voia să emigreze în Israel.

Dovezile cele mai convingătoare care susţin, într-un mod de netăgăduit, cauza victimelor medicinei psihiatrice exploatate politic şi devenită astfel „un instrument al represiunii sociale"[xxv][25], reies indubitabil din documentele care ne sunt trimise din URSS prin intermediul Samizdatului. Contrar versiunii oficiale a propagandei sovietice, toate documentele atestă abuzul spitalizării unor oameni sănătoşi din punct de vedere mintal „din pricina comportamentului lor politic", cruzimea terapeuticii tratamentelor „vătămătoare sănătăţii lor", absurditatea diagnosticelor, iresponsabilitatea „psihiatrilor sperjuri" stigmatizaţi de Soljeniţîn. „Psihiatria este un domeniu al medicinei şi nu al dreptului penal", conchide expertiza celor trei psihiatri sovietici anonimi, care s-au ocupat de „cazul" generalului Piotr Grigorenko, internat în clinica carcerală din Cerniahovsk. „Trebuie să se pună capăt eliminării discrete a persoanelor care gândesc altfel, prin internarea lor în clinicile psihiatrice, iar medicii care se dedau, cu bună ştiinţă, la acte antiumanitare trebuie să fie urmăriţi în justiţie, conform cu normele jurisdicţiilor naţionale şi internaţionale..."[xxvi][26] La fel gândeşte şi Tatiana Jitnikova, soţia lui Leonid Pliuşci[xxvii][27]. Într-o scrisoare deschisă adresată la 14 februarie 1973 profesorului A.N. Snejnevski, preşedintele Comisiei de expertiză, care a declarat că soţul ei este „bolnav mental", ea strigă cu vehemenţă:

> „Semnătura dumneavoastră l-a aruncat pe acest om într-un spital psihiatric special unde va sta internat nu se ştie cât timp. Ce înseamnă asta pentru un om cu mintea sănătoasă, ştiţi la fel de bine ca şi mine. Din ce motiv şi în numele cărui lucru a trebuit să-l distrugeţi, să-l sfărâmaţi, să-l anihilaţi moral pe soţul meu? Din ce idealuri înalte v-aţi inspirat când aţi acţionat în felul ăsta? Că doar nu aţi făcut-o pentru preţul de 73 de ruble cât reprezintă cheltuielile judiciare cerute lui Pliuşci, în care intră şi costul expertizei făcute de dumneavoastră. Unde v-aţi format o conştiinţă atât de slabă şi unde aţi găsit justificarea morală ca să hotărâţi să trimiteţi un om sănătos la minte într-o izolare completă, în mijlocul bolnavilor mintali, şi să-l lăsaţi acolo, fără apărare, pradă întâmplării care scapă oricărui control exterior? În realitate, acest lucru e mai rău decât a fi trimis la închisoare sau la ocnă, mai rău decât a fi ucis. Cum aţi îndrăznit să faceţi asta, dumneavoastră care aţi depus jurământul lui Hipocrate?[xxviii][28] N-aţi fost tulburat de nici o îndoială? Nu v-a fost frică că veţi fi chinuit de nefericirea şi de lacrimile copiilor lui Pliuşci? *Sunteţi călăul soţului meu*"[xxix][29].

Pentru ca cititorul să poată să-şi dea singur seama de această tragedie a „distrugerii planificate" a spiritului fiinţelor omeneşti vii şi să tragă de aici concluziile care se impun, îi prezentăm în cele ce urmează un dosar ce cuprinde: o declaraţie şi un apel al Comitetului Drepturilor Omului, semnate de A. D. Zaharov, G. S. Podiapolski şi I. R. ªafarevici; lista internărilor în spitalele psihiatrice, aşa cum a fost publicată în *Cronique des événements en cours*, în numărul 26 din 5 iulie 1972; o scrisoare emoţionantă scrisă de un cuplu de credincioşi baptişti, Nikolai Ivanovici Vladikin şi Prascovia Radionovna Vladikina-Orlova; şi, în sfârşit, cel de al doilea apel al credincioşilor din Borodici, regiunea Grodno (Bielorusia), în care se vorbeşte despre „situaţia grea" în care se află creştinul Ivan Vasilievici Lazuta, internat în spitalul psihiatric regional din Jadişki.

A) DECLARAºIA COMITETULUI DREPTURILOR OMULUI

Aflăm că la Congresul „Federaţiei Internaţionale de Psihoterapie“, care s-a ţinut la Oslo între 23 şi 30 iunie, s-au primit o serie de apeluri semnate de particulari şi de organisme internaţionale şi naţionale în care se cere condamnarea internărilor în spitalele psihiatrice pe motive politice, internări practicate în URSS şi în ţările Europei de Estxxx[30]. Congresul a refuzat să se pronunţe asupra acestui subiect sub pretextul de a nu frâna „procesul actual, foarte progresist, de apropiere de ţările din Europa de Est“. Comitetul a luat cunoştinţă de această hotărâre a Congresului cu multă uimire şi amărăciune. Sechestrarea unor persoane sănătoase la minte în spitale psihiatrice va rămâne pentru totdeauna o ruşine a secolului nostru, aşa cum au fost pentru Evul Mediu aparatele de tortură. A închide ochii în faţa acestor cruzimi înseamnă a favoriza practicarea lor şi a-i trăda pe cei ce le cad victime. *Represiunea psihiatrică nu mutilează numai vieţile; ea distruge şi fundamentele etice şi juridice ale societăţii omeneşti.* Decizia Congresului de psihoterapie este una din mărturiile efectului distructiv al acestei practici. Unde oare se vor putea găsi forţele capabile să combată această primejdie, dacă înşişi medicii refuză să audă vorbindu-se despre asta?

Noi dorim din tot sufletul să se realizeze apropierea dintre ţările ce au structuri politice diferite, pentru ca cele două părţi să se ajute reciproc în evoluţia lor spre un umanism mai bun. Or, hotărârea Congresului de psihoterapie dă ideii de apropiere un sens diametral opus şi rebarbativ.

Apelăm la conştiinţa tuturor psihiatrilor responsabili faţă de bolnavii lor, de ştiinţa lor, şi faţă de întreaga omenire, rugându-i să obţină revizuirea acestei decizii.

A. D. Zaharov
G. S. Podiapolski
I. R. ªafarevici

Moscova, 9 iulie 1973

B) INTERNĂRILE PSIHIATRICE

Internarea unor comunişti la Leningrad

În martie 1971, la Leningrad, au fost arestate şapte persoane: Viaceslav Djibalov, inginer principal la Institutul de mecanică, Serghei Sergheiev, Andrei Kozlov, Maria Semenovna Musienko şi fraţii Ivan şi Serghei Purtov, Nu se cunoaşte numele celei de a şaptea persoane. Toţi şapte au fost învinuiţi în virtutea art. 70 din Codul Penal al RSFSR. „*La Chronique*“ nu cunoaşte conţinutul exact al actului de acuzare. Se ştie numai că inculpaţii profesau următoarea „credinţă“: „Societatea noastră este bolnavă, trebuie să o însănătoşim, să reînviem adevărata politică leninistă şi să construim comunismul“.

Procesul a avut loc în ianuarie 1972. „*La Chronique*“ nu dă amănunte. Se ştie doar că patru dintre acuzaţi au fost declaraţi iresponsabili în urma expertizei psihiatrice şi trimişi, pentru tratament forţat, într-un spital psihiatric special. Ceilalţi trei au fost condamnaţi la diferite pedepse cu închisoarea.

Internarea ziaristului Evdokimov

În vara anului 1971, a fost arestat, la Leningrad, ziaristul Evdokimov (născut în 1928). El a fost inculpat în virtutea art. 70 din Codul Penal al RSFSR. În actul de acuzare, i se reproşa, în primul rând, că a publicat articole în revista „Posev“xxxi[31]. După expertiză, institutul de psihiatrie legală Serbski l-a declarat iresponsabil. Procesul lui Evdokimov şi al soţiei sale a avut loc recent, la Leningrad. Evdokimov, fiind considerat iresponsabil, nu compărea la judecată.

În timpul procesului, soţia lui Evdokimov a depus mărturie împotriva soţului ei. Tribunalul a dispus internarea lui Evdokimov în spitalul psihiatric special din Leningrad. Soţia sa a fost condamnată la trei ani de închisoare cu amânare, răgazul probatoriu acordat fiind de cinci ani.

Doamna Evdokimov este mamă a doi copii. Evdokimov a făcut greva foamei în spitalul psihiatric din Leningrad, ca protest faţă de condiţiile foarte dure de aici.

Cazul lui Leonid Pliuşci

În mai 1972, Leonid Pliuşci a fost trimis la Moscova ca să i se facă un examen psihiatric. O întreagă serie de fapte ne obligă să ne gândim că diagnosticul pus de comisia de expertiză era stabilit dinainte. Unul dintre ele este citat în declaraţia Grupului de Iniţiativă pentru Apărarea Drepturilor Omului, difuzată în legătură cu arestarea lui L. Pliuşci. Iată un alt fapt: încă din februarie, agentul K.G.B. Sur îi declara martorului F. A. Didenko că K.G.B. deţinea o scrisoare scrisă de mama lui Pliuşci în care aceasta vorbea despre „ciudăţeniile“ fiului ei, În realitate, o asemenea scrisoare n-a existat niciodată!

La 4 iunie, soţia lui Pliuşci, T. I. Jitnikova, i-a adresat Procurorului Republicii Ucraina o declaraţie în care arăta felul tendenţios în care era condusă ancheta împotriva soţului ei.

Prizonieri politici în spitalele psihiatrice

– Vladimir Ilici **Trifonov** s-a născut la 1938 în regiunea Kalinin. În 1966, Trifonov era student la Facultatea de Fizică de la Institutul Pedagogic din Kalinin. El stătea adeseori de vorbă cu profesorul de economie politică. Ca urmare, a fost supus unui examen psihiatric. Acest examen a durat cinci minute şi a fost făcut de psihiatrul şef de la Institutul Medical din Kalinin, V. N. ªpak. Pe baza diagnosticului lui ªpak, Trifonov a fost exclus din Institut. În martie 1968, el a fost arestat pentru „declaraţii antisovietice". După şase luni, a fost trimis la spitalul psihiatric special din Leningrad, unde se mai află încă şi astăzi. Adresa mamei lui este următoarea: Regiunea Kalinin, Districtul Ostankovo, ªirkovskoe p/o, satul Orlinka, Trifonova Vera Ilinicina.

– Anatoli Dmitrievici **Ponomarev** s-a născut la 1933 în Leningrad. Lucra ca inginer la filiala din Leningrad a institutului de aparate medicale. În octombrie 1970, a fost arestat şi inculpat în virtutea articolului 190 – 1 din Codul Penal al RSFSR, pentru că a răspândit versuri satirice făcute de el şi pentru că a reprodus scrisoarea adresată de A. Soljeniţîn Congresului Scriitorilor. La examenul psihiatric, care a avut loc la cel de al doilea Spital psihiatric (Priajka), i s-a pus diagnosticul de iresponsabil. La 29 ianuarie 1971, a fost trimis pentru tratament forţat la spitalul psihiatric special din Leningrad. Se găseşte în acest spital din 11 martie 1971. Adresa familiei sale este următoarea: Leningrad, Perspectiva Lesnoi 34/36, apt. 125.

– Anatoli Fedorovici **Cinov** s-a născut în 1938. În 1967, şi-a terminat studiile la facultatea de Chimie a Universităţii din Leningrad. În decembrie 1968, a fost arestat pentru tentativa de trecere a frontierei. La începutul anului 1969, expertiza psihiatrică, făcută în oraşul Lvov, l-a declarat responsabil. La sfârşitul anului 1969, a fost supus unei noi expertize psihiatrice la Institutul Serbski din Moscova. Diagnosticul pus: schizofrenie. Acum se află internat în spitalul psihiatric special din Leningrad. Adresa fratelui său este: Moscova J-4, per. Maiakovski 2, apt. 27, Tcinov Valer Fedorovoci. Adresa surorii lui: Leningrad V-48, 15a Linia 69, apt. 9, Cinova Raisa Fedorovna.

– În aprilie 1967, Iuri Sergheevici **Belov** a fost condamnat, în virtutea art. 70 (paragraful 2) din Codul Penal al RSFSR, la 5 ani de detenţie în regim special, pe care i-a făcut mai întâi în lagărul 10 L/P din Mordovia şi apoi în închisoarea din Vladimir. În toamna anului 1971, i s-a intentat un nou proces (al treilea), tot în virtutea art. 70, pentru „agitaţie în interiorul închisorilor". Între decembrie 1971 şi februarie 1972, a fost transferat de la închisoarea din Vladimir la spitalul psihiatric special din oraşul Siciovka, regiunea Smolensk.

– În 1971, Vladimir **ªlepniov** a fost judecat la Moscova. Era acuzat, în virtutea art. 64 (trădare de patrie) şi a art. 15 (intenţie şi tentativă de comitere a unui act criminal) din Codul penal al RSFSR. „Tentativa" de „trădare de Patrie" consta într-o încercare de a trece ilegal frontiera. Tribunalul l-a trimis într-un spital psihiatric special din Kazan, pentru a urma un tratament forţat[xxxii][32].

C) SCRISOAREA CREDINCIOªILOR NIKOLAI ªI PRASCOVIA VLADÎKIN

Către toţi credincioşii,
Către Consiliul Creştinilor evanghelici-baptişti,
Către Consiliul Părinţilor Prizonierilor evanghelişti-baptişti,

Dragi fraţi şi surori!
ªtim că cei drepţi trebuie să treacă prin multe încercări în Numele Domnului, încercări pe care voi le înduraţi întotdeauna cu o adevărată umilinţă creştină. Noi, care suntem semenii voştri întru Domnul şi ne aflăm pe Drumul Crucii, vrem să vă povestim suferinţele noastre şi încercările pe care le îndură oamenii din ţara noastră pentru Evanghelie.

Continuându-ne demersurile privitoare la confiscarea casei noastre de rugăciune, în care trăiam şi se desfăşurau întrunirile de rugăciune ale creştinilor evanghelişti-baptişti din Tula, casa unde se afla şi sala comunitară a Consiliului Bisericilor, noi, Vladîkin Nikolai şi Vladîkina Prascovia, am trimis, la 29 noiembrie 1972, o declaraţie adresată Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, pe numele lui Suslov, în care ceream să se formeze o comisie specială însărcinată cu examinarea problemei privitoare la confiscarea ilegală a casei noastre de rugăciune, situată pe strada Krasnodonţev nr. 14 din Tula. În acelaşi scop, la 11 şi 14 decembrie 1972, am expediat două telegrame în care declaram: „Aşteptăm comisia lângă casa noastră".

Neprimind nici un răspuns, ne-am dus, după douăzeci de zile, la Comitetul Central ca să vedem de ce nu ni s-a răspuns. Funcţionarul însărcinat cu primirile la Comitetul Central, M. P. Nikolaev, ne-a declarat: „Nu veţi primi nici un răspuns din partea Comitetului Central şi nu se va forma nici o comisie".

La 21 decembrie, deci în ziua următoare, am fost obligaţi să-i trimitem lui Suslov o telegramă în care să-l rugăm să ne primească personal şi îl avizam că aşteptam răspunsul lui în sala de aşteptare a Comitetului Central. La 21 decembrie, la ora 15, colaboratorii Comitetului Central au venit să ne declare: „Nu veţi fi primiţi înainte de 25 decembrie."

Ne-am îndreptat spre ieşire. La uşă, colaboratorii Comitetului Central ne-au apucat de braţe, ne-au împins într-o maşină „Volga" şi ne-au dus la secţia 46 de Miliţie din Moscova. Aici, am fost percheziţionaţi şi ni s-a făcut un proces verbal în care eram acuzaţi că: 1.) am încălcat regimul paşapoartelor prin faptul că stăm de trei zile la Moscova fără să fim înscrişi; 2.) că am stingherit desfăşurarea normală a activităţilor activiştilor de Partid, prin prezenţa noastră la Comitetul Central.

După întocmirea acestui proces verbal, am fost duşi la o casă specială pentru vagabonzi. În noaptea de 23 decembrie, am primit vizita medicului psihiatru de serviciu care mi-a citit o hârtie în care eram acuzat că am avut intenţia să mă sinucid dându-mi foc în Piaţa Roşie şi prin care mi se spunea că, pentru acest motiv, Comitetul Central luase decizia de a mă trimite la spitalul nr. 15 din Moscova. Fără a-mi face vreun examen medical, medicul a declarat în prezenţa mea: „Internare pe viaţă într-un spital psihiatric".

Timp de cinci zile am stat închis într-o celulă în tovărăşia unui bolnav mintal foarte agitat. La 28 decembrie, am fost transferat într-o sală comună, unde am rămas până la 30 decembrie.

La 30 decembrie, am fost dus la spitalul psihiatric nr. 7 din Moscova, de unde am fost transferat, sub escortă, la spitalul regional din Tula, cătunul Potelino. Aici, am fost supus unui examen medical psihiatric aprofundat, şi personalul medical, convins de starea mea de sănătate normală, a încercat să mă facă să-mi încetez demersurile, zicându-mi: „Casa voastră a fost confiscată pe drept. Nu veţi obţine nici o comisie de revizie, pentru simplul motiv că în această casă se desfăşurau întruniri în scop religios".

În sfârşit, la 8 ianuarie, mi s-a dat drumul din spitalul psihiatric din Tula. ªi acum, să vedem cum a fost tratată soţia mea, Prascovia Radiovna (*urmează apoi o parte din scrisoarea redactată de soţia lui N. Vladîkin*):

La 21 decembrie, la secţia 46 de Miliţie din Moscova, am fost despărţiţi şi trimişi în locuri de detenţie diferite. Eu, Prascovia, am fost trimisă într-un loc de detenţie special al închisorii Butîrki. La 22 decembrie, un judecător de instrucţie a început să mă interogheze şi să întocmească un proces verbal. Am fost închisă în acest loc în tovărăşia unor vagabonzi, timp de şapte zile. În toate aceste zile n-am mâncat nimic. În fiecare zi eram vizitată şi interogată de nişte colaboratori ai K.G.B.-ului, îmbrăcaţi în bluze albe, care se prefăceau că sunt medici psihiatri. Toate întrebările lor duceau la un singur lucru: „ţie şi soţului tău vă vom pune cătuşe şi veţi fi internaţi în spitale psihiatrice".

„Medicii psihiatri" cunoşteau povestea demersurilor noastre şi repetau: „De ce faceţi de gardă în faţa casei de pe strada Krasnodonţev, 14? Credeaţi că o să vi se dea casa înapoi? Nu veţi obţine nimic!" Directorul închisorii speciale, Jucikin, era foarte pornit împotriva mea şi îmi spunea: „Păcat că Stalin nu mai trăieşte! Ar trebui să fiţi împuşcaţi cu toţii!" La asta, i-am răspuns: „Atunci, de ce l-aţi scos afară din Mausoleu?"

La 28 decembrie, am fost dusă sub escortă într-o carceră situată în gara din Kursk, de unde am fost transferată, mai târziu, în tovărăşia unor agenţi de la miliţia din Tula, la secţia de miliţie a gării. Aici au venit nişte colaboratori de-ai K.G.B-ului care, din nou, mi-au pus întrebări despre demersurile noastre. Apoi, au dat ordin să fiu trimisă la domiciliul credinciosului Maftei Altuhov, pe strada Bojenov nr. 12.

Când mi-am dat seama că soţul meu nu fusese încă eliberat şi că locul unde era încarcerat rămânea necunoscut, m-am hotărât să mă duc la fiul meu, Vladimir, ce-şi făcea serviciul militar în Unitatea Militară 06737 „B" din oraşul Gluhov-1, regiunea Sumsk, ca să-i povestesc toate necazurile pe care le suportasem din partea Comitetului Central al Partidului, pentru demersurile noastre pe tema casei de rugăciuni. Când am ajuns la fiul meu, pe data de 29 decembrie, am continuat postul început în ziua de 21 decembrie la închisoarea specială din Moscova. În faţa umilinţelor pe care le îndurasem, fiul meu a reacţionat în modul cel mai impresionant; el le-a declarat superiorilor lui următoarele: „Soarta tatălui meu nu-mi este indiferentă. Vania Moiseiev a fost executat la Kerci[xxxiii][33], vor face acelaşi lucru şi cu tata; ştiu şi cred asta, căci tata nu are nevoie de libertate dacă nu are casa aceasta ce a fost confiscată ilegal".

Eram în ajunul festivităţilor de sărbătorire a celei de-a 50-a aniversare a URSS. Am fost instalată într-un hotel din apropierea unităţii. În ziua de 30 decembrie, o ambulanţă a spitalului de psihiatrie a venit la hotel şi patru necunoscuţi, după ce mi-au legat mâinile la spate cu ajutorul ciorapilor, m-au dus la spitalul psihiatric civil din Gluhov. În acel moment, fiul meu se afla cu mine la hotel. Cu o clipă înainte de venirea ambulanţei, un sergent a venit la hotel fugind şi l-a chemat pe fiul meu de urgenţă la cazarmă. Soldaţii şi civilii care se aflau la acea oră la hotel au fost şi ei îndepărtaţi, pentru ca nimeni să nu poată vedea felul în care m-au luat şi m-au expediat la spitalul psihiatric. Personalul de la spitalul psihiatric era la curent cu demersurile noastre, ceea ce se vedea după întrebările pe care le puneau. În cea de-a cincea zi, 4 ianuarie 1973, m-au hrănit artificial; mi-au îndepărtat cu forţa maxilarele ca să-mi pună o sondă; în timpul acestor manevre, mi-a rupt un dinte din partea stângă, de sus. În fiecare zi îmi făceau 8 până la 10 injecţii, din pricina cărora anumite părţi ale trupului meu deveniseră aproape negre.

În ziua de 9 ianuarie mi-au dat drumul din spitalul psihiatric. Timp de 9 zile îi ascunseseră fiului meu locul exact în care mă aflam. Când am ajuns la hotel, paşaportul meu fusese trimis la departamentul de miliţie; în ziua plecării acasă, pe 9 ianuarie, la gara de autobuze, la ora 8 seara au venit un agent de la miliţie şi un colaborator al K.G.B., care mi-au cerut o declaraţie scrisă

în care să spun că „nu voi mai continua asemenea demersuri...“ Ca creştină ce sunt, am refuzat categoric să fac asta. Atunci au scris ei înşişi declaraţia şi au chemat nişte martori pe care i-au pus s-o semneze.

M-am întors acasă cu autobuzul. Nikolai Ivanovici era deja aici. În prezent, fiul nostru Vladimir este pedepsit pentru complicitate cu noi în demersurile noastre şi pentru că a protestat împotriva represiunii nedrepte a Comitetului Central al Partidului împotriva noastră.

Iubită Biserică! Am suferit toate aceste umilinţe din partea Comitetului Central în numele Domnului Nostru, pentru Lucrarea Sa pe acest pământ, şi asta în plin secol XX. Numai Dumnezeu ştie ce ne aşteaptă în viitor. Ne continuăm demersurile la Curtea Supremă a URSS, pentru o examinare justă a confiscării ilegale a casei noastre de rugăciuni, prin crearea unei comisii speciale, lucru ce ne-a fost refuzat de organele responsabile mulţi ani în şir.

Este motivul pentru care avem nevoie de rugăciunile voastre către Dumnezeu şi de participarea voastră la demersurile noastre privitoare la toate privaţiunile pe care le-am suportat pentru că L-am slujit pe Domnul Nostru, atât noi înşine, cât şi casa noastră[xxxiv][34].

Fratele şi sora voastră întru Domnul:

Vladîkin Nikolai Ivanovici
Vladîkina (Orlova) Prascovia Radionovna
Cu reşedinţa provizorie la Tula – 4
Strada Marat, nr. 192, apt. 108

24 ianuarie 1973

D) CEL DE-AL DOILEA APEL AL CREDINCIOŞILOR DIN BORODICI, REGIUNEA GRODNO (BIELORUSIA)

„Aduceţi-vă aminte de cei închişi, ca şi cum aţi fi legaţi împreună cu ei; de cei ce îndură rele, de vreme ce şi voi sunteţi în trup.“

(Evrei, 13.3)

Dragi fraţi şi surori, iubită Biserică suferind întru Hristos!

Apelăm la voi şi vă cerem ca, în rugăciunile voastre, să stăruiţi pe lângă Domnul rugându-vă pentru fratele vostru drag Ivan Vasilievici Lazuta, care se află într-o situaţie grea la spitalul psihiatric regional din Jadişki, regiunea Grodno.

La 24 mai 1970, am trimis guvernului URSS un raport cu privire la cazul său.

La sfârşitul anului 1969, fraţilor noştri N. V. ªugalo şi N. N. Lazuta li s-a intentat un proces criminal, în urma căruia tribunalul poporului din districtul Zelva i-a condamnat, pe fiecare, la câte 5 ani de închisoare. Aşa cum s-a aflat mai târziu, în acelaşi moment i s-a intentat un proces criminal şi fratelui nostru Ivan Vasilievici Lazuta, dar acest lucru nu s-a publicat. Fratele nostru a fost chemat în biroul judecătorului de instrucţie ca martor în procesul lui N. V. ªugalo şi N. N. Lazuta. La puţin timp după judecarea celor doi fraţi, I. V. Lazuta a fost dus sub escortă poliţienească şi împreună cu judecătorul de instrucţie Micloşevici la spitalul psihiatric din Grodno, pentru un examen făcut de un medic specialist care a rămas anonim. Întrevederea a durat mai mult de două ore şi fratelui nostru i s-a dat permisiunea să se întoarcă acasă, dar noi, ceilalţi, am înţeles, cu toţii, că se căuta un mijloc de a-l priva de libertate: nu printr-un proces în faţa tribunalelor, ci printr-un alt sistem. Asta se mai întâmplase atunci când, nereuşind să-l facă pe un credincios să-şi renege credinţa, în ciuda unui proces şi a condamnării la închisoare, oficialităţile l-au închis într-un spital psihiatric ca să-şi atingă scopurile.

Iubitul nostru frate fusese bolnav, înainte de convertirea sa în 1961, de o boală nervoasă gravă de care s-a vindecat numai datorită puterii lui Dumnezeu, căci nici un medic nu-i putuse aduce vreo alinare.

Din acel moment, el a început să-L slujească pe Domnul, care făcuse atât de mult pentru el; era, în faţa prietenilor lui, o dovadă vie a milei şi a măreţiei lui Dumnezeu.

La 11 februarie, fratele nostru I. V. Lazuta a fost arestat şi dus într-un loc necunoscut. Dar, după numeroase demersuri făcute de părinţii lui, s-a descoperit că era internat în spitalul regional de psihiatrie din Jadişki, unde urma un tratament forţat, deşi nu apăruse nici un document cu privire la condamnarea sa, şi nici la rezultatele examenului medical. Înainte de a fi internat în casa de nebuni, fratele nostru lucrase timp de opt ani ca pictor cu înaltă calificare la Mosti. După ce a fost internat în spital, de la locul lui de muncă i s-a dat un certificat în care scria: „În timpul cât a lucrat aici, a dovedit că e un bun specialist şi şi-a îndeplinit normele de lucru în proporţie de 100% şi 120%. A avut un comportament disciplinat şi modest. Nimeni dintre cei din jurul lui n-a putut spune că suferea de vreo boală nervoasă“.

Mama lui şi mai mulţi locuitori din sat i-au adresat lui A. N. Kosîghin o plângere semnată de I. V. Lazuta.

„De la începutul internării sale în spitalul psihiatric, fratele nostru a fost plasat într-o secţie generală, la un loc cu nebunii, iar medicii, bazându-se pe concluziile expertizei medicale, au început să-l trateze, deşi era complet sănătos la minte, ca şi cum ar suferi de schizofrenie. I s-au făcut o serie de injecţii cu insulină[xxxv][35]. După primele injecţii, fratele nostru s-a simţit rău, şi dozele de medicament au fost mult micşorate.

În spital aveau loc întâlniri frecvente între medici şi fratele nostru I. V. Lazuta. În cursul uneia dintre ele, fratele nostru a întrebat:

– Ce mi se va întâmpla dacă mă lepăd de credinţa mea în Dumnezeu, nu mă mai duc la slujbă şi nu mă mai rog? Ce veţi face cu mine?
– Te vom lăsa imediat să te întorci acasă.

Toate astea arată clar care este noua tehnică a ateilor cu privire la cei ce cred: văzând că nici procesele, nici represaliile, nici întreruperea slujbelor, nici amenzile nu dau rezultatele dorite, ei au decis să experimenteze o nouă metodă de acţiune asupra credincioşilor, care constă în închiderea lor în casele de nebuni. Dar noi putem răspunde prin cuvintele apostolului Pavel: „Fiindcă sunt încredinţat că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum nici cele viitoare, nici puterile, nici înălţimea, nici adâncul şi nici o altă făptură nu va putea să ne despartă de iubirea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru" (Romani, 8.38, 39). ªi îi mulţumim lui Dumnezeu că îi dă fratelui nostru puterea să-I rămână credincios în mijlocul încercărilor şi suferinţelor prin care trece.

Cum ameninţările nu avuseseră nici un efect, la sfârşitul seriei de injecţii, doctoriţa îl întrebă:
– Ce zici, Lazuta, mai crezi în Dumnezeu?
Dat fiind că răspunsul lui a fost afirmativ, doctoriţa a adăugat:
– Lasă că te vindecăm noi de fanatismul tău!

I s-au aplicat noi tratamente, în urma cărora starea fratelui nostru s-a agravat rapid. După 11 mai, au început să i se umfle braţele şi să-l doară toate articulaţiile. După 18 mai, boala l-a ţintuit la pat şi nu s-a mai putut mişca fără ajutorul cuiva. Dar, slavă Domnului, mintea nu i-a fost distrusă. Este calm şi curajos şi spune:
– Dacă Domnul o îngăduie, sunt gata să mor pentru El, dar nu mă voi lepăda de El! „Ni s-a făcut onoarea nu numai să credem în Hristos, ci şi să suferim pentru El" (Filipeni, 1.29).

Credem că, din pricina acestor suferinţe şi necazuri, Domnul va chema mult mai mulţi oameni printre copiii Săi. De aceea vă rugăm din nou ca, în rugăciunile voastre, să vă amintiţi de fratele nostru şi să-i cereţi Domnului să-i dea puterea să rămână credincios până la moarte.

Cerem Consiliului părinţilor deţinuţilor să adreseze guvernului ţării noastre un raport special, căci viaţa fratelui nostru este în mare primejdie.

Cei mai neînsemnaţi dintre fraţii şi surorile voastre întru Hristos, membri ai comunităţii din Borodici[xxxvi][36].

NOTE

II

Lagărele morţii

„Pe grumajii noştri stau prigonitorii şi, deşi n-avem puteri, nu ne dau răgaz... Slugi ne stăpânesc şi nimeni nu vine să ne scoată din mâna lor. Cu primejdia vieţii noastre ne agonisim pâinea, în faţa sabiei care ne ameninţă în pustiu. Pielea noastră s-a înnegrit ca un cuptor de văpaia foametei... Conducătorii au fost spânzuraţi de mâna lor, feţele bătrânilor nu au mai fost luate în seamă. Flăcăii au învârtit la râşniţă şi tinerii s-au poticnit cărând lemne. Bătrânii nu mai stau la poartă, cei tineri nu mai cântă din alăute. S-a dus veselia din inimile noastre, jocul nostru s-a schimbat în plâns...“

PLÂNGERI, 5, 5-15

1. INSTITUŢIA CONCENTRAŢIONARĂ

Putem afirma fără să exagerăm că, în prezent, toată lumea este de acord – inclusiv comuniştii francezi cei mai ortodocşi[xxxvii][i] – că domnia totalitară a lui Stalin reprezintă perioada politică cea mai sângeroasă din istorie, baza ei fiind, indubitabil, *lagărul de muncă forţată* devenit, prin voinţa de neînfrânt a tiranului, o raţiune de stat, o „*instituţie concentraţionară*“ indispensabilă. Meritul de a fi denunţat crimele defunctului stăpân de la Kremlin îi revine lui Nikita Hruşciov care, în vestitul său discurs din 25 februarie 1956, ţinut la Congresul al XX-lea al P.C.U.S., a spus: „Arestările şi deportările masive cărora le-au căzut victime câteva mii de oameni, execuţiile fără proces şi fără judecată, au creat condiţii de
insecuritate, teamă şi chiar disperare... Comisia a stabilit numeroase fapte legate de «fabricarea» unor procese împotriva comuniştilor, strigătoare la cer, de acuzaţii false, de abuzuri împotriva legalităţii socialiste – fapte care au avut ca urmare moartea unor oameni nevinovaţi...“[xxxviii][ii]

Dar după moartea lui Stalin, lagărele de concentrare au fost închise? Adversarii politici, intelectualii contestatari, preoţii ce stânjenesc stăpânirea prin ataşamentul lor faţă de Biserică şi credincioşii din catacombe nu mai sunt oare duşi în Siberia, în lagărele arctice, pentru a participa, *în mod forţat*, la „construirea“ comunismului? Nu, vor răspunde pretinşii „liberali“ din Moscova prin intermediul presei sovietice, al agenţiei TASS şi al ambasadelor occidentale -– nu, nu mai există deportări, lagăre şi nici exterminări sălbatice! După exemplul lui Dudorov, omul ce l-a înlocuit pe Beria la Ministerul de Interne, ei vă vor spune invariabil, în 1975, aşa cum au spus şi în 1956: „Au existat până în 1953. Atunci au fost deportaţi, fără judecată, un număr mare de oameni. Astăzi ei sunt cu toţii în libertate. Nu mai există deportaţi de acest fel. Era o violare a legii sovietice. După distrugerea bandei lui Beria, toate regulile au fost restabilite (...). Deplin conştient de responsabilităţile mele, vă repet că tot acest trecut este abolit...“[xxxix][iii]

Cu toate că Stalin a murit, lagărele staliniste continuă să existe sub dictatura nemiloasă a urmaşilor. Oare în fruntea uriaşului imperiu roşu nu se găsesc toţi „vinovaţii de crimele monstruoase comise ieri“? se întreabă, cu nelinişte îndreptăţită, Anatoli Marcenko.

„Câte victime au fost reabilitate după moartea lor, câte victime uitate zac încă şi acum în lagăre, câte noi victime sunt aduse încă de acolo, câţi anchetatori şi câţi călăi îşi ocupă în continuare postul lor sau trăiesc liniştiţi dintr-o pensie mare, fără să poarte nici cea mai mică responsabilitate, nici chiar morală, pentru actele lor!“[xl][iv]. Din cauza acestei „putreziciuni“ a sistemului sovietic, viguros incriminată de Alexandr Soljeniţîn[xli][v], „lagărele de concentrare unde sunt închişi atâţia deţinuţi politici din URSS sunt la fel de îngrozitoare ca şi cele din timpul lui Stalin“[xlii][vi]. Documente venite clandestin de dincolo de Cortina de fier atestă *realitatea* acestui univers concentraţionar. „În prezent, în lagărele de concentrare, se află mai puţini oameni decât pe vremea atotputerniciei lui Stalin, mărturisea AbrahamŞifrin, fost deţinut sovietic, în faţa Sub-Comitetului Securităţii Interne al Senatului Statelor Unite, la 1 februarie 1973. Este trist să constatăm că mai există încă milioane de deţinuţi în închisorile şi în lagărele de concentrare din Uniunea Sovietică, că aceste lagăre, departe de a dispărea, se numără cu miile şi că, în ele, condiţiile de viaţă sunt la fel de groaznice ca şi pe vremea lui Stalin“[xliii][vii]. Într-o emoţionantă *Scrisoare din Mordovia*, adresată Crucii Roşii internaţionale, deţinuţii politici din acest lagăr, trataţi ca nişte criminali de drept comun, cer cu disperare „intervenţia şi asistenţa sa împotriva arbitrarului la care suntem supuşi şi împotriva metodelor de represiune corporală, psihică şi spirituală“. În ceea ce

priveşte alimentaţia – se spune în scrisoare – ea este „insuficientă şi de proastă calitate; lipsa de vitamine, timp de ani de zile, are consecinţe dezastruoase asupra sănătăţii. Nu ne dau deloc legume proaspete. Zi după zi primim o fiertură de paie tocate, de ovăz şi uneori de mei. Valoarea ei nutritivă este cunoscută. Dar fiertura limpede de ovăz, bogată în calorii, te scârbeşte cu timpul atât de mult, încât trupul refuză să o mai accepte. În câţiva ani, omul se transformă într-o fiinţă slabă, pradă bolilor. Ce se întâmplă apoi cu bolnavii, de exemplu cu oamenii care suferă de ulcer la stomac? Ei sunt forţaţi să lucreze în mine. Aceşti oameni, pe jumătate înfometaţi, îşi pierd aici ultimele lor forţe! Din cei 480 de deţinuţi din lagărul 3/1, aproximativ 134 sunt invalizi categoria a doua. În lagăr sunt bătrâni, oameni atinşi de boală, ce ispăşesc pedepse de 25 de ani şi care au supravieţuit printr-o minune infernului de la Vorkuta, Magadan şi Norilsk (...). Sunt oameni bătrâni şi slabi, ce nu mai suportă metodele de muncă intensă, aşa că se întâmplă să moară la locul de muncă. Nu sunt lăsaţi în pace decât cei care sunt complet invalizi şi care de-abia se pot deplasa cu ajutorul cârjelor. Se violează, astfel, în mod grosolan, dreptul la muncă, fără să mai vorbim de profundul dispreţ faţă de Convenţia nr. 29, privitoare la interdicţia muncii forţate sub toate formele ei, adoptată în 1930 de Organizaţia internaţională a muncii. Se ignoră, de asemenea, Convenţia nr. 105, adoptată de O.I.T. în 1957, care obligă toate guvernele să ia măsuri eficace pentru a suprima imediat şi complet munca forţată ca mijloc de educaţie sau de influenţă politică şi «ca pedepsire» a unor persoane ce au opinii opuse faţă de sistemul politic social şi economic în vigoare“[xliv][viii].

Cine va putea uita ultimul *apel* al lui Iuri Galanskov, tânărul scriitor creştin care s-a stins din viaţă în acest lagăr din Mordovia, aflat la 350 de kilometri de Moscova, la 4 noiembrie 1972?

„Am fost arestat la 19 ianuarie 1967. Încep acum cel de-al şaselea an de închisoare. Sunt bolnav de un ulcer duodenal. Nu pot mânca decât o mică parte din hrana pe care o primesc în închisoare, aşa că, din zi în zi, mă hrănesc tot mai slab. În acelaşi timp, fiind supus condiţiilor de regim sever, nu am nici o speranţă că aş putea primi, de la familia mea şi de la prieteni, alimentele de care am nevoie. Noaptea, dureri insuportabile mă împiedică să dorm cât ar trebui. Se împlinesc cinci ani de când mă aflu în imposibilitatea de a mânca şi de a dormi. În aceste condiţii, trebuie să muncesc opt ore pe zi. Fiecare zi este pentru mine o luptă atroce împotriva răului şi a bolii. Se împlinesc cinci ani de când duc această luptă pentru viaţă şi sănătate. În cursul acestor cinci ani nu mi-am pierdut niciodată speranţa că organele competente, judiciare şi ale Statului, vor înţelege până la sfârşit situaţia într-un fel mai realist. Dar iată că începe cel de-al şaselea an de chinuri, Starea sănătăţii mele se înrăutăţeşte din ce în ce mai mult. Ca urmare a tensiunii nervoase din timpul procesului şi a imposibilităţii sistematice de a mânca şi de a dormi suficient, ulcerul meu s-a complicat cu tulburări la ficat, intestine, inimă şi la alte organe. Timp de cinci ani am suferit îngrozitor în închisoare. Am suferit în tăcere. Cei doi ani pe care îi mai am de stat aici mă vor ucide: nu pot continua să păstrez tăcerea, căci nu numai sănătatea îmi este pusă în primejdie, ci şi viaţa. Prin această declaraţie, fac apel la Crucea Roşie internaţională şi la Comitetul drepturilor omului. Prin intermediul acestor organizaţii internaţionale, lansez un apel către opinia publică mondială cu cerinţa: Atrageţi atenţia organelor judiciare şi de Stat din URSS asupra situaţiei mele intolerabile“[xlv][ix].

Aspectele inumane ale acestor lagăre de muncă şi, mai ales, caracterul lor *represiv*, de pedeapsă, reies şi dintr-o scrisoare a unui tovarăş de suferinţă de-al lui Galanskov, Eliezer Trachtenberg, care, emigrat, în Israel, scria, la 10 decembrie 1972, următoarele: „De mai multe ori, toţi deţinuţii i-au luat apărarea lui Iuri cerând pentru el îngrijiri medicale, dar cererile noastre n-au dus niciodată la vreun rezultat. A fost tratat cu cea mai mare cruzime. Medicul lagărului era o femeie specialistă în boli dentare, şi toate celelalte boli erau tratate de ea ca fiind un «surplus». Se temea îngrozitor să scutească un deţinut de muncă fără să aibă motive suficient de valabile; adică, spre a mă exprima mai clar, ea nu-l scutea pe un om de muncă decât când acesta zăcea la pământ fără cunoştinţă şi nu se mai putea mişca. Acest lucru nu trebuie să ne mire, căci administraţia îi cerea să-i trimită la muncă chiar şi pe cei care erau pe jumătate morţi. (...) şi în aceste condiţii am putut observa, de zeci de ori, cum Iuri Galanskov, grav bolnav, se târa la muncă şi cum cei ce ne supravegheau nu-i acordau nici măcar o clipă de răgaz ca să se poată depărta de maşină, ci, ca nişte câini de pază, îl hărţuiau şi-l trimiteau la locul lui...“[xlvi][x]

Aflăm de la Serviciul de presă al Consiliului Ucrainean (New York) că, de curând, „autorităţile au ordonat mai multă severitate în regimul lagărelor din Mordovia, din Perm şi de la închisoarea din Volodimirsk. Normele şi ritmul de lucru au fost crescute. Primirea pachetelor cu alimente s-a rărit şi este sever reglementată. Cei suferinzi nu izbutesc să beneficieze de regimul bolnavilor. Istoricul V. Moroz ce se află, grav bolnav, în închisoarea de la Volodinirsk, Z. Antoniuk, din lagărul de la Perma, D.Şumuk, M. Osadci se plâng de lipsă de îngrijiri“[xlvii][xi].

La rărirea pachetelor cu alimente şi la alimentaţia cu totul insuficientă, Prezidiul Sovietului Suprem al RSFSR va adăuga noi măsuri draconice pentru a înrăutăţi şi mai mult starea, deja insuportabilă, a deţinuţilor. Articolul 1 din Decretul nr. 615, dat la 7 iunie 1972, este redactat după cum urmează: „Pentru orice transmitere ilegală către condamnaţi a unor obiecte, produse alimentare, bani, băuturi alcoolizate, ca şi a tuturor articolelor sau substanţelor a căror utilizare este interzisă în lagărele de muncă reeducativă, sustrăgându-se de la inspecţie, sau pentru orice

tentativă de transmitere a unor astfel de obiecte prin orice alt mijloc, în măsura în care aceste acte nu intră în cadrul celor urmărite în justiţie, vinovaţii vor fi expuşi unei amenzi administrative, de 10 până la 50 de ruble, sau unor măsuri de acţiune socială". Academicienii Zaharov şi Leontovici au trimis un protest preşedintelui Sovietului Suprem al RSFSR, academicianul Milioncikov. „Instituirea, prin acest decret, a unei responsabilităţi pentru transmiterea ilegală, către deţinuţi, a unor produse alimentare, este mărturia oficială – spun aceştia în telegrama lor – a existenţei, în lagărele şi în închisorile noastre, a *unui regim de înfometare cronică*. Nimeni n-ar risca să procedeze la o transmitere ilegală de bunuri dacă n-ar fi nevoie de ele. Prin percheziţiile făcute asupra deţinuţilor şi asupra vizitatorilor lor, acest decret poate face şi mai dură situaţia tragică a deţinuţilor, situaţie pe care o cunoaştem bine din numeroase surse demne de încredere. Facem apel la deputaţi să voteze împotriva acestui decret ruşinos din 7 iunie 1972. Facem apel la deputaţi să se declare pentru o reformă a legislaţiei noastre penitenciare, ca să înceteze tortura inadmisibilă prin înfometare..."[xlviii][xii].

Acest regim sever, impus din ce în ce mai mult în lagărele sovietice, declanşează adeseori incidente grave, ca acela care a avut loc în luna martie 1972 în lagărul de muncă forţată de la Obuhovo, în apropiere de Leningrad. *La Chronique des événements en cours* (nr. 25 din 20 mai 1972) ne aduce la cunoştinţă că 16 deţinuţi din lagărul de muncă-penitenciară nr. 6 „au refuzat hrana şi şi-au cusut gura în semn de protest faţă de condiţiile din închisoare. (...) Împotriva deţinuţilor s-au luat măsuri represive. Carcerele disciplinare şi toate clădirile de tip celular sunt pline cu deţinuţii care i-au susţinut pe protestatari. Unii dintre ei, ajungând la disperare, şi-au provocat răni grave. Se semnalează şi cazuri când au fost atacaţi paznicii. Din pricina aceasta, aproape jumătate din deţinuţii din carcere poartă cătuşe care nu le îngăduie să-şi mişte mâinile: fiecare mişcare făcută din încheietură strânge cătuşele şi pricinuieşte o durere ascuţită. Mulţi deţinuţi sunt ameninţaţi că vor fi aduşi în faţa tribunalului lagărului pentru infracţiune faţă de regim"[xlix][xiii].

Creştinii Bisericii Tăcerii nu sunt scutiţi de muncă forţată. Scriitorul Andrei Siniavski, condamnat în februarie 1966 la o pedeapsă grea şi trimis dintr-un lagăr în altul, a avut prilejul să cunoască o mulţime de credincioşi aflaţi în lagărele acelea îndepărtate şi rupte de restul lumii[l][xiv]. Samizdatul religios ne prezintă foarte des nenumărate cazuri de internare abuzivă şi, mai ales, încercările indescriptibile la care sunt supuşi credincioşii care nu vor să facă compromisuri cu privire la credinţa lor]n Iisus Hristos.

„Mai mulţi dintre semenii noştri zac şi acum în lagăre, se plâng baptiştii ruşi Ritikova, Petaeka, Bitkova şi Velcinskaia în cererea din 16 martie 1970, exprimată în numele *Consiliului familiilor deţinuţilor creştini evanghelici baptişti*. Ei îşi pierd aici sănătatea. După înăsprirea regimului din lagăre, situaţia deţinuţilor noştri este, acum, mult mai critică"[li][xv]. Printre bolnavii din lagăre sunt menţionaţi câţiva predicatori ai Bisericii baptiste disidente (C.E.B.): Golev Serghei Terentievici din Riasani, de 74 de ani, care îşi efectuează cel de-al doilea an de închisoare, „grav bolnav de diabet"; Guluk Vasili Nikolaievici din Bataiska, de 69 de ani, „invalid de gr. II"; Iskovski Alexei Fedorovici din Dedovsk, de 78 de ani; Rogojin Dimitri Stepanovici din Rostov-pe-Don, de 70 de ani; „bolnav de inimă", care zace într-un lagăr cu regim sever din 13 septembrie 1969; Popov din Omsk, de 83 de ani, de două ori operat la picioare etc. În plus, se face publică moartea într-un lagăr din provincia Tulski – moarte care, vai, nu e singura! – a predicatorului Ivan Alexeievici Afonin, care, „suferind de o malformaţie la inimă şi de reumatism", a murit la vârsta de 44 de ani, ca urmare a muncii în condiţii ce depăşeau legile omeneşti. „Părinţii lui şi noi înşine am scris despre starea sa atât de gravă, v-am avertizat[lii][xvi], dar totul a fost în zadar. Aţi subestimat scrisorile noastre... Am constatat că împrejurările ce au dus la această moarte au avut un caracter dubios, ţinând seama de abaterile de la regimul normal datorat unui invalid de gr. II şi de ameninţările paznicilor care îi promiteau că îl vor lăsa să zacă în închisoare..."[liii][xvii].

Într-o scrisoare adresată la 10 decembrie 1970 lui A. N. Kosîghin, N. V. Podgornîi, L.I. Brejnev, ca şi procurorului general P. A Rudenko, secretarul Consiliului Comunităţilor baptiste disidente din Uniunea Sovietică, Ghiorghi Petrovici Vins, denunţă puternic duritatea vieţii din lagăre şi hărţuielile venite din partea administraţiei:

> „În februarie 1967, am fost dus în Urali şi internat la Solikamsk, chiar acolo unde fusese şi tatăl meu*. Mai târziu, am fost duşi cu camionul, pe un ger de –40° C, la două sute cincizeci de kilometri depărtare de aici, la lagărul din Cepeceanka, în taiga. Am stat aici până în luna iunie, când am fost mutat într-un alt lagăr, aflat la şaizeci de kilometri de oraşul Kizel, unde membrii KGB însărcinaţi cu „reeducarea" mea aveau acces mai uşor. Conducerea lagărului a primit ordin să mă trateze cu severitate, ceea ce a făcut ca, în urma acestui regim, la sfârşitul anului 1967, să mă îmbolnăvesc de o dublă hernie inghinală, din pricină că fusesem pus să car nişte trunchiuri de copac foarte grele. Dar oricât de grele au fost acestea, povara cea mai mare nu erau ele, ci batjocura privitoare la ai mei. Când veneau să mă vadă, administraţia lagărului semnalase această vizită la KGB. Ca să

---

* Este vorba despre Piotr Iakovlevici Vins, mort de foame într-un lagăr din provincia Magadan, în ziua de 27 decembrie 1943.

primească autorizaţia de a mă vedea, trebuiau să aştepte câteva zile. După ce o obţineau, de îndată ce ne aflam unii în faţa celorlalţi, toate conversaţiile noastre erau înregistrate pe benzi de magnetofon şi un membru al KGB stătea în permanenţă în camera învecinată. Întreaga bucurie a revederii era umbrită de aceste procedee...“[liv][xviii]

Cenzura ateistă din lagărele sovietice se străduieşte să suprime orice menţionare a lui Dumnezeu din scrisorile trimise deţinuţilor sau nu le împarte celor cărora le sunt adresate. „Familia fratelui deţinut Mednih A.I. – raportează *Buletinul Consiliului familiilor deţinuţilor creştini evanghelici baptişti din URSS*, nr.7, Moscova 1972 – ne-a trimis cărţi poştale pe care se văd urmele batjocurilor atee cu privire la legea creştină.“ Se găseşte aici chiar reproducerea fotocopiilor acestor cărţi poştale mâzgâlite, ca şi scrisoarea Lidiei Mihailovna, mama lui Vins, scrisă la 29 decembrie 1971, din lagărul de la Dnepropetrovsk, 308/34: „Draga mea familie, dragii mei copii, vă comunic cu multă tristeţe că mi s-a spus ieri, la secţia operativă – cu autorizaţia de a vă spune şi vouă - că dacă scrisorile mele, sau ale voastre adresate mie, conţin cuvinte ca «Dumnezeu», «Iisus Hristos» sau formule ca «Dumnezeu să te aibă în paza lui», «Dumnezeu să te binecuvânteze», «Te felicit cu prilejul Sărbătorii Naşterii Domnului», sau alte fraze cu conţinut religios, aceste scrisori nu îmi vor fi date, iar cele pe care vi le voi scrie nu vă vor fi trimise. Din acest motiv nu mi s-a dat scrisoarea şi cartea poştală a lui Lisocika...“[lv][xix].

Cum reacţionează credincioşii în faţa brutalităţii şi cinismului neruşinat al torţionarilor lor? Care este comportamentul acestor victime ale „dictaturii proletariatului“, date fiind condiţiile mizerabile de muncă şi climatul permanent de teroare? După părerea ortodoxului A. Levitin-Krasnov – care „nu s-a simţit niciodată şi nici unde mai fericit decât în lagăr“ – nu există şi nu poate exista „o mai mare mulţumire decât aceea a deţinutului care suferă pentru convingerile sale“. Căci – spune el, amintindu-şi de orele sale nocturne de rugăciune - „în felul acesta mi-am regăsit fericirea în nefericire, libertatea interioară în cea mai rea dintre captivităţi“[lvi][xx].

Suferind cu demnitate pentru convingerile lor religioase, fericiţi să poarte în fiecare zi crucea lui Hristos, mândri de intangibila lor „libertate interioară“ şi gata să înfrunte toate greutăţile în lupta lor pentru Împărăţia Domnului, creştinii deportaţi se comportă, „în toate privinţele, ca nişte slujitori ai lui Dumnezeu“, şi pot repeta victorioşi cuvintele apostolului Pavel: „Suntem opresaţi în toate felurile, dar nu reduşi la nimic, nefericiţi, dar nu disperaţi; persecutaţi, dar nu abandonaţi; loviţi, dar nu pierduţi; purtăm mereu cu noi, în trupul nostru, moartea lui Iisus, pentru ca viaţa lui Iisus să fie şi ea vie în trupul nostru“[lvii][xxi].

Această „viaţă a lui Iisus“, irezistibil manifestată în trupurile extenuate de muncă ale creştinilor din închisori, este evocată de crediciosul Vasili Kozlov în tulburătoarea sa scrisoare pe care o adresează, la 23 octombrie 1970, conducătorilor sovietici:

„Printre deţinuţi, mi s-a întâmplat să văd şi oameni foarte diferiţi, oameni de o înaltă moralitate şi care au un scop precis în viaţă: aceşti oameni erau creştini. Ei au fost condamnaţi şi închişi printre răufăcători de drept comun din pricina credinţei lor vii în Dumnezeu. Eram conştient de faptul că eu ispăşeam o pedeapsă binemeritată: furt, jaf, tâlhărie şi banditism. Dar aceşti oameni, din pricina convingerilor lor, au avut condamnări mult mai severe, între 20 şi 25 de ani de recluziune. În această stare de spirit, în timp ce criminali ca mine îşi blestemau zilele, blestemau lagărul, pe conducători şi tot ce există pe lume, îşi tăiau venele, îşi spintecau pântecele, încercând să moară etc.... creştinii nu-ţi pierdeau speranţa. Viaţa din lagăr şi condiţiile dure nu îi tulburau: feţele le străluceau de-o bucurie interioară. Viaţa lor exemplară şi pură, adânca lor credinţă şi supunerea lor totală faţă de Dumnezeu, blândeţea şi curajul lor incredibil au devenit, pentru un mare număr de deţinuţi, însăşi evidenţa adevăratei vieţi: Hristos se reflecta pe faţa creştinilor (...)

Închisorile şi lagărele ruseşti au devenit pentru mulţi un loc de convertire şi de întâlnire cu Hristos. În 1953, am rupt definitiv cu lumea criminală şi cu trecutul. Am devenit creştin. Astăzi, mii de persoane se află în aceleaşi condiţii în care m-am aflat şi eu în trecut, zăcând în închisori şi în lagăre. Acolo, ele nu se schimbă, căci mijloacele şi metodele din lagărele de muncă nu sunt de nici un folos şi nu le fac să fie mai bune. Oamenii devin din ce în ce mai răi; ei nu au nevoie de o morală ateistă, ci de Hristos. Cât de transformată ar fi viaţa miilor de deţinuţi dacă i-aţi lăsa pe creştinii ce se află încă în închisori şi în lagăre să vorbească despre Hristos lumii pierdute din jurul lor! Atunci n-aţi mai avea nevoie să pregătiţi mii de conferenţiari cu o morală ateistă şi să întreţineţi atât de mulţi poliţişti. Banii folosiţi pentru întreţinerea lor şi pentru lupta împotriva lui Dumnezeu, ar fi utilizaţi, mai cu folos, la tipărirea de Biblii şi Evanghelii pentru poporul nostru sovietic. În felul acesta, am ajunge să avem mai puţini beţivi, hoţi, criminali, lagărele s-ar goli şi închisorile ar putea fi transformate în muzee pentru a arăta sălbăticia şi cruzimea omului faţă de om, pe care îl ţine în cuşti de beton şi îl închide ca pe un animal...“[lviii][xxii].

2. LAGĂRELE SOVIETICE DE EXTERMINARE

Presa americană a vorbit mult, în iunie 1973, despre aviatorii marinei Statelor Unite dispăruţi în timpul unui tir de artilerie deasupra Mării Baltice în 1950 şi despre acţiunea curajoasă a lui Theodore R. Grevers, un detectiv privat care luptă pentru eliberarea acestor aviatori deţinuţi în URSS, ca şi despre declaraţia lui John H. Noble[lix][xxiii], scrisă special pentru preşedintele Richard Nixon, la 26 mai 1973.

Deşi cetăţean american, Noble a fost arestat de MVD-ul sovietic la Dresda, în Germania, în 1945, pentru că şi-a pus steagul american la reşedinţa sa. După 14 luni de închisoare în Germania de Est, a fost transferat în două lagăre de concentrare: mai întâi la Muehlberg şi apoi la Buchenwald. În august 1950, a fost mutat din nou, de data asta în Polonia, apoi în Ucraina şi, trecând prin Moscova, în lagărul de muncă forţată de la Vorkuta[lx][xxiv], în regiunea arctică, unde a sosit în septembrie 1950.

Iată ce declară el în emoţionantul şi revelatorul „affidavit" (declaraţie sub jurământ):

a) Mărturia lui John H. Noble

„... La puţin timp după sosirea mea, am vorbit cu un cetăţean iugoslav din lagărul nr. 3; acesta mi-a spus că, cu câteva luni mai înainte, un avion de recunoaştere al Marinei americane fusese doborât de sovietici deasupra Mării Baltice şi că opt din cei zece membri ai echipajului supravieţuiseră. Cei opt supravieţuitori erau închişi într-un lagăr din regiunea Vorkuta; lucrul cel mai important din această poveste era că *toţi supravieţuitorii fuseseră declaraţi morţi* şi că ofiţerii sovietici le spuseseră acestora că guvernul Statelor Unite acceptase această declaraţie, aşa că nu trebuiau să mai spere că se vor întoarce în America. Cetăţeanul iugoslav mi-a spus că aviatorii americani se temeau că nu-şi vor mai vedea niciodată patria.

În timpul şederii mele, n-am putut să identific numele supravieţuitorilor, deşi şi alţi cetăţeni, transferaţi dintr-un lagăr într-altul, mi-au spus, în repetate rânduri, că în lagărele de unde veneau ei se aflau nişte prizonieri americani. Cu siguranţă că sovieticii luaseră măsurile necesare pentru ca, într-un acelaşi lagăr, să fie închişi doi sau maximum trei americani[lxi][xxv]. Cred că ceilalţi deţinuţi au fost demoralizaţi când au văzut că sovieticii puteau face ca un asemenea lucru să fie acceptat.

În timpul cât am fost închis, am auzit vorbindu-se despre un lagăr special situat lângă Arhanghelsk unde se aflau vreo trei sute de americani. După câte ştiam eu, era vorba, în cazul majorităţii lor, de prizonieri de război capturaţi în Germania de Est în timpul celui de-al doilea război mondial.

Am avut contacte personale cu trei cetăţeni americani şi am văzut dovezi scrise privitoare la existenţa altor doi:

1. Un oarecare O'Connor din Dresda (dintr-o închisoare din Germania de Est);

2. Pe zidul închisorii Krasnaia-Presnia (din Moscova) am văzut scris numele maiorului Roberts sau Robbins, cu adresa sa şi cu următoarea inscripţie: „Sunt bolnav şi nu cred că voi supravieţui acestei încercări..."

„La închisoarea de la Potma, din afara Moscovei, m-am împrietenit cu un neamţ care stătuse în celulă cu un corespondent american cu numele de Al Dulgan în închisoarea Lubianka din Moscova, prin anii 1953. Al Dulgan i-a spus că sovieticii îl declaraseră mort prin 1948 şi că voia să comunice în afară că trăia. Când am fost eliberat de sovietici şi când am sosit în Berlinul de Vest, la 8 ianuarie 1955, am fost interogat îndelung de oficialii de la Departamentul de Stat american şi, după câteva zile, am fost rugat să ţin o conferinţă de presă; mi s-a cerut să răspund la întrebările următoare:

1. Numărul de americani deţinuţi de sovietici;
2. Dezvoltarea energiei atomice sovietice.

După sosirea mea la Washington D.C., la 17 ianuarie 1955, am fost interogat de Navale Intelligence cu privire la aviatorii din Marina americană doborâţi deasupra Balticii, aviatori la care am făcut deja aluzie în această declaraţie. Anchetatorii mei mi-au spus că erau în posesia unor fotografii ce dovedesc că avionul rămăsese un timp pe valuri înainte de a se fi zdrobit şi că un vas sovietic se apropiase de el pentru a lua supravieţuitorii sau cadavrele. Faptul că avionul nu s-a scufundat imediat întăreşte ideea că existau, cu siguranţă, supravieţuitori şi că aceştia se aflau la Vorkuta. Mai târziu, în timpul convorbirilor pe care le-am avut la Biroul Sovietic de la Departamentul de Stat american, mi s-au arătat dosarele unor cetăţeni americani deţinuţi în închisorile sovietice, ca şi unele informaţii pe care Departamentul de Stat american le primise din partea unor cetăţeni eliberaţi din lagărele de prizonieri sovietice. Mi s-a cerut să verific o listă şi să spun dacă puteam să identific unele nume. Pe listă erau cu totul vreo 700 de nume.

Acum câţiva ani, cu prilejul unui briefing la Departamentul de Stat american din Washington D.C., la care participau treizeci sau patruzeci de persoane, l-am întrebat pe conferenţiar ce ştie despre americanii deţinuţi în închisorile sovietice. Acesta afirmase că existau nişte acorduri consulare care nu permiteau ca americanii să fie închişi, fără motiv, de sovietici. La început, nu mi-a răspuns direct la întrebare şi a fost foarte evaziv, dar, încolţit de întrebările mele, a sfârşit prin a spune că era conştient de această problemă, doar că, înainte de orice, trebuie rezolvată problema cetăţeniei. Cred că făcea aluzie la prizonierii americani care puteau să fie de origine străină şi sovieticii, evident, acordă mai multă importanţă naţionalităţii decât cetăţeniei. Eu, Domnule Preşedinte, care am trecut prin acest gen de experienţe şi de încercări timp de aproape zece ani, aş vrea să fac tot ce pot ca să vă comunic informaţiile necesare pentru ca aceşti americani, care mai sunt încă în viaţă, să poată să-şi recapete libertatea. Dat fiind că negociaţi cu oficialii sovietici, cred că e foarte important să acordaţi acestei probleme expuse pe larg o atenţie cu totul deosebită..."

b) Ciudata tăcere a Casei Albe

Înarmat cu affidavitul lui John H. Noble, un detectiv privat din Battle Creek, Theodor R. Grevers, a făcut imposibilul ca să-l alerteze pe preşedintele Nixon, care era pe cale să accepte minciuna brejneviană a pretinsei „destinderi". „Cred că există bărbaţi din marina militară americană la Vorkuta, un lagăr de prizonieri sovietici, situat în regiunea arctică", scria el în scrisoarea din 30 mai 1973. *Dar cine îl va auzi?* şi cum trebuie calificată ciudata tăcere a Casei Albe? În ziarul *Enquirer and News* din 12 iunie 1973, se puteau citi următoarele:

„Grevers, în vârstă de 44 de ani, se află în fruntea unei agenţii din Battle Creek, *Grand Rapids şi Kalamazoo*¸ cunoscută sub numele de «Serviciu de Detectivi Privaţi Internaţionali». Luna trecută, el a spus că va relata povestea sa publicului pentru că nu putuse să obţină răspuns de la Nixon (...). În ziarele din aprilie 1950, sovieticii au declarat că avionul american era de fapt un bombardier şi că el pătrunsese în spaţiul leton, care era sub autoritatea lor. La rândul lor, Statele Unite au declarat că avionul rămăsese deasupra apelor internaţionale ale Mării Baltice şi că efectua un zbor de antrenament de la Wiesbaden, Germania, la Copenhaga, Danemarca. Sovieticii au acuzat avionul american că nu s-a conformat ordinului de a ateriza şi că a deschis focul împotriva unor avioane sovietice. Sovieticii au ripostat şi, când au văzut pentru ultima oară aparatul american, acesta se îndrepta spre mare. Statele Unite au contraatacat spunând că avionul american nu era înarmat şi că fusese atacat de un aparat sovietic deasupra apelor internaţionale. Mai târziu, Statele Unite au cerut pedepsirea celor responsabili pentru acest aşa-zis atac şi plata despăgubirilor. După mai multe zile de cercetare, s-au găsit resturile aparatului.

În scrisoarea sa către Nixon, Grevers i-a cerut Preşedintelui să profite de convorbirile pe care le va avea cu Leonid Brejnev pentru «a lansa un apel serios» ca să se rezolve situaţia cetăţenilor americani încarceraţi în lagărele şi închisorile sovietice. Grevers a cerut ca lui Noble şi lui să li se dea o «misiune de graţie» la Vorkuta şi în alte lagăre pentru a-i găsi pe americani. Grevers a spus că el nu luase contact cu Departamentul de Stat al Statelor Unite pentru că oficialii de aici îi declaraseră lui Noble şi altora că nu existau americani în lagărele sovietice. «Este motivul pentru care cred, cu fermitate, că trebuie să ne adresăm Preşedintelui», a spus Grevers. Dar el n-a putut ajunge la Nixon şi, în ciuda numeroaselor telefoane date la Casa Albă, Grevers n-a putut să se asigure că scrisoarea sa a fost bine primită.

Săptămâna trecută, Grevers s-a dus la Washington D.C. cu o geantă în care se aflau 500 de copii ale scrisorii sale şi ale affidavitului lui Noble. A împărţit aceste copii gărzilor de la Casa Albă şi în alte birouri, în special în birourile tuturor senatorilor Statelor Unite (...).

Departamentele de stat şi ale Marinei au spus ziariştilor că ei nu ştiau să existe aviatori din Marină în mâinile sovieticilor.

În 1958, Grevers a participat la un proiect de distribuire a unor discuri de jazz în spatele Cortinei de fier. Dar în cursul ultimilor ani, el trecuse fraudulos articole cu caracter religios în ţările comuniste şi îşi făcuse servicii de informaţii aproape peste tot. În scrisoarea sa către Nixon, Grevers citează numele a zece aviatori ai Marinei şi afirmă că toate informaţiile privitoare la ei provin din sursă confidenţială şi sunt încă speranţe. Dar în articolele de presă din aprilie 1950, despre incidentul din Marea Baltică, se menţionează numele aviatorilor dispăruţi şi alte informaţii pe care Grevers le-a prezentat ca fiind secrete oficiale..."[lxii][xxvi].

c) Cine sunteţi, domnule Raul Wallenberg?

În martie 1969, revista rusească *Posev* din Germania Federală a publicat o listă parţială de aproximativ o sută de lagăre sovietice de concentrare[lxiii][xxvii]. Din nefericire, pe această listă nu figurează îngrozitorul lagăr experimental din *insula Vrangel*, despre care a vorbit pentru prima oară AbrahamŞifrin, nume pe care l-am mai menţionat. În mărturia sa, el se sprijină pe declaraţia scrisă de o persoană care n-a semnat cu numele ei adevărat, pentru că mai are încă rude în Rusia. Acest „Kozlov", arestat în 1958 şi aruncat, fără proces, în închisoare, a fost trimis pe insula Vrangel, în regiunea arctivă, unde a stat până în 1962. „În lagăr, spune el, am făcut cunoştinţă cu un fost medic, Vasili Ivanovici Polakov, colonel în armata lui Vlasov, cu mulţi ofiţeri din SS, cu mulţi nemţi din Gestapo şi cu mulţi italieni *care fuseseră declaraţi morţi de mul timp, dar care, de fapt, sunt încă în viaţă, în lagărul din insula Vrangel*..."[lxiv][xxviii].

Care este raţiunea de a fi a acestui *lagăr al morţilor vii*? După martorul nostru ocular,

„lagărul de pe insula Vrangel era un lagăr experimental unde se făceau experienţe pe oameni. Acestea se practicau sub formă de injecţii, diete, teste de oxigen pe oameni declaraţi de multă vreme morţi, dar care, în acea vreme (1962), munceau din greu în lagăr. Paznicii şi personalul administrativ erau foşti deţinuţi, ca V.N. Rudnikov, A.I. Vasilkov, Iv. Nik. Ivanov etc. Exista şi o pază militară pentru lagărul special unde erau formaţi oameni pentru spionajul în străinătate. În acest lagăr se aflau mulţi prizonieri, mai ales prizonieri de război italieni. Tot aici se afla şi *Raul Wallenberg*, consul suedez la Budapesta în timpul războiului care, sub ocupaţia germană, i-a ajutat pe evrei să scape din Ungaria, prin Elveţia, şi să plece spre alte ţări. Când au

intrat în Budapesta, sovieticii l-au arestat pe Raul Wallenberg la ordinul Comandantului Budapestei. El a fost trimis la Moscova cu un tren special. Avea 27 de ani* *. Era un tânăr bine educat..."[lxv][xxix].

ªifrin însuşi a auzit vorbindu-se despre acest lagăr misterios de pe insula Vrangel cu câteva săptămâni înainte de eliberarea sa, în iunie 1963. Nişte prizonieri transferaţi în lagărul nr. 7 i-au povestit că timp de cinci ani lucraseră pe insula Vrangel într-un detaşament special care aproviziona cele trei lagăre de concentrare unde erau închişi numai „generali fascişti" şi alţi ofiţeri superiori, luaţi prizonieri în 1945. În felul acesta a aflat – fără să-i vină să creadă atunci – că aceşti nefericiţi prizonieri de război de pe insula Vrangel – oficial declaraţi morţi – erau supuşi la experienţe medicale îngrozitoare, pe unii experimentându-se efectele iradierii trupului uman, pe alţii efectele scufundării prelungite la mari adâncimi.

*

Am văzut că „Kozlov" l-a întâlnit în lagărul de pe insula Vrangel, în 1962, pe Raul Wallenberg: adică după 17 ani de la arestarea sa ilegală la Budapesta şi după 15 ani de la aşa-zisa sa moarte într-o închisoare sovietică (cum pretindea nota lui Andrei Gromîko, trimisă la 6 februarie 1957 ambasadorului Suediei la Moscova).

Până la urmă, despre ce este vorba? Despre un tânăr diplomat suedez care, la 32 de ani, a acceptat greaua sarcină de a salva vieţile evreilor unguri. În 1944, existau aproape 800.000 de oameni care trăiau cu nelinişte, cu groază sau sub ameninţarea de a fi deportaţi şi exterminaţi în lagărele naziste, Între 15 mai şi 7 iulie, 437.000 dintre ei au pierit în camerele de gazare de la Auschwitz. Cum putea fi oprit valul sângeros al masacrelor iminente? În ce fel trebuia să se reacţioneze în faţa acestui genocid inimaginabil?

La adăpostul neutralităţii ţării sale, regele Gustav al Suediei – incitat de americani – a decis să trimită un reprezentant special în Ungaria: pe Raul Wallenberg.

Ziaristul american Arthur D. Morse, prezentând cititorilor revistei *True, the Man's Magazine*, povestea emoţionantă a lui Wallenberg scria, în iulie 1968, următoarele:

„Călătorind pentru afaceri în Europa ocupată de germani, el putuse să vadă la Budapesta ce însemna barbaria nazistă în 1942-1943. Se dusese singur la Budapesta ca să ajute familia unui prieten asociat. Aici, se angajase voluntar ca să-i ajute pe evrei. Ca urmare, Guvernul suedez i-a acordat statutul de diplomat şi, la 6 iulie 1944, Raul Wallenberg părăsea Stockholmul ca să înfiinţeze o organizaţie de ajutorare la Legaţia suedeză de la Budapesta. Curajos şi plin de imaginaţie, el a tipărit pentru evrei un paşaport foarte complet, care purta ştampila oficială a Suediei. Cel ce poseda acest paşaport se afla sub protecţia Suediei şi îşi aştepta emigrarea în această ţară. Wallenberg a convins autorităţile ungare să accepte cinci mii de asemenea paşapoarte. Apoi a găsit 30 de locuinţe pentru evreii ce posedau paşapoarte, evrei care locuiau aici sub protecţia drapelului suedez; curajosul Wallenberg şi asistenţii săi şi-au expus propriile vieţi refuzând intrarea în legaţie a unor antisemiţi ameninţători şi decişi să pună capăt acestui statut internaţional. Curând, Wallenberg împărţi 5.000 de paşapoarte suplimentare unor evrei care aveau sau nu aveau vreo legătură cu Suedia, ajungând astfel să protejeze 20.000 de evrei, dintre care 13.000 locuiau în «casele suedeze». Mai mult de 400 dintre aceştia erau camuflaţi ca lucrători în organizaţiile de ajutorare create de Wallenberg"[lxvi][xxx].

Unul dintre cei mai valoroşi asistenţi ai săi a fost, fără îndoială, un inginer evreu, Vilmos Langfelder, care îi servea drept şofer. Împreună cu el, Wallenberg străbătea zilnic drumurile, obţinea aprobarea de întoarcere a mii de evrei care lucrau în uzinele subterane de armament din Austria, făcea să fie eliberaţi cei care erau condamnaţi la deportare şi îi punea sub protecţia Suediei.

După căderea Budapestei în mâinile trupelor sovietice, Wallenberg şi Langfelder au fost ridicaţi, la 13 ianuarie 1945, de la domiciliul lor, de un sergent şi câţiva soldaţi ruşi. Acesta a fost momentul când Raul Wallenberg şi-a luat „rămas bun de la lumea exterioară", dispărând, în mod ciudat, „pentru totdeauna"[lxvii][xxxi].

Singurul document sovietic care atestă luarea sa în captivitate este o notă scurtă pe care locţiitorul ministrului Afacerilor externe al URSS, Dekanosov, a trimis-o la 16 ianuarie 1945 ambasadorului suedez de la Moscova: „*Autorităţile militare ruseşti au luat toate măsurile pentru a-l proteja pe Raul Wallenberg şi bunurile sale*". Apoi, n-a mai urmat nimic, în afară de promisiunea lui Stalin, din 15 iunie 1946, de a face toate investigaţiile cu privire la cazul Wallenberg. În acest timp, la Stockholm, a apărut o carte care a avut efectul unei explozii. Ziaristul austriac Rudolph Philipp a publicat cartea „*Raul Wallenberg, un diplomat, un luptător, un bun samaritean*". Opinia publică suedeză,

---

* În realitate, avea 33 de ani, fiind născut în august 1912.

informată despre actele eroice ale nefericitului lor diplomat, a fost alertată de dispariţia sa inexplicabilă – în ciuda garanţiei de imunitate diplomatică –, şi, în scurt timp, *Acţiunea pentru Wallenberg*, ce reunea treizeci de organizaţii naţionale, va trimite la Moscova o petiţie semnată de 1.600.000 de suedezi, în care se cerea Sovietelor să dea informaţii privitoare la arestarea lui Raul Wallenberg.

„Rusia nu a răspuns la această cerere, aşa cum nu a răspuns nici la numeroasele cereri ulterioare. Dar suedezii aveau un atu: nota scrisă de Dekanosov. Sovietele recunoşteau în ea că fuseseră în contact cu Wallenberg. Fiecare nouă cerere suedeză fu deci centrată pe acest fapt. În august 1947, delegatul Afacerilor externe, Andrei Vîşinski, trimise un mesaj definitiv: se admitea faptul că ministrul sovietic al Afacerilor externe primise o scurtă notă bazată pe un raport indirect al unuia dintre conducătorii militari ce luptau la Budapesta. Raul Wallenberg fusese găsit; locuia pe strada Benezur. Dar Vîşinski adăuga că această informaţie nu putea fi verificată, căci nu reuşiseră să-l găsească pe ofiţerul rus care o dăduse. Cercetarea făcută în lagărele de prizonieri de război nu dusese la nici un rezultat şi *Vîşinski era convins că Wallenberg, prizonierul lipsă, nu se afla în Rusia şi că nu era cunoscut de Autorităţile Sovietice*. Putem presupune că acest contact oficial se referea şi la Vilmos Langfelder, şoferul lui Wallenberg, dispărut şi el fără să lase vreo urmă.“

Timp de şase ani, guvernul suedez n-a putut să combată minciuna lui Vîşinski. Dar, începând din 1951 şi, mai ales, după moartea lui Stalin, în 1953, ruşii au început treptat să-i elibereze pe prizonierii de război. Mulţi dintre ei au declarat investigatorilor suedezi că l-au văzut şi l-au cunoscut personal pe Wallenberg. Deci moartea acestuia nu era adevărată. El era în viaţă când autorităţile sovietice au informat Ministerul Afacerilor Externe din Suedia că Raul Wallenberg a murit din pricina unei crize cardiace în închisoarea din Lubianka, la 16 iulie 1947.

Ce i s-a întâmplat lui Raul Wallenberg după ce a fost luat de soldaţii ruşi, la 13 ianuarie 1945? Detaliile acestei poveşti incredibile sunt luate din articolul ziaristului american Arthur D. Morse, menţionat mai înainte.

„La 31 ianuarie 1945, Wallenberg a fost închis în celula 123 din închisoarea Lubianka din Moscova. Aici se afla Gustav Richter, fost ataşat de poliţie al Legaţiei germane din Bucureşti, care a stat o lună de zile în aceeaşi celulă cu Wallenbrg şi care, apoi, a putut să dea informaţii despre diplomatul suedez şi şoferul lui: amândoi fuseseră arestaţi în Ungaria şi duşi la Moscova, prin România, dar fuseseră închişi în locuri diferite. La începutul lui februarie, Wallenberg, dat fiind statutul său diplomatic şi cetăţenia sa suedeză, scrisese directorului închisorii, protestând împotriva detenţiei sale şi cerând dreptul de a intra în contact cu Legaţia suedeză: nici un rezultat. Richter mai ştia că Wallenberg fusese interogat o singură dată şi că i se spusese: „Te cunoaştem bine, faci parte dintr-o mare familie capitalistă suedeză“. Era acuzat de spionaj. În timpul acesta, Vilmos Langfelder se afla într-o altă celulă împreună cu Willi Roedel, fost consilier la Legaţia germană din România, şi cu un interpret ceh naturalizat german: Jan Loyda. El le-a spus tovarăşilor lui de celulă că Wallenberg era acuzat de spionaj în favoarea Statelor Unite şi a Marii Britanii (ţări care, pe vremea aceea, erau încă aliate cu URSS). La 18 martie 1945, Langfelder a fost transferat într-o altă închisoare şi Wallenberg i-a luat locul în celula în care se afla Roedel şi Loyda. Loyda presupusese că arestarea lui Wallenberg putea fi motivată prin faptul că acesta spusese că, în Ungaria, apărase interesele sovietice. Faptul că un bogat capitalist suedez i-ar fi putut ajuta pe ruşi era, pentru ei, un fel de batjocură şi nu-l credeau. Langfelder se afla în închisoarea Lefortovskaia şi colegii săi de detenţie aveau să confirme, mai apoi, faptul că, împreună cu Wallenberg, el fusese arestat la Budapesta de poliţia secretă sovietică. Amândoi au fost duşi la Moscova sub o aşa-zisă escortă de „protecţie“; ficţiunea a luat sfârşit când au aflat că se aflau în închisoarea Lubianka.

În mai 1945, Wallenberg şi Roedel fuseseră transferaţi la închisoarea Lefortovskaia, în celula 203. După eliberare, la întrebările suedezilor, colegii săi de detenţie au spus groaznicul adevăr: *Wallenberg ştia că era închis pe viaţă*. Un sistem special de supraveghere le îngăduia paznicilor să vadă, în acelaşi timp, toate celulele. În plus, deţinuţii puteau fi spionaţi printr-un vizor. Wallenberg şi Roedel erau spionaţi tot timpul. Izolarea deţinuţilor era totală, cele douăzeci de minute de exerciţii zilnice se făceau într-o curte împărţită în mai multe secţiuni prin ziduri. Prizonierii nu aveau nici un fel de materiale, dar, o dată la cincisprezece zile, primeau cele necesare ca să scrie un mesaj către administraţie. Această izolare absolută i-a fost hărăzită şi deţinutului politic Wallenberg, generos diplomat neutru, care nu făcuse nici un rău Uniunii Sovietice şi care era atât de dornic de contacte umane. Deţinuţii intrau totuşi în contact cu vecinii lor prin-tr-un cod secret pe care îl elaboraseră: mici lovituri date în perete. Ca să intre în contact cu deţinuţii de la etajul superior, ei se foloseau de conductele de apă, goale în timpul verii. Vecinii celulei 203 s-au folosit de codul secret ca să obţină informaţii despre Wallenberg şi despre Roedel. Astfel, Willi Bergemann (celula 202) a putut să vorbească cu Wallenberg care ştia perfect germana. După eliberare, el avea să aducă suedezilor care l-au întrebat confirmarea înfricoşătoarei şi tragicei poveşti a eroului.

De la alţi foşti deţinuţi s-a aflat că Wallenberg ceruse adeseori să intre în legătură cu Ambasada Suediei, dar că nu obţinuse nici un rezultat; în vara anului 1946, el luă hotărârea să se adreseze direct şefului suprem Iosif Stalin, Ernst Wallenstein (celula 150) l-a ajutat pe Wallenberg să redacteze scrisoarea aşa cum voia el. Scrisoarea a ajuns la Kremlin. Un alt deţinut, Bernard Resinghoff, a aflat cu ajutorul codului secret că, după aceasta, Wallenberg a fost supus la un interogatoriu suplimentar. Concluzia era că, fiind deţinut politic, trebuia să-şi dovedească nevinovăţia. I se spusese că nici ambasada suedeză de la Moscova şi nici guvernul suedez nu încercaseră să facă nimic în favoarea lui, ceea ce dovedeşte că era vinovat. «Nimeni nu se ocupă de dumneata», spuneau oficialităţile. Or, autorităţile suedeze ceruseră guvernului sovietic, de mai bine de douăzeci de ori, să spună ce se întâmplă cu Wallenberg. Terminându-şi mărturia, Resinghoff spunea că, atunci când Wallenberg a întrebat când va fi judecat, i s-a răspuns că unele motive politice se opuneau ca el să fie judecat şi condamnat vreodată.

„În februarie 1947, Wallenberg şi Roedel au fost duşi din celula 203 într-o alta. La 27 iulie 1947, în cele două închisori, Lubianka şi Leforovskaia, au avut loc nişte evenimente cu totul neobişnuite: şefii poliţiei secrete au supus pe fiecare deţinut care fusese închis într-o celulă cu Wallenberg sau cu Langfelder la un interogatoriu special. Astfel, Gustav Richter a fost chestionat la ora 10 seara de un colonel NKVD. I s-a cerut să înşire numele deţinuţilor cărora le vorbise despre Wallenberg şi, apoi, ce îi spusese acesta lui. După aceasta, a fost închis singur într-o celulă timp de şapte luni. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu ceilalţi deţinuţi pe care îi numise. După cum au remarcat anchetatorii suedezi, «o asemenea comportare faţă de deţinuţii interogaţi arată cât de mult se străduiau autorităţile ruse să împiedice divulgarea informaţiilor privitoare la diplomatul suedez». Suedezii făcuseră, între 1951 şi 1957, tot felul de anchete privitoare la Wallenberg. În felul acesta ei au izbutit să-i cunoască povestea. Dăm aici un simplu eşantion al probelor obţinute. La Ministerul Afacerilor Externe, documentele privitoare la Wallenberg alcătuiau dosarul cel mai important. În septembrie 1954, suedezii puteau afirma clar că dovezile obţinute arătau că Wallenberg, după dispariţia sa din Budapesta, fusese închis în Uniunea Sovietică. În *memorandumul* suedez dat lui Valerian Zorin, reprezentantul Afacerilor Străine sovietice, se afirma clar că ruşii îl suspectaseră pe Raul Wallenberg că este spion în serviciul Germaniei şi al Statelor Unite. În memorandum se trăgea următoarea concluzie: «În felul acesta s-a produs o groaznică tragedie: *Raul Wallenberg, care se expusese eroic ca să-i smulgă pe evrei, dar şi pe socialişti şi comunişti din mâinile teroriştilor fascişti, fusese arestat ca spion».“*

La sfârşitul lui martie 1956, Tage Erlander, prim-ministru al Suediei, s-a dus la Moscova ca să discute direct cazul Wallenberg cu cei trei conducători ruşi: Hruşciov, Bulganin şi Molotov. Aceştia au promis că vor face noi cercetări şi că vor stabili un raport final. Dar raportul nu s-a făcut niciodată. Timp de 11 luni, suedezii au trimis colosului sovietic note diplomatice din ce în ce mai insistente. Apoi, în februarie 1957, Uniunea Sovietică a făcut o declaraţie cu totul neaşteptată: ea admitea, schimbându-şi total poziţia, că avea cunoştinţă de cazul Wallenberg. Da, spuneau Sovietele, Wallenberg fusese prizonier în Uniunea Sovietică, dar acum era mort. După ministrul Afacerilor Externe Gromîko, o nouă cercetare făcută de sovietici scosese la iveală un document scris de mână, aflat în arhivele serviciului medical de la închisoarea din Lubianka. Purta data de 17 iulie şi era semnat de colonelul Smolţov care conducea atunci serviciul. Documentul era adresat unui funcţionar anonim; pe el scria: «Prizonierul Wallenberg pe care îl cunoaşteţi a murit subit, în celula sa, noaptea trecută, probabil din pricina unui infarct miocardic. Fiind însărcinat de dumneavoastră cu supravegherea sa personală, vă rog să-mi comunicaţi cui trebuie să-i cer să-i facă autopsia prin care să se stabilească cauza morţii». După ce semnase, Smolţov adăugase, tot de mână: «L-am informat pe ministru: s-a dat ordin să se incinereze trupul fără examen medical post-mortem». În raportul lui Gromîko se mai comunica şi că nu există nici o informaţie ulterioară, Smolţov fiind mort din 1951.“

După Arthur D. Morse, motivele încarcerării lui Wallenberg sunt următoarele:

„E sigur că fusese acuzat de spionaj: opinia publică sovietică îşi manifesta neîncrederea în faptul că un cetăţean suedez, care nu era evreu, ar putea să-şi rişte viaţa, de bunăvoie, pentru a salva nişte oameni străini. După un timp, Sovietele şi-au dat poate seama că băgaseră la închisoare un om nevinovat, dar se temeau că, dacă l-ar fi lăsat să se întoarcă în Suedia, starea jalnică în care acesta se afla ar reduce, în parte, prestigiul de care se bucurau ruşii. E posibil să existe şi un alt motiv: Wallenberg ştia că trupele sovietice, în timp ce ocupaseră Budapesta, îşi însuşiseră, dintr-o bancă din oraş, valori din argint şi obiecte preţioase ce aparţinuseră unor evrei şi care fuseseră smulse din mâinile naziştilor. Alţi conducători suedezi cred că Sovietele, care ocupau Ungaria în acea perioadă, s-au temut că Wallenberg şi organizaţia sa de sprijin să nu fie ajutată de americani, ameninţând în felul acesta să devină un obstacol puternic care să-i împiedice pe unguri să accepte comunismul. Conform unei alte supoziţii, cazul Wallenberg contribuia la agravarea relaţiilor internaţionale intensificând războiul rece. Mulţi suedezi credeau că ruşii îi propuseseră să devină

spion comunist; în acest caz, refuzul său ar face să nu mai fie eliberat niciodată. Unii investigatori suedezi aruncă toată vina pe sinistrul NKVD: s-a dovedit că, după ce l-a sustras pe Wallenberg de la comandamentul militar sovietic, NKVD-ul este răspunzător de închisoarea lui pe viaţă. Orice ar fi, Wallenberg a devenit victima tragică a suspiciunii şi a fricii ce domneau în Rusia sub Stalin. Cine îşi poate închipui ce a simţit Wallenberg când a aflat că a fi „păzit" înseamnă a fi „prizonier" şi că, prin urmare, ruşii nu-l vor elibera niciodată! Din tinereţe şi până la maturitate, el a stat închis, trecând dintr-o celulă în alta, şi a îmbătrânit fără să fie judecat, fără să fie condamnat, fără să existe nici o urmă de proces..."[lxviii][xxxii]

În ciuda încăpăţânării sovietice de a ascunde adevărul, guvernul de la Stockholm refuză să închidă cazul Wallenberg. Deşi curajosul diplomat suedez este, pentru birourile moscovite, mort şi îngropat, în Suedia se ştie că el continuă să zacă undeva în Uniunea Sovietică, în lagărele polare de pe insula Vrangel sau de la Vorkuta, în acel îngrozitor şi inuman univers concentraţionar unde, sub nemiloasa lege a urii, convoaie de deţinuţi, declaraţi morţi de un regim care se consideră democratic şi favorabil destinderii, sunt transformate în cobai, pentru experienţe criminale[lxix][xxxiii].

3. LAGĂRUL DE LA PERM (COMUNICARE ANONIMĂ)

La 9 iulie 1972, guvernul URSS a hotărât să disperseze lagărele politice, să le lipsească de informaţie, să întrerupă contactele dintre deţinuţi. La 9 iulie 1972, la ora 3 după-amiază, un număr de deţinuţi din zonele 3, 17, 19[lxx][xxxiv] au fost îmbarcaţi în trei vagoane, câte 165 de deţinuţi în fiecare vagon (norma fiind de 70-75 de persoane), încălcându-se toate normele sanitare. Erau cu totul 500 de prizonieri.

Pregătirile începuseră pe 8 iulie, seara. La 9 iulie, deţinuţii s-au prezentat la apel de dimineaţă, înainte de a pleca la un drum care avea să dureze foarte multe ore, pe o căldură toridă, fără apă. La un moment dat, ei nu mai puteau merge. Atunci au fost înghesuiţi în nişte vagoane supraîncălzite. Apoi (dinadins sau din ignoranţă), vagoanele au fost stropite cu apă din exterior, ceea ce a făcut ca interiorul lor să se transforme într-o etuvă. Cei mai slabi cădeau, epuizaţi, pe podeaua vagonului. A început panica; oamenii urlau că se sufocă. Timp de patru zile s-a dat o continuă luptă între paznicii înarmaţi şi deţinuţi, pentru apă, căci nu li se dădea decât o ceaşcă pe zi.

Ventilaţia vagoanelor nu funcţiona. Hrana ce li se dădea pe drum era: pâine, heringi, sare, 30 g de zahăr pe zi. Şeful convoiului, un colonel, nu se adresa deţinuţilor decât prin ameninţări. Ceilalţi paznici făceau la fel. (Deţinutului Cerdinţev, care lovea în gratii ca să ceară să fie dus la toaletă şi să i se permită să respire puţin aer proaspăt, dat fiind că era cât pe ce să se sufoce, i s-a propus să iasă afară ca să poată fi omorât fără martori. Numai eforturile tovarăşilor lui l-au făcut să nu cadă victimă unei execuţii rapide.)

Cea mai mică favoare (puţină apă, o gură de aer) nu putea fi obţinută decât dacă începeau cu toţii să strige atunci când treceau printr-un loc locuit. Unii şi-au pierdut cunoştinţa: Sulenski Iacob, 44 de ani; Danne Eric, 26 de ani; Nikolaenko N. (dus direct din tren la spital). Îngrijirile medicale erau inexistente. Analfabeţii ce escortau convoiul împărţeau aceleaşi medicamente tuturor, fără deosebire. Unul dintre ucraineni a murit pe drum; deţinuţii au izbutit să-i facă pe paznici să scoată cadavrul din vagon. Aceste suferinţe s-au prelungit timp de patru zile.

La 13 iulie trenul a sosit la destinaţie, în gara Ciusovaia, unde deţinuţii au fost împărţiţi între două zone: b.p. VS 389/36, cătunul Kucino, districtul Ciusovsk, regiunea (Oblast) Perm, şi b.p. VS 389/35, cătunul Vsievsiaţkoe. Fiecare conţinea aproximativ 250 de deţinuţi.

La gară, deţinuţii au urcat în camioane cu care au mers până la colonie (la aproximativ 40 km depărtare). Au coborât din maşini într-un lagăr gol despre care li s-a spus că face parte dintr-o zonă numită S.I.T.U.[lxxi][xxxv] (lagăr de muncă corecţională specială); însuşi numele arată o încălcare a legii, căci orice transfer într-un nou regim nu poate avea loc decât după hotărârea unui tribunal. Această decizie arbitrară a fost sancţionată de sus, adică de direcţia Gulagului şi a KGB-ului.

În Mordovia, gratiile sunt în general obişnuite sau duble, aici ele erau triple; un rând de fier forjat, o barieră culisantă, nişte porţi metalice ermetice ce formau o încăpere de cinci metri înălţime. Apoi, între două rânduri de sârmă ghimpată, se afla zona interzisă, după care urma sectorul împărţit în două: un grilaj ce dădea spre zona de muncă, şi un altul spre zona de locuit.

Lagărul propriu-zis este înconjurat de un gard de scânduri ce are deasupra un fir electric; la fiecare colţ sunt plasate aparate de infraroşu, destinate să declanşeze semnalul de alertă în caz de evadare, şi turnuri de apă. Zona de locuit, de 200x100 m, conţine două barăci separate printr-un drum. Fiecare baracă este prevăzută cu două intrări ce corespund celor două părţi ale ei; în fiecare parte există două secţiuni: în fiecare secţiune sunt 36 de deţinuţi.

Printre gardieni, se aflau bărbaţi din Mordovia, specialişti în tehnicile de intimidare (sadicii Alexandrov şi Tişkin). Deţinuţii au fost avertizaţi că aici condiţiile sunt mult mai dure şi că cea mai mică tentativă de rezistenţă va fi înăbuşită. Directorul lagărului nr. 36, maiorul Kotov; responsabilul cu disciplina, maiorul Fedorov; responsabilul cu educaţia politică, căpitanul Juravkov, i-au informat pe deţinuţi, în prezenţa reprezentanţilor KGB-ului de pe lângă Consiliul de Miniştri al URSS, căpitanii Ivkin şi Murtazan, că vor aplica cu stricteţe rezoluţiile Decretului nr. 20 semnat de ministrul de Interne,Şcelokov. Este vorba de un decret cu aplicare în lagăre, privitor la deţinuţi şi la rudele lor. El fixează programul zilnic al deţinuţilor, reglementându-le existenţa în aşa fel încât să nu aibă deloc timp liber: sculările, apelul, mersul la sufragerie în coloană, munca, educaţia politică. Se prevede un regim de igienă: părul şi barba trebuie să fie tunse. Decretul limitează numărul produselor ce pot fi vândute în cantine sau care pot fi trimise prin colet poştal. Este interzis să trimiţi produse pe bază de carne, unt, zahăr. Poate că această dispoziţie se explică prin faptul că numărul deţinuţilor este mare, în timp ce rezervele alimentare din Uniunea Sovietică sunt limitate. Lista produselor alimentare autorizate este atât de redusă încât ea nu poate completa mizerabila raţie oficială.

În Decretul nr. 20 se stipulează că, pentru a împiedica rudele să aducă ilegal produse interzise, vizitatorii pot fi percheziţionaţi. Aceasta înseamnă că membrii familiei sunt obligaţi să se dezbrace de haine înainte şi după vizite. Rudele nu au voie să aibă la ele cu ce să scrie, pentru ca orice comunicare dintre deţinuţi şi cei apropiaţi lor să poată fi controlată de administraţie. Toţi deţinuţii sunt obligaţi să poarte pe piept un semn. Prin acest decret, orice vizită a unui deţinut într-un alt sector din aceeaşi zonă este interzisă. Decretul reglementează şi numărul de cărţi personale autorizate (maximum 5). La vederea unui şef, deţinuţii trebuie să-şi descopere capul.

Acest decret vine în contradicţie cu Codul Muncii Corecţionale al RSFSR. Din acest motiv, deţinuţii au adresat un protest Procuraturii URSS, Procuraturii din regiunea (Oblast) Perm şi secţiei sovietice a Crucii Roşii. Deţinuţii Fedorov, Makarenko, Platonov, Danne, Lukianenko, Salmanson, Wulf, Cernoglaz, Uzlov, Malcevski, Cerdinţev, Ghilinskas, Sado, Braun, Ciamovskih, Cesnokov, Kudirka, Vasilik, Koleinecenko şi alţii – cu totul vreo 60 de oameni – au făcut greva foamei.

În primele patru zile ale grevei, ei au fost supuşi la ameninţări şi injurii. Apoi, direcţia a trecut la măsuri mai draconice. Greviştii n-au primit îngrijiri medicale, deşi aceste îngrijiri sunt prevăzute în instrucţiunile privitoare la greva foamei. Unul câte unul, au fost chemaţi în birourile unde îşi avea sediul administraţia lagărului, în prezenţa unor reprezentanţi ai KGB-ului. Când au văzut că deţinuţii refuză să se supună Decretului nr. 20 şi să înceteze greva foamei, oamenii de la administraţie s-au repezit la ei, i-au trântit la pământ, le-au pus cătuşele, le-au ras barba; greviştii au fost condamnaţi la 5 până la 15 zile de carceră şi la diferite alte pedepse, şi astfel greva a fost înăbuşită prin forţă.

În cazul că refuzau să asiste la cursurile de informare politică, deţinuţii erau pedepsiţi sau aduşi cu forţa, deşi prezenţa la aceste şedinţe, conform cu instrucţiunile Procuraturii URSS, era facultativă. Plângerile nu ajungeau niciodată mai departe de direcţia lagărului; ele erau transmise şefului gărzilor armate. Directorul adjunct al lagărului, maiorul Fedorov, s-a distins în mod deosebit prin persecutarea deţinuţilor. Dacă observa că cineva are o carte mai mult, o arunca pe jos şi o călca în picioare. Relaţiile de prietenie dintre deţinuţi dau loc la urmăriri; orice întâlnire între prieteni este pedepsită. După cheful gardianului, o întârziere de 5 minute la sculare poate fi pedepsită chiar cu carcera.

Administraţia lagărului i-a avertizat pe deţinuţi că o instruire specială îi permite să cenzureze plângerile deţinuţilor şi să decidă dacă acestea sunt calomnioase sau obiective. În primul caz, administraţia are dreptul să nu expedieze plângerea şi să-l pedepsească pe cel ce se plânge pentru afirmaţie mincinoasă; acelaşi lucru se întâmplă dacă administraţia consideră că scrisoarea conţine cuvinte de defăimare. În felul acesta, au putut fi pedepsiţi o serie de deţinuţi care prezentaseră plângeri; ei au fost condamnaţi la zile de carceră, privaţi de pachete şi de vizită.

În lagărul nr. 36, decretul de mai sus a fost afişat. Într-o zi, responsabilul cu educaţia politică, căpitanul Jurakov, a găsit în plângerea deţinutului Safronov cuvântul „nuanţă“; l-a considerat ca fiind un termen de argou şi, din acest motiv, a refuzat să-i expedieze plângerea. Safronov a fost trimis la carceră. Pe acest fond de hărţuieli, se constată dispreţul pe care administratorul îl are faţă de normele sanitare cele mai elementare. Baia unde sunt duşi deţinuţii, o dată la zece zile, este situată într-un mic local, unde intră 50 până la 60 de deţinuţi o dată. Apa curge prost; în general lipseşte. La masă li se dă să mănânce cartofi putreziţi şi varză. În mâncare se găsesc viermi şi gândaci. Administraţia cumpără peşte stricat; din acest motiv, în sufragerii se simte adeseori un miros îngrozitor. Cu toată foamea, când se serveşte la masă peşte stricat, deţinuţii refuză să-l mănânce. Dar situaţia nu se ameliorează. Îngrijirile medicale sunt foarte proaste.

Majoritatea deţinuţilor sunt condamnaţi la pedepse cuprinse între 15 şi 25 de ani de închisoare; printre ei sunt mulţi bolnavi de inimă, ulcer şi tuberculoză. Unicul spital se află la 60 km depărtare. Drumurile sunt atât de proaste încât cel ce nu le-a văzut nu şi le poate închipui. Infirmeria lagărului nu are medicamente. Când deţinutul Melikian, atins de un ulcer, a avut o criză, şi când deţinutul Fedorov a paralizat, nu existau brancarde şi bolnavii au fost transportaţi, de la locul unde lucrau, pe nişte scânduri; nu existau medicamente şi nu li s-a dat nici un ajutor medical (Fedorov avea nevoie de un neurolog, iar Melikian necesita o operaţie urgentă). N-au fost duşi la spital. Dar chiar dacă ar fi fost duşi, ei nu s-ar fi putut bucura de îngrijiri medicale, dat fiind că spitalul nu avea specialişti. Mulţi bolnavi, chiar în stare gravă, refuză să meargă la spital, căci aici domneşte un regim penitenciar strict. Saloanele sunt închise cu cheia, la ferestre sunt gratii. Normele sanitare sunt încălcate, bolnavii contagioşi sunt instalaţi în saloane comune. Saloanele nu au toaletă, ci numai apă. În plus, drumul este atât de greu încât bolnavii se tem că nu se vor întoarce vii în lagăr.

Centrul de producţie este instalat în două localuri neîncălzite, de 30 m x 19 m şi de 22 m x 19 m, cu o înăţime de 3,50 m. Aici se află 8 prese termice, 14 prese pneumatice şi alte maşini grele, cu totul 56 de unităţi. Se produc polimeri şi materiale plastice. Este o muncă nocivă, mai ales aceea de la presele termice, pentru că halele care se umplu de gaze chimice nu sunt ventilate şi pentru că aici se lucrează cu praf de oxid de magneziu. Maşinile sunt marca „Nobel" şi vin din Suedia.

Din pricină că lipsesc ventilatoarele şi filtrele de pulberi, întreaga atmosferă din local şi din zonă, până şi în clădirile de locuit, este saturată de praful acesta: pământul, acoperişurile, totul este acoperit cu un praf alb. Nu se respectă nici cele mai elementare reguli de protecţie a muncii. Zona este poluată, peste tot întâlneşti grămezi de gunoaie, gropi, băltoace, noroi.

Se munceşte şase zile pe săptămână, dar foarte adeseori, de două şi chiar de trei ori pe lună, deţinuţii sunt obligaţi să muncească şi duminica.

Situaţia deţinuţilor evrei, condamnaţi în procesele anti-evreieşti, este deosebit de grea. Direcţia lagărelor întreţine discordia între naţionalitţi şi îi aţâţă pe deţinuţi împotriva evreilor. Reprezentanţii KGB-ului, căpitanii Martuzan şi Ivkin, nu uită niciodată să spună, în convorbirile lor cu deţinuţii ce nu sunt evrei, că toate naţionalităţile din URSS trebuie să se opună evreilor, mai ales în lagăre. Administraţia provoacă excese îndreptate împotriva evreilor, utilizând denunţuri şi false mărturii ca pretexte pentru a putea da pedepse. Pentru orice contact cu evreii, deţinuţii sunt chemaţi la discuţii în cursul cărora se încearcă să se sădească în sufletul lor sentimente antisemite şi convingerea că protestele împotriva arbitrarului din lagăre nu folosesc decât sioniştilor.

Orice întrunire a evreilor, chiar dacă nu durează decât câteva minute, este denunţată ca fiind o adunare evreiască, o sinagogă. Dacă evreii folosesc, atunci când vorbesc între ei, ebraica sau idişul, administraţia îi ameninţă că-i pedepseşte sub pretext că aceste limbi nu sunt înţelese şi că, prin urmare, convorbirile lor nu pot fi controlate. Studierea ebraicii este interzisă. Este interzisă corespondenţa în ebraică purtată în interiorul lagărului; scrisorile sunt confiscate. Rudele care vin să-i viziteze pe deţinuţi sunt tratate în mod umilitor şi inuman.

Există un decret care permire acordarea de pedepse, de la amendă şi până la închisoare, oricărei persoane care ia sau introduce într-un lagăr bani, produse alimentare interzise, scrisori, cărţi. Vizitatorii sunt dezbrăcaţi complet şi supuşi unor percheziţii umilitoare. Această măsură se aplică la întâmplare, la decizia administraţiei. În plus, rudele sunt obligate să semneze o declaraţie în care spun că sunt de acord să fie percheziţionate. Dacă refuză, li se interzice vizita. La decizia administraţiei, scrisorile pot fi confiscate; pagini întregi sunt cenzurate[lxxii][xxxvi].

NOTE

i[1] Karl Marx şi Friedrich Engels: *Le Manifeste du Parti Communiste*, Paris, Bureaux d'Éditions, 1936, p. 41.

ii[2] Cf. *L'État et la révolution*, Éditions sociales, Paris şi Éditions du Progrès, Moscova, 1972, pp. 33-34.

iii[3] Cf. *Le Messager ortodoxe*, aprilie 1970, şi *Catacombes* 1973 („Almanach de l'Église du Silence"), p. 63. Pofta de sânge a lui Lenin reiese şi din telegrama pe care i-a trimis-o lui Stalin la 7 iulie 1918 (după ce a aflat că un social-revoluţionar de stânga îl asasinase pe ministrul plenipotenţiar german de pe lângă guvernul bolşevic): „Îi vom lichida pe toţi, în noaptea asta, fără milă. (...) Avem, ca ostateci, sute de social-revoluţionari. Aceşti aventurieri jalnici şi isterici au devenit organul contra-revoluţionarilor; *ei trebuie să fie zdrobiţi fără milă, pretutindeni...*" Din Ţariţîn, Stalin îi răspunde: „Chiar azi trimit la Baku o scrisoare. Se va face totul. În privinţa istericilor, puteţi fi liniştit. Mâna noastră nu va tremura..." Acest text este citat după ziarul sovietic *Pravda* (în „Calendrier des invalides de guerre russes", Paris, 1972, 7 şi 8 iulie).

iv[4] Cf. „Le Complot soviétique" în *Journal de Genève* din 23 februarie 1934.

v[5] Cf. *Le communisme contre la chrétienté, la chrétienté contre la communisme*, „La Cause", 1932, p. 35.

vi[6] *Ibidem*.

vii[7] Cf. Sinteza acestui „Manual" publicat de Truth, Texas, sub titlul: *Brain-Washing* (A synthesis of the Russian Textbook of Psichopolitics). În „Nota editorului", Kenneth Goff, fost membru al partidului comunist american, denunţă „complotul sălbatic al duşmanilor lui Hristos şi ai Americii care caută să ne cucerească naţiunea subjugând, prin diferite metode sinistre, gândirea concetăţenilor noştri, după voinţa comuniştilor", şi atrage atenţia „oricărui patriot" asupra faptului că „nu întotdeauna un popor este învins cu arme şi tunuri".

viii[8] *Idem*, pp. 29-30. Metode asemănătoare au fost folosite în închisoarea comunistă de la Piteşti, România. D. Bacu, în cartea sa publicată în limba română, *Piteşti, centru de reeducare pentru studenţi*, relatează supliciul unui student de la facultatea de litere din Bucureşti: „După atâtea maltratări şi bătăi, trupul lui devenise aproape insensibil la lovituri; atunci l-au obligat să se lungească pe jos în mijlocul încăperii. Şaptesprezece studenţi, supuşi aceluiaşi tratament, au fost obligaţi, unul după altul, începând cu cei mai recalcitranţi (cei mai «bandiţi») să se întindă deasupra lui. Şeful comitetului de cameră se căţără la urmă, peste toţi.

Zdrobit de greutate, studentul nu mai putu rezista, Muşchii pântecului slăbiră sub apăsare şi tot ceea ce i se interzicea să evacueze la toaletă se răspândi în celulă. Ceea ce a urmat după acest sinistru incident frizează demenţa. Sub pretext că a murdărit camera şi lenjeria care nu putea fi spălată decât la timpul programat, bietul student a fost obligat să-şi spele chiloţii cu gura. Refuzul lui de a se supune unui ordin de o asemenea bestialitate îl înfurie pe şeful comitetului. Îi zdrobiră degetele cu lemne, îl călcară în picioare; când şi-a pierdut cunoştinţa, l-au trezit cu o găleată de apă rece, apă pe care n-au vrut să i-o dea când a fost vorba de curăţenie. L-au izbit cu capul de podea, l-au târât prin cameră, trăgându-l de picioare; sângele începuse să-i curgă pe gură şi, la sfârşit, nu s-a mai opus la ceea ce i se cerea..." (Cf. Sergiu Grossu: *Catacombes* 1973, p. 59).

ix[9] *Idem*, pp. 30-31. Cf. şi P. Deriabine şi F. Gibney*: Policier de Staline*, Ed. Fayard, 1966, p. 123: „La Moscova, deţinuţii cei mai importanţi sunt daţi pe mâna *psihologilor* şi uneori sunt supuşi unor *tratamente hipnotice*. De la mărturia falsă şi până la violenţa fizică, mijloacele naturale sunt, în general, de ajuns ca să se obţină mărturisiri complete. Anchetatorii încep prin a sta de vorbă cu deţinutul. I se dau sfaturi, după care urmează faza acuzaţiilor brutale şi a ameninţărilor proferate împotriva lui sau a familiei sale. Dacă persistă, presiunile se intensifică: ruptură de orar şi de rutină, epuizare, interogatorii, lovituri, carceră, temperaturi glaciale etc. ... În această distrugere calculată a voinţei, unul dintre elementele cele mai puternice rezidă în faptul că vinovăţia deţinutului nu este pusă niciodată la îndoială în mintea anchetatorilor..."

x[10] *Idem*, pp. 31-32.

xi[11] *Idem*, pp. 33-34.

xii[12] Părintele Antonie, vorbindu-i ziaristului Pierre Darcourt despre teroarea chineză din Şanhai şi despre martiriul preotului Beda Tsang, descrie tortura electrică ca fiind „cea mai grea dintre torturi": „Într-o noapte, vecinii lui de celulă aud un urlet îngrozitor care îi îngheaţă de spaimă. Preotul Beda îndură supliciul «magnetoului». Firele electrice sunt prinse de degetele mari de la picioare, trecute în jurul degetelor mari de la mâini, agăţate de lobii urechilor şi legate de un magnetou pe care un poliţist îl pune în funcţiune învârtind o manivelă. Descărcarea electrică traversează muşchii, oasele şi măduva spinării ca burghiul unei foreze. O durere fulgurantă la fiecare miime de secundă scutură întreg trupul şi creierul" (Cf. *Requiem pour l'Église de Chine*, La Table Ronde, 1969, p. 153).

xiii[13] Cf. *Brain-Washing*, pp. 54-55.

xiv[14] *Idem*, p. 25 şi *Catacombes*, nr. 33/15 iunie 1974, p. 6: „A schimba jurămintele de credinţă".

xv[15] Cf. *La Russie contestataire* (documente ale opoziţiei sovietice), Ed. Fayard, 1971, p. 238: „Ar fi timpul să vedem clar: a aresta oameni sănătoşi la minte care gândesc liber şi a-i închide în casele de nebuni înseamnă *asasinarea spiritului*: este o variantă a camerei de gazare şi chiar o variantă mai crudă: suferinţele victimelor sunt mai crude şi mai lungi... În materie de nedreptăţi şi de crime, trebuie să ne aducem aminte că există o limită dincolo de care omul devine un canibal."

xvi[16] „*Oui, j'etais chez les fous*...", în revista franco-ucraineană *Échanges* (martie 1973).

xvii[17] Cf. *Brain-Washing*, p. 3.

xviii[18] Cf. articolul „Recherche d'un recours", în *Exil et Liberté*, nr. 182, noiembrie, 1972.

xix[19] În *Catacombes*, nr. 4/15 ianuarie, 1972, p. 11.

xx[20] Cf. *L'Aurore* din 15-16 iulie 1972, mai ales editorialul lui André Guérin: „despre această politico-pshiatrie s-au scris cărţi. Ei bine! Toate astea sunt false, din fericire. Toate astea sunt false. Marcellin, ministrul de interne, la 11 iulie, crezând că poate face aluzie într-un discurs la acest mod moscovit de a trata opoziţia, Piotr Abrasimov, ambasadorul URSS în Franţa, a redactat un protest oficial pe care l-a primit André Bettencourt, şi care pare că a constituit obiectul unei discuţii foarte remarcate la Elysée." Recent, consilierul Duinin şi al doilea secretar al ambasadei sovietice la Paris, Morisov, i-au asigurat pe profesorii Cartan şi Schwartz, veniţi să protesteze împotriva internării abuzive a tânărului matematician ucrainean Leonid Pliuşci într-un spital – închisoare din Dnepropetrovsk: „Nu vă temeţi pentru Pliuşci, a cărui existenţă ne era, de altfel, necunoscută. În URSS, spitalele psihiatrice nu sunt folosite niciodată în scopuri represive. Mai mult, prietenul dumneavoastră este, după cum spuneţi, un savant, el beneficiază la noi de spitale speciale în care îngrijirea şi tratamentul medical sunt chiar mai bune decât în alte stabilimente spitaliceşti ale noastre." (*Idem*, din 25-26 ianuarie 1975).

xxi[21] Cf. articolul său din 15 decembrie 1971: „L'asile d'aliénés comme source d'information".

xxii[22] Cf. Alexandre Vardy: „O conjuraţie împotriva spiritului", în revista *La Renaissance* (în rusă) nr. 241/1973: „Conjuraţia conducătorilor împotriva sufletului poporului îl costă scump. Această conjuraţie favorizează entropia psihică. Utilizând un «material viu» (nişte suflete vii, care simt, care palpită), conducătorii se străduiesc să facă din el nişte sclavi umili şi docili dotaţi cu vestitul «caracter sovietic». La «comanda socială» a conducătorilor, se distruge în sufletul celor conduşi orice iniţiativă civică, orice spirit de inovaţie, orice emoţie puternică, orice elan al gândirii creatoare. Cei ce conduc se străduiesc să programeze cercul vicios al gândirii în aşa fel încât fluxul de idei să nu poată trece dincolo de limitele programului îndoctrinat. Autorităţile se ostenesc să creeze o fiinţă temătoare, apatică, pasivă şi abrutizată, care are nevoie de un şef, de un conducător, de un om care dă indicaţii, care îi comandă cum trebuie să gândească, ce trebuie să spună şi să facă, unde, când şi cum... O astfel de fiinţă trebuie să se obişnuiască a gândi nu numai că i se poate lua totul, inclusiv bunurile, puterile, sănătatea şi viaţa, dar şi că i se dă «tot ce i se datorează», ca unui animal, ca unui câine."

xxiii[23] Cf. „Éthique médicale et abus de la psychiatrie en URSS", în *Catacombes*, nr. 16/15 ianuarie 1973, p. 11.

xxiv[24] Cf. *Vancouver Sun* (Canada) din 19 aprilie 1973.

xxv[25] Cf. scrisorii doctorului Henri Ey, fost secretar general al asociaţiei mondiale de psihiatrie, publicată în *Le Figaro* din 24 noiembrie 1973, sub titlul „Psychiatrie et répression sociale".

xxvi[26] Cf. *Cahiers du Samizdat* (document nr. 33) din mai 1973.

xxvii[27] Inginer-matematician de orientare democrat-marxistă, membru al „Grupului de iniţiativă pentru Apărarea Drepturilor Omului în URSS", condamnat la 29 ianuarie 1973 de Tribunalul din districtul Kiev, la internare psihiatrică. Eliberat după trei ani de „tratament", el a venit de curând la Paris împreună cu soţia şi cu copiii săi.

xxviii[28] Revăzut şi corectat după procesul de la Nürnberg, jurământul lui Hipocrat spune: „Nu voi îngădui ca unele considerente ca religia, naţionalitatea, rasa, partidul politic sau clasa socială să se interpună între îndatoririle mele şi pacienţii mei. Voi nutri cel mai mare respect pentru viaţa omenească din momentul conceperii sale, chiar sub ameninţare. Nu-mi voi folosi cunoştinţele medicale în scopuri contrare legilor umanităţii."

xxix[29] *Cahiers du Samizdat* (document nr.29) din iulie-august 1973.

xxx[30] La Congresul mondial al psihiatrilor care a avut loc la Mexico-City, între 1 şi 5 decembrie 1971, într-o scrisoare deschisă adresată lui Podgornîi, preşedintele Sovietului suprem al URSS, se arăta „imensul pericol potenţial, pentru întreaga omenire, al unui sistem care îi distruge pe opozanţii ideologici sau politici non-violenţi, aplicându-le tratamente psihiatrice primejdioase pentru integritatea persoanei. Aceste metode constau în abuzul medicinei practicat de un personal medical depravat şi aservit. Ele dăunează întregii umanităţi. Declarăm că principiul etic fundamental: «Un medic nu are dreptul să vatăme sănătatea cuiva», ca şi principiile Organizaţiei
mondiale a Sănătăţii şi ale Secţiunii Drepturilor Omului de la ONU, constituie o valoare absolută. Aceste principii trebuie să domine toate calculele politice şi poliţieneşti şi toate regimurile politice, oriunde ar fi. De aceea condamnăm cu cea mai mare severitate orice abuz în folosirea drogurilor şi a narcoticelor de către corpul medical şi auxiliar din stabilimentele psihiatrice, ca şi orice tratament care lezează sănătatea şi orice presiune psihologică şi fizică ce are drept scop să terorizeze şi să «dezumanizeze» pe cineva pentru opoziţia sa non-violentă, în întreaga lume şi mai ales în URSS.» (Citat după André Martin: „La grande peur des bien-pensants", în *Catacombes*, nr. 4/15 ianuarie 1972, p. 11).

Pe de altă parte, un „grup de intelectuali lituanieni" trimitea aceluiaşi congres o cerere „amar antisovietică" – citim în *The Sun* (Baltimore, SUA) din 20 noiembrie 1971 – în care îşi exprimă dorinţa ca „psihiatrii care iau parte la congres să informeze opinia publică mondială despre practicile psihiatrice aplicate în Soviete disidenţilor politici şi cer guvernului sovietic o anchetă a Naţiunilor Unite".

xxxi[31] Publicaţie lunară, în limba rusă, ce apare la Frankfurt, Germania Federală.

xxxii[32] Cf. *Chronique des événements en cours*, nr. 26 din 5 iulie 1972, în *Cahiers du Samizdat* (document nr. 13) din octombrie 1972.

xxxiii[33] Tânăr creştin din satul Volontirovka (Moldova sovietică) persecutat, torturat şi, până la sfârşit, omorât la Kerci în ziua de 16 iulie 1972, în timpul serviciului său militar în unitatea 61.968 „T", unde predica învăţătura lui Hristos soldaţilor şi ofiţerilor atei.

xxxiv[34] Cf. *Cahiers du Samizdat* (document nr. 50) din noiembrie 1973.

xxxv[35] Vorbind despre „*Psihiatria poliţienească din URSS*", profesorul Peter Redaway prezintă „terapeutica" antiumană, care urmăreşte să zdrobească individul în felul următor: „terapeutica aceasta nu este alta decât cea pusă la punct pentru a-i îngriji pe adevăraţii bolnavi mintali. Dar răul vine din faptul că unii medici declară dezechilibraţi oameni care sunt perfect normali şi le prescriu doze enorme de medicamente concepute pentru alienaţi. Unele, neurolepticele, administrate în doze repetate, provoacă o somnolenţă urmată, în general, după aproximativ o săptămână, de o pasivitate care predispune la supunere. Altele provoacă o febră de 40 de grade, dureri de cap, dureri în articulaţii şi în locul unde s-a făcut injecţia. În acest stadiu, pacientul sănătos la minte face uneori concesii, pentru a obţine o uşurare. Există şi un alt drog care poate declanşa stări de agitaţie extremă. Absorbţia lor cumulativă
transformă viaţa deţinuţilor în infern, aşa cum o descrie Vladimir Gherşuni, un contestatar acum internat în spitalul psihiatric special din Oriok... Este clar că URSS s-a lansat într-un nou tip de maltratări, manipularea atroce a creierului, organ ale cărui celule, odată distruse, nu se mai regenerează. A pierde o parte din el sau a-l diminua prin tratamente odioase echivalează cu o amputaţie." (Cf. *Sélection du Reader's Digest* din decembrie 1972).

xxxvi[36] Cf. *Catacombes*, nr. 26/15 noiembrie 1973, p. 6.

xxxvii[i] Trebuie să ne amintim că, în 1949, când s-a publicat în Franţa cartea *Am ales libertatea* de Victor Kravcenko – diplomat sovietic evadat din ţara sa şi refugiat în Statele Unite –, PCF a respins, în mod oficial, posibilitatea existenţei lagărelor de concentrare în URSS. Orbirea incorigibilă a francezilor stalinişti trata această lucrare revelatoare drept o minciună pusă în scenă de duşmanii socialismului, iar pe autor, drept trădător şi agent în solda imperialismului mondial. Fapt este că atunci, „pentru prima oară, publicul afla de existenţa lagărelor din URSS. Crimă de lezmajestate pentru ortodoxia comunistă. Revista săptămânală *Lettres Françaises* reacţionă şi ea şi-l atacă violent pe Kravcenko care, în replică, acuză ziarul de calomnie" (*Le Monde* din 22.09.1973). Era vremea când Stalin era idolatrizat, idolatrie exprimată de Maurice Thorez în *Cahiers du Communisme* (ianuarie 1950) după cum urmează: „Un strigăt lung de iubire, de încredere şi de recunoştinţă, ieşit din milioane şi milioane de piepturi (...), răsună astăzi în lume: «Trăiască Stalin!» (cf. Michel Voirol: „Staline et le communisme français", în *Historama*, nr. 20/1973, pag. 154). La începutul lui decembrie 1962, după apariţia cărţii *O zi din viaţa lui Ivan Denisovici* în revista *Novîi Mir*, Pierre Daix a acceptat mărturia lui Alexandr Soljeniţîn. „Cu treisprezece ani în urmă – mărturiseşte el, pocăindu-se –, refuzasem să cred că există lagăre de concentrare în Uniunea Sovietică. Dacă ar fi existat, deportarea mea la Mauthausen şi moartea atâtor tovarăşi de-ai mei în luptă n-ar mai fi avut sens. Fără îndoială că alesesem soluţia să nu văd, de teamă că nu voi mai putea trăi mai departe cu gândul că regimul comunist dusese la asemenea lucruri îngrozitoare. Apoi repetarea unor fapte tulburătoare – procesul lui Slanski -, în care fuseseră condamnaţi unii prieteni dragi de-ai mei, afacerea Halatelor albe sau, mai puţin dramatice, dar simptomatice, condiţiile condamnării portretului lui Stalin de Picasso pe care noi l-am publicat în *Lettres Françaises* – m-a făcut să-mi dau seama de orbirea mea. Începând din toamna anului 1953, Elsa (Triolet, n.n.) îmi vorbise despre întoarcerea primilor deportaţi siberieni. Am descoperit atunci că, crezând că apăr onoarea cauzei pentru care luptasem, urlasem împreună cu lupii. Cei care se întorceau erau ai mei, ai noştri... " (Pierre Daix: *Ce que je sais de Soljenitsyne*, Éd. Du Seuil, 1973, pp. 11-12).

xxxviii[ii] Citat din Jules Moch: *URSS – Les yeux ouverts*, Éd. Robert Laffont, 1956, p. 77.

xxxix[iii] *Idem*. Găsim aici şi spusele mincinoase ale aceluiaşi Dudorov cu privire la lagărele de concentrare. „Nu există şi nu au existat lagăre de concentrare. Nici acum şi nici altădată. Există doar lagăre
de reeducare colectivă prin muncă, pe care le gestionează ministerul meu. În aceste instituţii nu sunt închişi decât indivizii condamnaţi de un tribunal şi care trebuie izolaţi" (p. 80). În ceea ce priveşte populaţiile care „ar fi fost deportate în condiţii deosebit de grele" (între anii 1940 şi 1945), răspunsul este simplu: „O parte dintre oameni s-au întors în ţara lor de origine după trei ani. Ceilalţi au găsit de lucru, o locuinţă, un petec de pământ şi o vacă, dacă sunt colhoznici. Trăiesc în familie sau s-au căsătorit acolo. Pe scurt, s-au asimilat şi nici nu se mai gândesc să se întoarcă într-un loc pe care l-au părăsit de zece sau cincisprezece ani.Ştiţi cât de mult am industrializat Siberia. Aceşti oameni au putut să ducă aici o viaţă mai prosperă decât la ei acasă." (p. 83).

xl[iv] Anatoli Marcenko: *Mon témoignage*, Éd. Du Seuil, 1970, p.16.

xli[v] Generaţiile viitoare ne vor trata drept nişte laşi, strigă premiatul Nobel. Este datoria noastră faţă de patrie şi faţă de copiii noştri să-i judecăm pe torţionari... Ce mesaj va putea lăsa Rusia lumii dacă nu extirpăm această putreziciune din trupul nostru?" (cf. *L'Express*, nr. 1174, 7-13 ianuarie, p. 68). La rândul său, Lidia Ciukovskaia, în *Pledoarie pentru cuvânt* (la a XV-a aniversare a morţii lui Stalin), scria, în februarie 1968: „Sunt conturi inevitable şi în acelaşi timp solvabile. Este o infamie să vorbim despre un cont încheiat când e vorba despre trecutul nostru recent. Cu ce preţ curent se pot plăti chinurile de la Norilsk şi Potma, Karaganda şi Magadan, din pivniţele de la Lubianka şiŞapalernaia? Cum pot fi plătite chinurile fiecărui om nevinovat? şi sunt milioane! *Cu cât pe cap?* şi cine are dreptul să spună: *«Contul e soldat»*? Cu siguranţă că ar fi mai bine pentru noi să nu întreprindem asemenea socoteli! Nimeni n-o poate face pentru simplul motiv că umanitatea n-a învăţat încă să învie morţii (...) Setea de cea mai elementară dreptate n-a fost potolită. Văduvelor victimelor li se dau acte care certifică cum că soţul lor a fost arestat pe nedrept şi că este reabilitat, dată fiind *«absenţa vreunui element constitutiv al unei infracţiuni»*. Bine. Aceleaşi atestate cu privire la *absenţa vreunui element constitutiv al unei infracţiuni* se eliberează şi deţinuţilor care au avut norocul să supravieţuiască. Perfect. Dar unde sunt cei care au fost cauza nefericirilor noastre? Cei care au inventat *«elementele constitutive ale unei infracţiuni»* pentru milioane de oameni? Cei care au fabricat, una după alta, informaţii mincinoase sub titlul de *Dosar de judecată*"? Cine a dat ordinul să fie ponegriţi condamnaţii în ziare? Cine sunt oamenii aceştia, unde se află şi ce fac astăzi? Cine a făcut calculul crimelor lor, săvârşite

cu siguranţă şi cu metodă, în linişte, zi după zi, an după an? Unde şi când «s-a făcut asta»? (cf. *Samizdat 1 – La voix de l'opposition communiste en URSS*, Éd. Du Seuil, 1969, pp. 216-217).

xlii[vi] Anatoli Marcenko: op. cit., *ibidem*.

xliii[vii] În timpul unei conferinţe, organizate la 26 februarie 1973 la Bruxelles de Comitetul internaţional de apărare a drepturilor omului în URSS, profesorul Peter Reddaway, din Londra, a prezentat presei belgiene un raport extrem de documentat despre „lagărele de muncă forţată din URSS", unde zac acum 1.200.000 deţinuţi. Cotidianul „Le Soir" din Bruxelles scria cu acest prilej: „Din aceşti 1.200.000, mai mult de 10.000 sunt politici, şi asta fără să-i punem la socoteală pe cei internaţi în azile, pe condamnaţii la exil interior undeva în Siberia sau chiar mai departe, ca şi pe deţinuţii din închisorile «normale». Tot acest univers concentraţionar trăieşte în mai mult de o mie de lagăre răspândite pe imensul teritoriu sovietic, de preferinţă în regiunile cu climat foarte aspru sau chiar insuportabil. Astfel, Republica autonomă Mordovia, în care se află nu mai puţin de cincisprezece asemenea lagăre, printre care «lagărul cel mai vestit din URSS», se bucură, din punct de vedere climatologic, de o reputaţie cu totul deosebită. (...)

Deşi ne aflăm departe de lumea lui Ivan Denisovici şi de vremea lui Stalin – atunci erau cel puţin douăsprezece milioane de deţinuţi –, cifra de un milion de deţinuţi ne sperie. Asta înseamnă că 0,5% din întreaga populaţie trăieşte în captivitate, faţă de procente ca 0,07 în Anglia, 0,16 în Franţa şi 0,2 în Statele Unite. Dar mai mult decât de numărul deţinuţilor, observatorii sunt impresionaţi de tratamentul impus celor închişi. Este vorba de foamea constantă care îi chinuie pe deţinuţi adeseori timp de ani de zile, distrugându-i mai întâi fizic şi apoi moral. Atunci când foamea se conjugă, ca în acest caz, cu munci manuale extenuante, rezultatele nu pot fi decât tragice."

xliv[viii] Cf. *Bulletin d'Études politiques*, nr. 3/21 martie 1973, Berna.

xlv[ix] *Idem*, nr. 5 din 23 mai 1973.

xlvi[x] *Idem, ibid*. Este vorba de „colonii de muncă corecţională în regim sever" (ca în cazul lui Galanskov), în care intră „indivizii care au fost condamnaţi de două sau de mai multe ori la o pedeapsă privativă de libertate şi care nu au fost recunoscuţi de tribunal ca fiind nişte recidivişti deosebit de primejdioşi. În aceste colonii, condiţiile sunt mai dure decât în coloniile cu regim normal şi în cele cu regim riguros..." (cf. *L'Affaire Guinzbourg-Galanskov, Annexes*: „le régime des camps", Ed. Du Seuil, 1969, p. 190).

xlvii[xi] „Nouvelles des camps", în *Catacombes,* nr. 28/15 ianuarie 1974, p. 9.

xlviii[xii] *Chronique des événements en cours*, nr. 26 din 5 iulie 1972.

xlix[xiii] Despre automutilare vorbeşte şi A. Marcenko (*op. cit.*, pp. 121-122): fie că e vorba despre deţinutul disperat Serghei K., care a înghiţit un cârlig şi şi-a bătut în cuie testicolele ţintuindu-le de o bancă, sau de un alt puşcăriaş, ce a fost operat de mai multe ori pentru a i se înlătura pielea de pe frunte pe care îşi tatuase inscripţia: *„Sclav al lui Hruşciov"* şi *„Sclav al URSS"*, spectacolul este infernal. De altfel, spitalul penitenciar al lagărului era „plin de mutilaţi voluntar, de deţinuţi care şi-au băgat în ochi sticlă pisată, de cei care şi-au deschis burta, de cei care au înghiţit tot felul de obiecte, linguri, perii de dinţi, bucăţi de sârmă, de cei care pisează zahăr pentru a-l transforma în pudră pe care o aspiră până un abces le roade plămânii, de cei care îşi cos plaga cu aţă, de cei care îşi cos nasturii direct pe piele..."

l[xiv] „Majoritatea deţinuţilor fuseseră condamnaţi pentru că practicaseră religii pe care Statul sovietic nu le-a recunoscut şi care, prin urmare, sunt ilegale. Erau adventişti de ziua a 7-a, martori ai lui Iehova, baptişti, de cele mai multe ori oameni în vârstă. Era chiar şi un adorator al lui Wotan, bătrânul zeu al germanilor din vechime. Majoritatea fuseseră condamnaţi la zeci de ani de «privaţiune de libertate» şi, cel mai adesea, ispăşiseră deja câteva zeci. Dar, convinşi în mod absolut că credinţa lor este cea adevărată, ei preferau rigorile închisorii, refuzând compromisul cu diavolul întruchipat în autorităţile sovietice. Într-o zi, un deţinut îl întrebă pe unul dintre cei mai vechi deţinuţi din închisoare:

- De cât timp eşti aici, bunicule?

- Anul acesta se împlinesc 43 de ani, răspunse bătrânul încărunţit de vreme.

- Asta înseamnă că n-ai cunoscut mare lucru din sistemul sovietic, nu-i aşa?

- Nu, căci Dumnezeu, în nesfârşita lui bunătate, m-a trimis aici, răspunse el..." (cf. Igor Golomstok: „Être écrivain en URSS", în *Paris-Match* din 26 mai 1973).

În lagărul de la Kolima, Evghenia S. Ghinzburg a fost foarte impresionată de „exemplul de fermitate morală pe care l-au dat ţărăncile credincioase, aproape analfabete, din Voronej" care, refuzând să lucreze în prima zi de Paşti, au fost pedepsite „să stea în picioare, desculţe, în apa rece ca gheaţa ce acoperea suprafaţa, încă îngheţată, a unui mic lac", şi nici una dintre ele „nu s-a îmbolnăvit" (cf. *Le Vertige*, Éd. Du Seuil, 1967, pp. 389-391). La rândul ei, comunista germană Brigitte Gerland, deportată în Siberia, relatează prezenţa eroică a *monahilor* în regiunea concentraţionară de la Vorkuta, unde „existau, în 1953, mai mult de opt mii afiliaţi la grupurile religioase de rezistenţă care refuzau orice muncă productivă pentru economia sovietică" (cf. *Samizdat 1*, p. 110). A. Marcenko nu uită să-i citeze printre deţinuţii din lagăre pe cei foarte evlavioşi: „Ei nu sunt singurii care cred în Dumnezeu, există şi alţi oameni credincioşi... dar aceştia au fost arestaţi şi condamnaţi tocmai pentru religia lor. Sunt reprezentate aici toate religiile: musulmani din Caucaz şi din Asia Centrală, ortodocşi, baptişti, martori ai lui Iehova, creştini după Evanghelie, sabatieni şi mulţi alţii (*opus cit.*, p. 156).

li[xv] Cf. *Catacombes*, nr. 6/15 martie 1972, p. 13.

lii[xvi] Plângerea este adresată lui A.N. Kosîghin, preşedintele Consiliului de miniştri, lui N.V. Podgornîi, preşedintele Sovietului Suprem, procurorului general al URSS, şi preşedintelui Curţii supreme a URSS, Gorki.

liii[xvii] Cf. *Catacombes*, nr. 6/15 martie 1972, p. 13.

liv[xviii] *Idem*, nr. 5/15 februarie 1972, p. 13.

lv[xix] *Idem*, nr. 20/15 mai 1973, p. 12. Constrângerea exercitată asupra credincioşilor este îngrozitoare. Însuşi Soljeniţîn a refuzat să-şi publice cartea „August 1914" în Uniunea Sovietică, pentru că i se impunea să scrie numele lui Dumnezeu cu literă mică. Aceeaşi presiune s-a exercitat şi asupra baptistului David Davidovici Klassen în timpul anchetării sale: el a refuzat să

semneze procesul verbal, „punând condiţia ca acesta să fie copiat din nou în aşa fel încât cuvântul «Dumnezeu» să fie scris cu majusculă"; acest lucru este povestit de el în scrisoarea din 5 septembrie 1971, trimisă din lagărul de la Kniajpogost, Voajel, ASSR Komis. „Judecătorul a încercat să mă convingă că cuvântul «Dumnezeu» se scrie cu literă mică. I-am spus că eu nu sunt un adept al lui Lenin, dar că, dacă mi s-ar întâmpla să-i vizitez mausoleul, mi-aş descoperi capul, cu respect, în faţa sicriului lui. Tot aşa, vă cer să scrieţi respectuos cuvântul «Dumnezeu» cu majusculă. Judecătorul a trebuit să cedeze şi să rescrie procesul verbal aşa cum îi spusesem (cf. „*Cahiers du Samizdat*, docum. nr. 20, ianuarie 1973).

lvi[xx] „Le chant de l'aigle" în *La Presse clandestine en URSS* (prezentat şi tradus de Michel Slavinski), Nouvelles Éditions Latines, 1970, p. 235.

lvii[xxi] *2 Corinteni, 4.8-10.*

lviii[xxii] Cf. *Catacombes*, nr. 7/15 aprilie 1972. „Mi-a servit drept model mai ales purtarea curată şi exemplară a deţinutului creştin Hrapov, povesteşte Vasili Kozlov în aceeaşi scrisoare. L-am cunoscut în 1953, într-unul din lagărele din Siberia Orientală. În acea vreme, Hrapov nu era la prima sa condamnare. El este şi acum la închisoare, are 56 de ani, şi fiind condamnat pentru credinţa sa, el şi-a petrecut mai mult de jumătate din viaţă în lagărele de muncă şi în închisoare. A fost încarcerat prima oară sub Stalin, apoi sub Hruşciov şi se află în continuare în închisoare şi acum, sub regimul dumneavoastră..."

lix[xxiii] Autor al cărţilor *I was a slave in Russia* (1958) şi *I found God in Soviet Russia* (1959), Statele Unite.

lx[xxiv] John Noble, vorbind despre „şederea" sa la Vorkuta, scrie următoarele: „Munca noastră consta – atunci când cărbunele şi şistul argilos erau urcate din mină – în a scoate vagonetele din elevator şi a le descărca. Aceste vagonete transportau aproximativ două tone de rocă şi noi, eu şi un alt deţinut, trebuia să le împingem cu mâna pe o distanţă de o jumătate de kilometru, urmând o pistă îngustă, deasupra căreia se construise un adăpost precar care să ne ferească de intemperii... La capătul pistei, împingeam vagonetul în partea de sus a unei rampe şi, făcând un mare efort, îi descărcam conţinutul într-un cărucior care aştepta dedesubt. Acesta era coborât cu ajutorul unor cabluri într-o depresiune adâncă din tundră, unde şistul, care avea o foarte mică valoare calorică, era treptat ars, degajând un nor de fum peste stepele îngheţate. Adeseori zăpada pătrundea sub acoperişul adăpostului nostru, şi se întâmpla frecvent ca roţile vagonetului să îngheţe, ceea ce îl făcea să deraieze. Era o muncă înceată şi grea, desfăşurată în frigul crud al iernii arctice, muncă ce dădea rezultate ridicol de slabe, dat fiind că ar fi putut fi făcută mult mai repede cu o singură maşină. Dar ruşii care exploatau mina nu-şi puneau probleme de eficacitate. MVD-ul era mereu gata să le furnizeze un nou contingent de sclavi pentru munca din mină (...) Tovarăşa noastră era moartea. Mulţi deţinuţi erau oameni în vârstă şi mulţi dintre ei – profesori, medici, avocaţi, preoţi – nu făcuseră niciodată în viaţa lor munci manuale grele. Crizele de inimă şi de epuizare fizică duceau la un procent foarte mare de morţi.

Cei care cădeau morţi, brusc, în timpul muncii, erau consideraţi cei mai fericiţi. Alţii trebuiau să îndure torturile anginei pectorale până când la cea mai mică mişcare simţeau în inima lor slăbită dureri de nedescris. Alţii se îmbolnăveau de tuberculoză şi, noaptea, se auzeau sfâşietoare chinte de tuse, până când Domnul le dădea acestor nefericiţi odihna veşnică..." (Cf. *I found God in Soviet Russia*, pp. 109-111).

lxi[xxv] „În ciuda faptului că erau mulţi germani la Vorkuta şi, aşa cum am aflat mai târziu, şi câţiva alţi americani, MVD-ul avea obiceiul să disperseze grurpurile etnice printre deţinuţii care soseau. Aşa se face că am fost cazat cu ucraineni şi lituanieni (...). Tovarăşii mei de detenţie nu oboseau punându-mi întrebări despre America. Nu credeau toate minciunile de la radio Moscova, pe care îl auzeam în fiecare seară în baraca noastră. Curând am început şi eu să le pun întrebări şi am descoperit că Vorkuta era, virtual, un microcosmos al Naţiunilor Unite. Printre noi erau deţinuţi originari din Brazilia, Mexic, Marea Britanie, Italia, Spania, Olanda, Canada, Iran, Mongolia, China... şi din multe alte ţări. De asemenea, am auzit vorbindu-se despre alţi deţinuţi americani din lagărele ruseşti, dar numai mai târziu am întâlnit americani la Vorkuta..." (*opus cit.,* pp. 108-112).

lxii[xxvi] Este vorba despre articolul lui John Albright: „Aviatori americani deţinuţi în URSS" (Un detectiv din provincie luptă pentru eliberarea unor aviatori din Marină doborâţi în 1950).

lxiii[xxvii] Amplasarea şi adresa lagărelor: vezi cartea *Les Camps de travail en URSS*, Éd. *Catacombes*, 1975, pp. 167-171.

lxiv[xxviii] Printre deţinuţi: 1. Kremer Ernst; Mgoler Paul; 3. Kristover Otto; 4. Ambrozio Verito – 55 ani – Gestapo; 5. Zulvazino Cordion – 65 ani – decedat în lagăr; 6. Milaneso Tradati – 1903; 7. Gracianeca Verona – 1899 – şef de poliţie; 8. Toretto Firenze – 1901 – căpitan; 9. Giovanni (?) Lassa – 1905 – locotenent SS; 10. Rasteliano Vivzina – 1900 – colonel; 11. Lecio Vivaus – 1910 – colonel; 12. Pyairetta Piacenta – 1900 – decedat; 13. Joradello Padova – 1905 – SS; 14. Giovanni Bianchi; 15. Luigi Campanella – 1901 – SS; 16. Lucca Branti (?) – 1905; 17. Messina Donato – 1914 – SS.

(Cf. *URSS Labour Camps*, partea a doua, U.S. Government printing Office, Washington, 1973, pp. 127-128).

lxv[xxix] Cf. *Les Camps de travail en URSS*, p. 55.

lxvi[xxx] Cf. „Is Russia's mysterious prisoner still alive?" în revista *True* din iulie 1968.

lxvii[xxxi] În *Arhipelagul Gulag* (I), A. Soljeniţîn vorbeşte despre un caz similar: suedezul *Eric Arvid Andersen*, un tânăr ziarist pro-sovietic, este răpit în 1948 din apartamentul unei „nemţoaice celibatare din Berlinul de Est" şi dus la Moscova. Refuzându-l, mai întâi pe Gromîko şi, mai târziu, pe Vîşinski, să „ponegrească public capitalismul şi pe tatăl lui (un miliardar suedez)", fapt „în schimbul căruia i se promitea că i se va asigura tot confortul capitalist"... În URSS, Andersen a fost condamnat la „douăzeci de ani de recluziune". Sovieticii îşi muşcau degetele că au intrat în legătură cu acest naiv, dar totodată nu-l puteau lăsa să se întoarcă în Occident..."

lxviii[xxxii] Într-o scrisoare din 24 septembrie 1973, AbrahamŞifrin îi scria mamei lui Raul Wallenberg, în Suedia, următoarele:

„Voi încerca să vă spun ce ştiu despre fiul dumneavoastră... dar vă atrag atenţia că vorbesc doar din auzite. Eu nu l-am văzut niciodată.

1. În 1963, în lagărul nostru nr. 7 din Siberia, au venit deţinuţi noi. Mi-au spus că vin dintr-un lagăr situat pe insula Vrangel... Acolo sunt *trei lagăre*, în care nu sunt închişi decât străinii: „Fascişti, generali"; mi-au spus că sunt nişte lagăre foarte secrete. Eu nu auzisem niciodată despre ele. Nu mi-au spus nimic despre fiul dumneavoastră.

2. În 1972, l-am cunoscut în Israel pe doctorul H.M. Când a aflat că fusesem într-un lagăr „politic", mi-a spus: *„şi eu am fost închis într-un lagăr din URSS, pe insula Vrangel*". Era a doua oară când auzeam vorbindu-se despre insula Vrangel. Am cerut precizări. H.M. mi-a răspuns: *„Pe insula Vrangel comuniştii au trei lagăre politice foarte secrete unde nu sunt decât străini: majoritatea sunt ofiţeri germani sau italieni, printre care câţiva generali"*. Mi-a dat zece, cincisprezece nume de deţinuţi italieni şi eu am trimis această serie de nume prietenului meu Giuseppe Delangoro, şeful agenţiei de presă AGA (Piazzina San Silvestro din Roma). Mi-a răspuns că găsise aceste nume pe lista ofiţerilor italieni dispăruţi. Adăuga: în Italia de Sud, un vânător care împuşcase o raţă sălbatică, găsise în laba ei, înfăşurat în cauciuc, un mesaj foarte udat, din care nu se puteau descifra decât aceste câteva cuvinte: «S.O.S.... insulă lângă cercul polar... Prizonieri de război italieni..." Preciza că aceste veşti privitoare la prizonierii italieni fuseseră publicate în ziarele din peninsulă.

3. După răspunsul primit de la G. Delangoro am început să studiez problema mai în profunzime. L-am întrebat pe H.M. care erau deţinuţii cu nume cunoscute pe care îi văzuse. Mi-a răspuns că, nefiind interesat de asta pe vremea aceea, nu-şi mai amintea... Atunci i-am pus lui H.M. întrebarea: «Nu cunoaşteţi numele unui diplomat suedez răpit din Europa după cel de-al doilea război mondial?» -«Vă referiţi la Raul Wallenberg?» m-a întrebat H.M. «Dar vă înşelaţi: Wallenberg n-a fost răpit. Comandantul rus din Budapesta i-a cerut să vină la Comandatură şi aici l-au arestat.» L-am întrebat: «De unde ştiţi asta?» «Eram la Budapesta», mi-a spus H.M. «Şi acum unde este Wallenberg?» «L-am văzut o dată pe insula Vrangel» «În ce an?» «În 1962. Apoi am fost eliberat din lagăr şi nu mai ştiu nimic despre el.»

[lxix][xxxiii] Cu privire la prizonierii de război italieni deţinuţi în lagărele de la cercul polar arctic, *Time* din 11 noiembrie 1957 relata următoarele:

„În împrejurările Marsalei, în Sicilia, un vânător cu numele de Paolo Lamia a doborât deasupra mlaştinilor un ploier cu pene negre şi pântec alb dintr-o specie rar întâlnită în Ialia. Această pasăre migrează în fiecare toamnă în regiunile arctice din Siberia şi se duce în Africa de Nord. De laba dreaptă a păsării, Lamia a găsit legată o sticluţă. În ea era un mesaj în italiană, scris cu litere mari, neregulate, pe cele două părţi ale unei benzi de hârtie de opt degete lungime:

„Multe mesaje, dar puţină speranţă. Muncim de treisprezece ani ca nişte sclavi în mine. Aceşti oameni au ochii oblici. Murim precum câinii. Ne aflăm la Cercul polar arctic. Suntem trei sute de soldaţi italieni din Salara, Friuli, Verona, Padova şi Rovigo. Dumnezeu este speranţa noastră de salvare."

Mesajul a fost comunicat ministrului de Interne al Italiei, care a dispus să fie analizată situaţia. Analiza a arătat că hârtia era de fabricaţie sovietică. Ministrul de Interne a dat mesajul colegului său de la Afacerile Externe care, de mult timp, voia să obţină informaţii asupra mai multor mii de deţinuţi italieni pe care Rusia nu-i eliberase. Guvernul italian n-a făcut nici un comentariu, în afară de faptul că a considerat că mesajul este autentic."

[lxx][xxxiv] Este vorba despre zonele lagărelor de muncă forţată din Mordovia, unde sunt închişi, de cele mai multe ori, deţinuţii politici.

[lxxi][xxxv] Speţialnoe ispravitelno-trudovoe utcerjdenie.

[lxxii][xxxvi] Cf. *Cahiers du Samizdat* din martie 1974, docum. nr. 70.

Călăi şi victime

„Ei urăsc binele şi iubesc răul, jupoaie pielea de pe oameni şi carnea de pe oasele lor.

Şi, după ce vor fi mâncat carnea poporului meu, vor fi jupuit pielea şi oasele lor, le vor fi sfărâmat şi prefăcut în bucăţi ca şi carnea în oală, ca trupul lor în căldare..."

MIHEIA, 3, 2-3

1. LA BUNUL PLAC AL POLIŢIŞTILOR

Ţările care aparţin universului concentraţionar al Europei de Est sunt *ţări poliţieneşti*, unde fiecare mişcare a cetăţenilor este supravegheată, zi şi noapte, de formidabilul aparat al Securităţii statului. Faţa anti-umană a regimului sovietic, de exemplu, se explică prin prezenţa coercitivă a KGB-ului, însărcinat să distrugă şi cea mai neînsemnată opoziţie politică sau religioasă. La directivele implacabile ale Comitetului Central al Partidului, KGB-ul nu are nici un moment de răgaz, mai ales când e vorba să pună capăt activităţilor „ilegale" ale „disidenţilor" – care ameninţă, prin

contestarea lor sistematică, „democratizarea ţării" – şi ale comunităţilor creştine care nu încetează să-şi afirme dreptul lor la libertate religioasă.

Rolul atotputernic al poliţiei secrete apare cât se poate de clar într-o declaraţie a Elenei Bonner, soţia academicianului Andrei Zaharov (interogată de cinci ori de organele KGB-ului, în noiembrie 1973, sub pretextul că este complice cu „criminalii" Kuzneţov, Kostov şi Superfin)[lxxii[1]]. Primind o convocare pentru data de 19 noiembrie 1973 la judecătorul de instrucţie Gubinski: „cu mine a vorbit colonelul Sîşcikov", scrie ea. „A declarat că era responsabil cu cazul Kostov, Superfin şi al meu – adică el conducea ancheta –, dar că acum îmi cerea depoziţiile mele ca martor. Mi s-a adus la cunoştinţă că de purtarea mea depindea soarta lui Superfin, a lui Kostov şi a lui Edik (Eduard) Kuzneţov; mi-au spus până şi că ei ar putea fi din nou condamnaţi la moarte. Când am refuzat să răspund, mi-au spus că pot chema gărzile, adică pot să mă aresteze. La sfârşitul interogatoriului, am refuzat să semnez procesul verbal şi am scris pe el următoarele:

«Refuz să dau declaraţii ca martor în cazul Superfin, Kostov şi Bonner, pentru că, după declaraţiile colonelului Sîşcikov, eu însămi sunt implicată în acest caz»".

Atunci mi s-a trimis o convocare pentru un nou interogatoriu, pe data de 20 noiembrie; însărcinat cu interogatoriul a fost tot colonelul Sîşcikov. De fapt, n-a avut loc nici un interogatoriu, pentru că am refuzat să vorbesc. Atunci mi s-a spus că, probabil, sunt bolnavă psihic; acesta ar putea fi motivul refuzului meu. Ca şi la interogatoriul din 19 noiembrie, mi s-a vorbit pe un ton de ameninţare la adresa copiilor mei şi mi s-a spus că, în calitate de mamă, trebuia să mă gândesc la ei. La sfârşitul interogatoriului, am refuzat să semnez procesul verbal, pe care am făcut următoarea menţiune:

«Refuz să semnez acest proces verbal al interogatoriului meu din 20 noiembrie 1973, în calitate de martor, aşa cum refuz să depun ca martor în acest caz şi cer să se ia act de refuzul meu în conformitate cu Codul de Procedură Penală al RSFSR..»"

Tracasată, ameninţată, sfârşită de oboseală, Elena Bonner încheie, spunând:

„Nu dau prezenta declaraţie cu scopul de a atrage atenţia asupra mea. Înţeleg că pot fi arestată şi că pot fi declarată bolnavă psihic. Mi-e teamă pentru mine, dar şi mai mult mi-e teamă pentru familia mea şi pentru copiii mei. Scopul esenţial al declaraţiei mele este acela de a încerca să fac să se înţeleagă că toate acestea se pot petrece doar pentru faptul că nu am predat organelor Securităţii Statului sau pentru că nu am distrus *Jurnalul* lui Eduard Kuzneţov, care îmi căzuse în mână..."[lxxii[2]]

La rândul ei, doamna A. Osipova, curajoasa tovarăşă de viaţă şi de luptă a lui Vladimir Osipov, fost editor al revistei semiclandestine *Vece*, se plânge de „teroarea psihologică" exercitată de poliţiştii KGB-ului.

„La instigarea neobosiţilor funcţionari ai KGB-ului – îi declară ea lui Iuri Andropov, preşedintele acestui monstruos organism de constrângere –, sunt chinuită cu ameninţări, vizite şi citaţii. Motivul acestei persecuţii constă în faptul că nu lucrez într-un post în serviciul Statului. (...) Lucrurile se petrec, în esenţă, astfel: după ce îşi bat joc de o persoană nedorită în serviciul Statului, o concediază, o dau afară pe uşă şi apoi îi trimit acasă poliţia cu ameninţarea că o vor izgoni sau că o vor aresta pentru *parazitism*. Aşa s-a întâmplat cu mine. Această lege n-a înfrumuseţat viaţa şi nici n-a făcut-o mai bogată în demnitate democratică. Ea a suprimat, pentru milioane de oameni, ultimele posibilităţi. Dacă nu ţinem seama de călătoriile de serviciu autorizate şi de vacanţe, libertatea de a te stabili unde vrei a fost astfel distrusă. Dreptul de a dispune de timpul tău, de a avea viaţa ta proprie, e suprimat. Legea a dat departamentelor speciale de cadre – acele filiale ale KGB-ului existente în fiecare întreprindere – o mare latitudine de a exercita o teroare psihologică asupra persoanelor nedorite..."[lxxii[3]]

Despre aceeaşi *represiune poliţistă* vorbeşte Anatoli Levitin-Krasnov în a sa „Declaraţie către Comitetul Central al PCUS" din 26 septembrie 1966:

„În cursul acestui an, organele KGB-ului au încercat de mai multe ori să întreprindă o acţiune represivă împotriva mea. În februarie, KGB-ul a somat un număr de oameni să spună că eram amestecat într-un «comerţ cu totul interzis». Această tentativă era urmarea unei scrisori deschise pe care o trimisesem lui Semiciastni, preşedintele KGB-ului. După aceea, *KGB-ul a acţionat în aşa fel încât să mă facă să trec drept un «parazit»*. În luna mai a acestui an, comisarul special al KGB-ului pentru districtul Cehov, regiunea Moscova, a cerut imperios bisericii Trinităţii din satul

Volovo, unde mă ocupam de contabilitate, să mă demită imediat din funcţiile mele, pentru că biserica era situată în-tr-o regiune supusă unor «condiţii speciale».

La 22 septembrie, am fost convocat de comisarul districtului 72 Q.G. de poliţie la Moscova (locul meu de reşedinţă) şi, deşi i-am arătat un document ce dovedea că lucram ca paznic la biserica Adormirii din sătucul Veşniaki, mi-a pus în vedere să-mi găsesc o slujbă în cel mult o lună de zile; faptul de a nu fi izbutit s-o găsesc le dă dreptul ca, la 22 octombrie 1966, să mă deporteze automat în fundul Siberiei...“[lxxii][4].

Dar cei care, de cele mai multe ori, înfruntă riscul represiunii violente a KGB-ului, cei care sunt tot timpul hărţuiţi, ameninţaţi, supuşi confiscării bunurilor, împiedicaţi cu amenzi în mod grosolan să se reunească în casele de rugăciune, privaţi de copiii lor pentru că le dau o educaţie religioasă, pasibili de o pedeapsă nemiloasă, maltrataţi în fiecare clipă, sunt credincioşii Bisericii Tăcerii, ale cărei comunităţi „ne-înregistrate“ îi enervează la culme pe gardienii „ordinei“ sovietice şi îi „obligă“ să ia, la adăpostul unor legi concepute cu viclenie, măsuri draconice, pentru a-şi atinge scopul şi a distruge religia, a descreştina societatea şi a grăbi victoria deplină a comunismului.

Prin intermediul Samizdatului religios, luăm cunoştinţă de felul în care sunt persecutaţi creştinii în URSS, deşi îşi îndeplinesc corect datoriile lor civice. *Buletinul Consiliului părinţilor deţinuţilor creştini evanghelici baptişti din URSS* ne dezvăluie nişte lucruri îngrozitoare care au avut loc în 1973 în multe locuri. Intervenţiile inopinate ale miliţiei locale sunt din ce în ce mai barbare. La 25 februarie 1973, la *Cervonoarmeisk,* regiunea Rovno, credincioşii care participau la o întrunire de rugăciune în casa credinciosului Tabaciuk au fost împrăştiaţi cu brutalitate şi ameninţaţi de un grup de civili, în fruntea cărora se aflau preşedintele sovietului local şi locotenentul de miliţie, Cernîi.

„După dispersarea adunării, Tabaciuk a fost convocat la sovietul local, unde se aflau preşedintele Tamkin, delegatul cu Afacerile religioase din regiune, Licikovaha, locţiitorul directorului miliţiei, Novakovski, şeful Bisericii oficiale a Consiliului Baptist, Radciuk şi un colaborator al KGB-ului. La întrebarea lui Tabaciuk: cum se explică asemenea violenţe din partea autorităţilor, Licikovaha l-a apostrofat şi l-a ameninţat:

– Dacă nu încetaţi cu întrunirile, îţi vom confisca casa; iar pe tine te vom judeca chiar aici!

Puţin mai târziu, la 11 martie 1973, în timp ce se desfăşura un serviciu religios, un comando, însărcinat cu reprimarea credincioşilor, năvăli în casă. Din comando făceau parte deputatul credincioşilor, Haeţki, locotenentul Gordeev, locţiitorul şefului miliţiei, Novakovski, şi alţii. Novakovski, adresându-se subalternilor săi, strigă:

– *Luaţi nişte bâte şi trageţi-le o mamă de bătaie tuturor ticăloşilor ăştia!*

Acest ordin a fost urmat de un val de injurii la adresa credincioşilor, injurii de-o asemenea grosolănie încât decenţa nu îmi permite să le reproduc. Scena s-a desfăşurat în prezenţa unor copii, a unor femei şi a tuturor celor ce se aflau în curte, Continuând cu injuriile, smulse din mâinile credincioşilor Evanghelia, culegerea de cântece şi partitura după care cântau. Ura lui Novakovski se dezlănţui apoi asupra credincioasei Melnik; o împroşcă cu cuvinte urâte şi, recurgând la forţă, o obligă să se dezbrace. Apoi o percheziţionă. La ordinul lui, miliţienii se repeziră la un bătrân de 85 de ani, Pagubl, îl apucară de piept şi îl izbiră de mai multe ori de zid. Iar pe cuviosul Semerenko, un miliţian, după ce l-a ameninţat cu bâta, l-a împins, făcându-l să se rostogolească pe o scară de la verandă.“[lxxii][5]

La 2 mai 1973, poliţia i-a împiedicat pe cei 1.500 de tineri creştini din oraşul Harkov şi pe cei veniţi din alte localităţi să sărbătorească Paştele într-o pădure din apropierea oraşului.

„În timpul slujbei, apărură delegatul cu Afacerile religioase, Borisko, preşedintele sovietului local, Mastvenko, secretarul comitetului executiv al regiunii, Iarighin, colonelul de miliţie şi agenţii KGB-ului. În timp ce credincioşii păstrau o linişte absolută, reprezentanţii autorităţilor au început să perturbe slujba, întrerupând predica şi cântecele, şi ameninţându-i pe cei ce asistau la slujbă cu tot felul de represalii. În momentul rugăciunii comune, după apelul ce-i îndemna pe credincioşi să se consacre lui Hristos, când băieţii şi fetele îşi mărturiseau cu voce tare păcatele, se dădu ordin ca toţi tinerii să fie împrăştiaţi. Întreaga cohortă de atei, învestiţi cu putere, se năpustiră asupra tinerilor, le răsuciră mâinile şi îi luară la bătaie. În văzul tuturor tânărul Ivan Ghelenski, din oraşul Bălţi din Moldova, a fost lovit cu atâta cruzime încât din gură a început să-i curgă sânge. În timpul acestui pogrom, miliţienii au pus stăpânire pe magnetofoane şi pe aparatul de fotografiat; au distrus instrumentele muzicale, au murdărit şi rupt hainele tinerilor bărbaţi. Reprezentanţii ordinei s-au transformat în nişte tâlhari dezlănţuiţi. Zece credincioşi au fost prinşi şi condamnaţi la 15 zile de închisoare. Agresiunea a continuat până în gări şi în staţiile mijloacelor de transport“[lxxii][6].

*

Încă vreo câteva exemple luate din „Buletinul“ deja menţionat:

Oraşul Zaporoje (RSS Ucraina)

„În zilele de 14, 16, 18 şi 23 februarie şi în ziua de 4 martie 1973, câteva întruniri de rugăciune au fost dispersate de detaşamentele de poliţie. Credincioşii care se rugau în genunchi au fost ridicaţi în picioare şi mânaţi cu forţa în stradă, şi apoi fotografiaţi. Procuratura şi miliţia i-au interogat pe unii copii credincioşi, în şcoli şi la posturile de miliţie; le-au pus întrebări pe teme religioase, intimidându-i în toate felurile şi constrângându-i să semneze documente fără să ştie care le este conţinutul. Colaboratorul KGB-ului, N.P. Maximov, a vizitat câţiva credincioşi la locul lor de muncă şi la şcoală şi le-a propus să colaboreze cu el"[lxxii[7]].

Oraşul Cernigov (RSS Ucraina)

„În zilele de 7 ianuarie şi 4 februarie 1973, întrunirile de rugăciune ce se ţineau în casa nr. 11 de pe prima străduţă Ordjonikidze au fost dispersate de un detaşament al miliţiei şi de persoane în civil, sub conducerea maiorului Tipalov, a sublocotenentului Litisa, a locotenentului Skorohod şi a civililor Semin şi Ciub. Năpustindu-se asupra credincioşilor, ei le-au confiscat Bibliile, Evangheliile, culegerile de cântece religioase, fără vreo autorizaţie judiciară; credincioşii au fost percheziţionaţi la faţa locului"[lxxii[8]].

Oraşul Kiev (RSS Ucraina)

„La 23 ianuarie 1973, agenţii de miliţie au descins la o întrunire de rugăciune care avea loc la A.I. Vasianovna: întrunirea a fost întreruptă cu brutalitate. Aproximativ treizeci de persoane au fost duse la sediul administrativ al Ministerului de Interne din districtul Octombrie, unde au fost supuse unor interogatorii. Ca urmare a interogatoriilor, şase persoane au fost condamnate la 15 zile de arest, patru persoane au fost date afară din slujbă, 2 persoane au fost excluse din instituţiile de învăţământ.

La 26 februarie 1973, în timp ce mai mulţi fraţi stăteau de vorbă în apartamentul credinciosului A.M. Tişcenko, nişte agenţi de la Administraţia locală şi regională a Ministerului de Interne au năvălit în încăpere. Numele credincioşilor au fost trecute pe o listă şi mai mulţi dintre ei au fost condamnaţi la amenzi. La 2, 4, 9, 16 şi 25 martie 1973, întrunirile de rugăciune ce se desfăşurau la credincioşii Moisenko, Overciuk, Kuprienoc, Lavrinenko şi Şelestun au fost împrăştiate de agenţi de miliţie însoţiţi de persoane în civil. Unii credincioşi şi proprietari de case au fost condamnaţi la amenzi"[lxxii[9]].

Satul Hudoiari (districtul Şevcenko, regiunea Harkov)

„La 19 mai, un grup de tineri credincioşi evanghelici baptişti au făcut o vizită coreligionarilor lor din satul Hudoiari. Vizita s-a desfăşurat normal. Noaptea, după ce tinerii se duseseră la culcare, la ora 12 şi jumătate, un detaşament de miliţie, avân-du-l în frunte pe locotenentul D.I. Petrenko, năvăli în casă. Locotenentul Petrenko smulse păturile de pe fetele ce dormeau, strigă, ameninţă, ceru să i se arate efectele personale. Petrenko începu să scotocească prin lucrurile fiecăruia. Tinerii nu avură voie să se îmbrace pentru a fi prezenţi la percheziţie şi la confiscarea lucrurilor lor şi a cărţilor religioase. Când cerură să se alcătuiască un proces verbal, agenţii de miliţie îi refuzară categoric, confirmând astfel ilegalitatea intervenţiei lor"[lxxii[10]].

Satul Miroliubovka (regiunea Omsk)

„La 24 martie 1973, credinciosul P.G. Andrian se întorcea acasă împreună cu soţia, la ora 11 noaptea. Şeful miliţiei, maiorul Okin, un bărbat în civil şi secretarul Comitetului executiv al districtului, N.P. Ianuşevski le ieşiră în cale: ei puseră mâna pe Andrian şi îl duseră la postul de miliţie. Andrian fu condamnat la 15 zile de închisoare şi comisia administrativă îi impuse, pe loc, o amendă de 50 de ruble (familia sa se compune din 10 persoane). În aceeaşi seară, preşedintele Comitetului Executiv al districtului Moskalen, G.E. Peretiatko, N.M. Ovcinikova, N.P. Ianuşevski, şeful miliţiei, Okin, cu colaboratorii săi dădură năvală în apartamentul lui T.T. Herţen, unde se oficia un serviciu religios. Făcură o listă cu toţi cei ce erau de faţă, luară cărţile religioase şi îi împrăştiară pe credincioşi. Pe strada principală din satul Miroliubovka, agenţii Comitetului districtului şi colaboratorii miliţiei sunt de gardă aproape în fiecare seară: deschid oblaonele, privesc pe ferestre, pătrund în apartamente şi le cercetează. Noaptea, au încercat de mai multe ori să intre în apartamentul lui Ya. Ya. Enns, au bătut în fereastră şi au ameninţat că sparg uşa..."[lxxii[11]].

*

Guvernul sovietic a fost pus la curent tot timpul cu „persecuţiile neîntrerupte la care este supusă Biserica lui Hristos din partea organelor locale ale puterii", scrie în pateticul „apel" al credincioşilor din Frunze, lansat la 4 februarie 1973 către toţi fraţii din URSS, către toţi creştinii din lume, către toţi oamenii de bună credinţă. „Dar până în prezent nu vedem nici o reacţie pozitivă, din partea guvernului, la declaraţia noastră, ceea ce ne dovedeşte că *toate măsurile de represiune dirijate împotriva noastră se întăresc din ce în ce mai mult şi că ele au un caracter centralizat (...)* ştim că nu avem dreptul să ne plângem de legile şi de metodele crude utilizate în lupta împotriva credincioşilor, deşi aceasta se duce în numele *„idealurilor înalte ale comunismului"* şi ale ateismului. Prin acest apel, vrem, înainte de orice, să

amintim că ei îl persecută pe Hristos. Îi aşteaptă pedeapsa veşnică şi noi vrem să-i oprim din calea spre rău. Ne rugăm pentru cei ce ne persecută, pentru ca Domnul să-i facă să se căiască. Pentru ca plânsetele şi gemetele disidenţilor din Rusia să nu slujească drept temeiuri de acuzare pentru toţi prinţii acestei lumi..."[lxxii][12].

2. INGERINŢA KGB-ULUI ÎN SEMINARUL ECLEZIASTIC DIN KAUNAS

În ziarul *„Vilnis"* din 14 aprilie 1970 s-a publicat convorbirea ce-a avut loc între E. Baleisis şi Delegatul Consiliului pentru Afacerile religioase, Rugienis. Iată ce declară acesta din urmă cu privire la Seminarul Ecleziastic din Kaunas:

> „Seminarul Ecleziastic interdiocezan se află la Kaunas. Capii Bisericii din Lituania îi numesc pe membrii direcţiei sale şi îi aleg pe profesori. Candidatul ce doreşte să intre în această şcoală trebuie să prezinte o recomandare de la preotul din parohia sa. Direcţia seminarului decide admiterea candidatului ţinând cont de notele trecute în diploma sa de maturitate şi de caracterul tânărului. Rectorul seminarului, Dr. Viktoras Butkus, îi examinează pe candidaţi împreună cu protectorul seminarului, S.E episcopul Juozapas Labukas, administratorul apostolic al arhidiocezei Kaunas. Programul seminarului ecleziastic, ca şi acela al tuturor universităţilor catolice, este elaborat de congregaţia de studii ce-şi are sediul la Roma. Durata studiilor este de cinci ani. Elevii seminarului sunt întreţinuţi gratuit, fără obligaţie de a restitui banii cheltuiţi pentru ei, şi asta numai datorită credincioşilor..."

Având în vedere că Rugienis a trecut sub tăcere *propria sa ingerinţă în administrarea seminarului şi în aceea a KGB*, este necesar să-i completăm declaraţiile:

Chiar din liceu, se încearcă descurajarea elevilor care îşi manifestă intenţia de a intra la seminarul ecleziastic, pentru a-i orienta către o altă profesie. Directorul şcolii şi uneori funcţionarii de la Comitetul Executiv al Provinciei se străduiesc să-i bage într-o altă şcoală superioară, promiţân-du-le chiar că îi vor ajuta. Dacă această încercare dă greş, uneori se încearcă să nu i se dea elevului examenul de maturitate, pentru ca acesta să piardă cel puţin un an de zile. În alte cazuri, direcţia şcolii nu îi dă elevului diploma în mână, oferindu-se să-l trimită, cu o recomandare elogioasă, într-o şcoală superioară.

Dacă nici una dintre aceste tentative nu reuşeşte, se întâmplă ca direcţia şcolii să ceară tânărului să nu intre la seminar decât după câţiva ani, sperând că, astfel, se va justifica mai uşor în faţa autorităţilor provinciei şi ale republicii care i-ar putea reproşa că „nu şi-a îndeplinit misiunea sa educativă".

Pentru a întârzia cu câţiva ani intrarea tinerilor la seminar, aceştia sunt obligaţi, începând din 1954, să-şi facă mai întâi serviciul militar. În unele cazuri, comisariatul militar întârzie să-i cheme pe tineri în armată, dar, între timp, candidatul rămâne la dispoziţia autorităţii militare şi deci nu poate intra la seminar.

În virtutea unei decizii a KGB-ului, direcţia seminarului are obligaţia să avertizeze serviciile poliţiei de îndată ce un candidat trece pragul seminarului. Există cazuri în care candidaţii au fost molestaţi de poliţie, imediat ce au intrat pe uşă, chiar dacă nu-şi prezentaseră încă nici o cerere de admitere.

Rugienis a indicat direcţiei seminarului care sunt categoriile de candidaţi care nu pot fi admişi să studieze la seminar sub nici un pretext; printre acestea, există categoria aşa-zişilor „anti-sovietici", adică persoanele care, dintr-un motiv sau altul, au avut de-a face cu KGB-ul, de exemplu candidaţii ai căror părinţi au fost deportaţi în Siberia, sau cei în cazul cărora unul dintre părinţi a fost partizan în perioada de după război etc. Asta înseamnă că prima selecţie trebuie făcută de însăşi direcţia seminarului.

După ce direcţia seminarului a trimis lui Rugienis lista candidaţilor, organele KGB-ului devin deosebit de active. *Agenţii poliţiei secrete se străduiesc să strângă cât mai multe informaţii despre fiecare candidat, din şcoli, de la locurile de muncă, din zona de reşedinţă.* KGB-ul încearcă astfel să afle dacă elevul, când va deveni preot, se va arăta ostil ateismului, dacă va încerca să-l combată ameninţând astfel ordinea sovietică şi, mai ales, dacă va fi un adversar primejdios.

În timp ce tânărul îşi face studiile la seminar, agenţii KGB-ului îi vizitează părinţii şi, prezentându-se drept nişte buni prieteni ai fiului lor, discută despre religie, încearcă să afle ce cărţi religioase citeşte acesta, cu ce preot are legătură etc. Înainte de intrarea la seminar, în timpul verii, funcţionarii KGB-ului fac numeroase vizite candidaţilor. Ca

să aibă timp suficient să le facă, direcţia seminarului este obligată să trimită lista cu numele candidaţilor foarte devreme: astfel, în anul acesta, termenul ultim este 28 iunie.

Pentru a-l întâlni pe candidat, agenţii KGB-ului se duc, uneori, în secret, în satul lui, iar alteori îl convoacă la comisariatul militar sau la Biroul Personalului de la locul lui de muncă, interzicându-i sever să relateze convorbirile avute familiei, preotului sau altora. În cursul acestor convorbiri, poliţiştii încearcă să-i convingă pe tineri să nu se ducă la seminar, oferindu-se să îi ajute să intre într-o altă şcoală superioară. Dacă nu reuşesc, ei încearcă *să-l recruteze pe candidat ca agent al securităţii*, cu argumente de genul: „Dacă vei fi prietenul nostru, nu-ţi vom pune nici o piedică să intri la seminar. Nu te vom împiedica să-ţi îndeplineşti îndatoririle tale religioase şi sacerdotale; ne vom întâlni din când în când şi vom sta de vorbă; dacă ai nevoie, te vom ajuta materialiceşte, dar nimeni nu va fi pus la curent, vreodată, cu întâlnirile noastre".

În cazul în care candidatul, neavând încredere în ei, răspunde că nu vrea să devină agent al securităţii, se trece la ameninţări: „Eşti un fanatic! Nu vei intra la seminar! Totul depinde de noi! Eşti un duşman al guvernului sovietic! Gândeşte-te bine, o să te căieşti!"

La sfârşitul convorbirii, candidatul este obligat să semneze o hârtie în care să declare că nu va vorbi nimănui despre această întrevedere; în caz contrar, se expune rigorilor penale. Dacă tânărul se arată inflexibil, candidatura sa la seminar este imediat respinsă, agenţii considerând că este primejdios să-l lase să intre la această facultate, căci, când va deveni preot, având un caracter atât de hotărât, va fi, fără îndoială, un duşman al regimului.

Ca să spunem adevărul, trebuie să recunoaştem că, uneori, agenţii KGB-ului reuşesc să înroleze câţiva tineri. Asta se întâmplă de cele mai multe ori din pricina naivităţii lor şi a sfaturilor proaste ale vreunui preot: „Nu-ţi fie frică să semnezi, şi ceilalţi fac acelaşi lucru. Nu va fi nevoie să lucrezi pentru securitate". Dar, din nefericire, agenţii KGB-ului dispun de mijloace ca să-i constrângă pe tinerii recrutaţi să colaboreze cu ei, şi doar oamenii cu o personalitate puternică izbutesc să le ţină piept.

Ce urmăreşte poliţia când caută să-i înroleze în rândurile ei pe tinerii ecleziastici?

Organele Securităţii au nevoie de informaţii amănunţite privitoare la ceea ce se petrece în seminar, la profesori, la direcţie, la preoţi şi la viaţa Bisericii[lxxii][13]. Secretarul Comitetului Central al Partidului Comunist lituanian, A. Barkoscas, a spus la cea de-a şasea plenară a CC a PCL următoarele: „Intensificarea luptei ideologice ne obligă să fim vigilenţi, să acţionăm cu inteligenţă şi cu hotărâre ca să închidem definitiv drumul duşmanilor noştri. Trebuie să acţionăm violent împotriva oricăror diversiuni încercate de duşmanii noştri, să le prevedem şi să le înăbuşim..." (6.07.1972).

Fără îndoială că organele KGB-ului ştiu că un preot conştiincios nu va putea niciodată să fie credincios poliţiei. Dar, chiar şi în acest caz, recrutarea de agenţi ai securităţii are importanţa ei. Se seamănă printre seminarişti neîncrederea; tânărul recrut se teme să se arate evlavios, el evită orice contact ce-l poate lega; dându-şi seama de situaţia sa echivocă, el ajunge, în mod inevitabil, să se plieze moraliceşte. Este motivul pentru care eforturile KGB-ului de a-i face pe seminarişti şi pe preoţi să colaboreze cu ei constituie o violare neruşinată a drepturilor omului.

Totuşi, atât în interiorul cât şi în afara seminarului, toată lumea ştie care sunt candidaţii serioşi şi care sunt cei care beneficiază de protecţia Partidului. Tinerii care s-au compromis făcând pact cu poliţia au atitudini diferite. Cei mai mulţi dintre ei sunt bine intenţionaţi şi nu vor să facă rău Bisericii. Ei încearcă prin toate mijloacele să evite întâlnirile cu agenţii KGB-ului şi pleacă de la întrunirile cu preoţii ca să nu trebuiască să repete, la Securitate, vorbele spuse acolo. Sunt foarte rari cei care, pierzându-şi orice demnitate omenească şi orice conştiinţă, fac tot ceea ce le ordonă agenţii KGB-ului.

Ca regulă generală, delegatul Consiliului pentru Afacerile religioase taie numele candidaţilor de pe lista pe care i-o trimite direcţia seminarului, declarând că unii dintre ei nu vor putea niciodată să devină preoţi. Pentru a evita ca Rugienis să taie prea multe nume, Direcţia seminarului nu îi trimite decât o listă ce cuprinde numărul maxim de candidaţi autorizaţi de lege (acum, zece pe an, dar, în unii ani, nu erau acceptaţi decât cinci).

Cea mai mare preocupare pentru seminarişti se manifestă în vacanţele de Crăciun, de Paşte şi de vară. Înainte de a pleca în vacanţă, ei sunt obligaţi să-şi dea adresa la poliţie, pentru ca agenţii KGB-ului să-i poată găsi imediat, în

caz de necesitate şi necesitatea este mereu aceeaşi: să-i convingă pe seminarişti, fie că au fost recrutaţi de poliţie, fie că nu, să colaboreze cu ea, ca – de exemplu – să vorbească despre colegii lor, să spună care sunt evlavioşi şi care nu sunt; în ce dispoziţie se află; despre ce discută; ce aduc din oraş miercurea când se duc acolo etc.

Adeseori, când ajunge acasă, seminaristul găseşte o scrisoare de la Securitate, în care i se transmit urări de sărbători şi i se aminteşte că trebuie să se ducă la o întâlnire, uneori într-o staţie de autobuz sau într-un birou de poştă, sau să telefoneze la Kaunas la un anumit număr etc. Pentru a scăpa de aceste tracasări, seminariştii caută ca, în vacanţă, să călătorească cât mai mult, fapt ce – de altfel – li se reproşează de asemenea.

Contactele dintre poliţie şi seminarişti au loc într-un adevărat climat de conspiraţie, căci, dacă s-ar afla că un seminarist are de a face cu agenţii KGB-ului, el ar fi compromis în faţa colegilor lui, care s-ar feri cu mare grijă să aibă legături cu el.

Seminariştii sunt sfătuiţi să nu-şi petreacă vacanţele la preoţii „reacţionari" (sunt consideraţi „reacţionari" toţi cei care lucrează conştiincios în slujba Domnului, şi mai ales cei care nu ascultă de instrucţiunile secrete ale guvernului sovietic, ce le ordonă să-şi limiteze activitatea religioasă). În schimb, seminariştii sunt trimişi să-şi petreacă vacanţele la preoţii „loiali", care sunt agenţi ai Securităţii sau care, pentru a fi pe placul guvernului, îşi neglijează îndatoririle sacerdotale şi duc o viaţă mondenă. Punându-i pe tineri în contact cu preoţii puţin convinşi de menirea lor, KGB-ul încearcă să distrugă idealismul seminariştilor şi, dacă se poate, să-i facă să adopte acelaşi comportament.

Ca urmare a ingerinţei poliţiei, în seminar domneşte o atmosferă de teamă şi de neîncredere. Ca să întărească această stare de nervozitate, Rugienis vine din când în când la seminar ca să anunţe că un student sau altul va trebui să fie dat afară din şcoală. Condiţiile de viaţă pe care KGB-ul le instituie în seminar sunt atât de deprimante încât ele afectează chiar şi sănătatea studenţilor. În ultimii ani s-a constatat că mai mulţi seminarişti erau departe de a se bucura de o sănătate bună. Dacă organele Securităţii nu izbutesc să-l facă pe un seminarist să le dea ascultare, când acesta va deveni preot va fi pus să lucreze pe lângă un preot „loial", pentru ca primii lui paşi în viaţa sacerdotală să fie făcuţi departe de influenţa unui preot credincios religiei. KGB-ul se străduieşte să-i câştige pe preoţii tineri ca şi pe cei din generaţia de dinainte, dar el nu-şi atinge scopul decât cu puţini eclezeiaşti, compromişi, din punct de vedere moral, în faţa credincioşilor.

Eforturile KGB-ului, ce tinde să se slujească de preoţi pentru a distruge Biserica, sunt *o crimă* împotriva drepturilor omului şi a libertăţii de conştiinţă. Această crimă s-a comis în perioada de după război, şi situaţia s-a agravat mult în ultima vreme.

(N.B. Informaţiile despre activitatea KGB-ului în interiorul seminarului au fost furnizate de unii dintre seminariştii pe care Securitatea a încercat să-i recruteze pentru a face din ei nişte agenţi în slujba sa).[lxxii][14].

3. CREŞTINI VICTIME ALE BRUTALITĂŢILOR POLIŢIENEŞTI ÎN URSS

A) Scrisoare deschisă a Bisericii C.E.B. din Rostov-pe-Don

Secretarului general al Comitetului Central al Partidului comunist al Uniunii Sovietice: L. I. Brejnev.

Copii adresate:
- Preşedintelui Prezidiului Sovietului Suprem al URSS, N.V. Podgornîi;
- Procurorului general al URSS, Rudenko;
- Consiliului Bisericilor evanghelice creştine baptiste (CEB);
- Consiliului părinţilor deţinuţilor CEB;
- Credincioşilor.

„Din pricina ta ne trimit la moarte în fiecare zi / şi ne ţin ca pe nişte oi menite tăierii."

În timpul pregătirii celei de-a 50-a aniversări a întemeierii Uniunii Sovietice, credincioşii Bisericilor CEB au suferit din nou inumana violenţă şi tiranie a autorităţilor din oraşul Rostov-pe-Don. Iată cum s-au petrecut lucrurile:

La 8 octombrie 1972, credincioşii Bisericilor CEB s-au întrunit în casa lui V.P. Ruşko, de pe strada Sormovskaia nr. 131. Credincioşi tradiţiei, ei au celebrat sărbătoarea „creştinească" a Secerişului. Totul se desfăşura în linişte şi în ordine, Cum la serbare participau vreo patru sute de credincioşi, se pregătise o cantitate de mâncare care să ajungă pentru toţi.

După serviciul religios care fusese condus cu o mână de maestru şi în timp ce credincioşii, adunaţi în jurul mesei, mâncau o mâncare caldă (după obiceiul creştinesc), un grup de miliţieni năvăli în clădirea unde avea loc sărbătorirea. În fruntea lor se aflau două persoane în civil. Intervenţia lor fu foarte brutală. Credincioşii i-au rugat pe miliţieni şi pe oamenii în civil să-şi decline identitatea. Aceştia refuzară şi recurseră imediat la forţă. Le răsuciră oamenilor braţele, le rupseră hainele, răsturnară masa plină de mâncare şi îi ameninţară pe meseni cu armele. Refuzând să-şi decline identitatea şi provocând o atât de mare dezordine, *aceşti reprezentanţi ai puterii au încălcat, în mod clar, legile*. În timp ce tumultul continua, un reprezentant al puterii dădu ordin ca lumea să se împrăştie. Credincioşii ascultară şi se îndreptară spre ieşire ca să meargă acasă, dar, dintr-un motiv necunoscut, miliţia îşi schimbă părerea şi închise toate ieşirile. La locul serbării sosiră, ca întărire, vreo cincizeci, şaizeci de bărbaţi. Se deschiseră porţile, credincioşii îşi croiră drum spre exterior, dar fuga le fu oprită de un cordon puternic de poliţişti instalat în stradă. Se născu o mare învălmăşeală; persoane în vârstă, adolescenţi, mame şi copii mici erau îmbrânciţi în toate sensurile. Strada se umplu de strigătele femeilor şi copiilor îngroziţi de întorsătura pe care o luaseră evenimentele. Vacarmul indescriptibil atrase atenţia locuitorilor de pe străzile învecinate. *Agenţii îi prinseră pe credincioşi, îi băgară în diferite vehicule şi îi duseră la biroul de miliţie al căilor ferate*[lxxii][15]. Iată numele victimelor acestor brutalităţi poliţieneşti: 1. Perminov Vsevolod; 2. Perminov Veniamin; 3. Verhorobenko Alexandr; 4. Mihailicenko Iuri; 5. Peredireiev Alexandr; 6. Valciuk Tatiana; 7. Ovşinikov Viktor; 8. Kolobaiev Vasili; 9. Ignatenko Valentina; 10. Voronaiev Evgheni.

Dintre ei, câţiva au fost condamnaţi la cincisprezece zile de arest (la 9 octombrie): 1. Perminov Vsevolod; 2. Verhorobenko Alexandr; 3. Mihailicenko Iuri.

Alţii au fost condamnaţi la o amendă de 25 de ruble: 1. Perminov Veniamin; 2. Kolobaiev Vasili.

Iar alţii au fost condamnaţi să dea o amendă, la o dată ulterioară, sub învinuirea de a fi participat la o slujbă religioasă: 1. Gladkih Amani Lukici; 2. Truşcialov Gheorghi Matveievici; 3. Jovmiruk Vasili Dmitrievici.

Nevinovata victimă Voronaieva Evghenia fu obiectul unui proces; şi asta n-a fost totul; miliţia, furioasă, străbătu străzile cu motocicleta şi cu vehicule speciale, sărind în autobuze şi cercetând figurile oamenilor; cel ce i se părea suspect (adică credincios) era înhăţat şi dus. *Locurile de celebrare a sărbătorii Secerişului au constituit obiectul unei percheziţii ilegale, căci ea s-a făcut în absenţa oricărui mandat oficial eliberat de procurorul public sau de o altă autoritate echivalentă*. Literatura creştină a fost confiscată: Biblii, culegeri de note şi cărţi de exerciţii cu poveşti religioase. Înainte de sărbătoarea Secerişului din ziua de 7 octombrie, autorităţile care plecaseră din gara Mişkino cu destinaţia Rostov, îl ridicaseră, în drum pe Baturin Nikolai Gheorghevici, de la prezbiteriul bisericii din Şahmatinsk. El este membru al Consiliului Bisericilor CEB şi a fost în închisoare şi în exil timp de treisprezece ani, pentru că a predicat cuvântul lui Dumnezeu. Acum familia Baturin numără şapte membri, dintre care şase sunt copii. Procurorul public şi miliţia din Rostov au încercat să ascundă familiei arestarea lui; numai la 13 octombrie, după multe căutări, soţia lui l-a descoperit într-o închisoare din Rostov. Viaţa şi sănătatea lui Nikolai Gheorghevici erau ameninţate, dar el, cu siguranţă, n-a săvârşit niciodată vreo acţiune împotriva Statului şi nici n-a încălcat legile ţării noastre.

În acelaşi fel a fost ridicat, la 8 octombrie, Jovmiruk Viktor Vasilievici din staţia de autobuz Dovatorov din Rostov. A fost închis într-o celulă specială pentru vagabondaj, cu toate că avea asupra lui documentele oficiale privitoare la slujba şi la locul lui de reşedinţă. Familia nu a aflat de arestarea lui decât patru zile mai târziu, după ce rudele şi alţi credincioşi au făcut tot felul de cercetări şi după ce au apărut dovezi indiscutabile. Pe de altă parte, cum deţinutul refuza de patru zile să mănânce, temnicerii au fost nevoiţi să dezvăluie locul unde se afla şi, până la urmă, au trebuit să-l lase să plece.

Iată acum o altă acţiune ilegală cu adevărat scandaloasă. Victima se numeşte Maria Boiko. Ea a fost dată afară din anul II de la colegiul de electrotehnică pe care îl frecventa, din pricina convingerilor sale religioase.

Faptele enumerate mai sus arată acţiunile ilegale comise de autorităţi; şi, totuşi, acest eşantion nu reprezintă decât o parte infimă din actele ilegale pe care le-au îndurat credincioşii din Rostov-pe-Don în cursul ultimilor unsprezece ani.

Ne-ar plăcea să credem că aceste represiuni exercitate de autorităţile locale nu vin de la dumneavoastră, dar, dacă ignoraţi aceste fapte şi dacă păstraţi tăcerea atunci când se comit acte sălbatice ce nu sunt pedepsite, vom avea ferma convingere că sunteţi responsabil de aceste lucruri.

Ameninţările cu moartea nu ne sperie.
Sfânta flacără nu va fi stinsă cu sânge,
Căci Cel ce vine să judece
Această lume crudă, această vale de lacrimi pentru sfinţi,
este foarte aproape[lxxii][16].

15 octombrie 1972.

În numele bisericii (89 semnături).

B) Plângerea Baptiştilor din Letonia

Către:

- Preşedintele Prezidiului Consiliului superior al Republicii socialiste sovietice din Letonia;
- Primul Secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Letonia;
- Preşedintele Serviciului de Securitate a Statului din Republica Socialistă Sovietică Letonia;
- Procurorul de Stat al Republicii socialiste sovietice Letonia;
- Consiliul familiilor deţinuţilor creştini-baptişti din partea Credincioşilor evanghelici baptişti din oraşul Riga şi din împrejurimi:

Domnule Secretar al Comitetului Central al P.C.,

Ne adresăm dumneavoastră pentru prima oară în această reclamaţie şi plângere. Suntem nişte credincioşi baptişti evanghelici-creştini ce locuiesc în oraşul Riga şi în împrejurimi. De mai mulţi ani de zile îndurăm, din pricina profesiunii noastre de credinţă în Creatorul cel Viu, tot felul de persecuţii, de pedepse, de ameninţări, de insulte la adresa sentimentelor noastre religioase, de percheziţii şi arestări.

Fiecare dintre noi încearcă să fie un exemplu şi un model de muncă şi în viaţa particulară. Ne îndeplinim în chip cinstit datoriile noastre civice. Dar ştim că realizările extraordinare, pozitive, ale poporului *nu dau nimănui dreptul de a-i leza pe ceilalţi în demnitatea lor de oameni, de cetăţeni sau de creştini*.

În lege se prevede posibilitatea de a-ţi alege liber confesiunea ca şi locurile de cult, şi de a-ţi hotărî singur direcţia spirituală – toate acestea sunt probleme personale ale fiecărei fiinţe umane.

Toate aceste drepturi, ca şi alte drepturi ale credincioşilor, sunt bine înrădăcinate în Constituţia sovietică, ca şi în documentele juridice internaţionale care au fost, şi ele, recunoscute de Guvernul sovietic. Dar ce se întâmplă în realitate?

1) După cererile pe care le-am trimis, pe formularul nr. 2 emis de Consiliul de miniştri din URSS pentru înregimentarea comunităţilor, am primit nişte răspunsuri negative, fie prin viu grai, fie în scris. N-am primit permisiunea de a ne înregistra, şi asta e vina biroului de înregistrare şi nu a noastră. Ţinând seama de punctul de vedere al preşedintelui biroului criminal, Anaşkin, neînregistrarea, după paragraful 142 din Codul civil, nu constituie o încălcare a legii.

2) Din pricina organizării unor întruniri religioase de rugăciune, am fost deja pedepsiţi, de mai multe ori, cu amenzi ce totalizează 1000 de ruble. Pentru a acoperi această sumă, Statul i-a confiscat fratelui nostru întru credinţă Vasiliev N.M., care are o familie de cinci persoane, un aparat de radio. Rentierilor li se ia renta.

3) Ni se cere să frecventăm comunişti sau să recunoaştem preoţi care, după datina creştină a Evangheliei, şi-au pierdut dreptul de a acţiona ca atare. Dar ni s-a luat posibilitatea de a alege sau a desemna un adevărat membru al comunităţii. Acest lucru se referă atât la guvernul spiritual central de la Moscova cât şi la conducerea locală.

4) Ni s-a luat dreptul de a ne păstra propriile obiceiuri familiale. Punem întrebarea: cât timp, în ţara noastră, înmormântările şi căsătoriile vor fi considerate nişte întruniri, un lucru interzis, pentru care trebuie să fim pedepsiţi? Căsătoria fratelui nostru întru credinţă, Kolesnicenko Mihail cu Ianovici Nadejda, în vara anului 1972, confirmă această stare de lucruri. Ni s-a interzis ca, într-o casă înregistrată, să celebrăm unirea cuplului şi să aranjăm masa de nuntă. Din pricina asta, cuplul şi-a celebrat căsătoria pe proprietatea sa, în propria casă. Acesta a fost motivul unei intervenţii ruşinoase a miliţiei şi a serviciului securităţii Statului. Este greu de redat indignarea invitaţilor la căsătorie, credincioşi, ca şi necredincioşi. Ei s-au hotărât să strângă semnături şi să se plângă guvernului pentru acest mod, fără precedent, de a proceda al miliţiei, la ordinele maiorului Buhanko. *Cuvinte brutale şi injurioase, ameninţări, controlul actelor automobiliştilor, strigăte, logodnicul şi logodnica luaţi de la masa de nuntă pentru interogatoriu* – şi aceasta nu este încă întreaga listă a acţiunilor ilegale ale celor de la putere, şi, până la urmă, nu cei vinovaţi au fost acuzaţi, ci familia Ianovici, care a trebuit să plătească o amendă de 50 de ruble. Noi nu spunem nimic, nu ne plângem, nu ridicăm vocea, pentru ca ceilalţi să nu ştie nimic despre aceste lucruri. Am îndurat, ne-am rugat şi am iertat din toată inima, ştiind că toate acestea ne sunt destinate nouă, creştinilor care ne practicăm, cu fidelitate, credinţa. Căci cei care vor să trăiască pios vor fi persecutaţi şi urâţi din pricina numelui lui Hristos, aşa cum scrie în Biblie. Dar pentru că ameninţările KGB-ului că se va răzbuna pe noi s-ar putea pune în pratică în viaţa vreunuia dintre noi, ne vedem obligaţi să scriem despre acest lucru pentru a căuta o ieşire, din toate punctele de vedere. (KGB-ul ameninţă că îi va tăia capul lui Bondarenko şi altora – după cum a spus Buhanko, în decembrie 1971, în apartamentul lui Savciuk, în prezenţa a douăzeci de martori).

Toţi credincioşii sunt preocupaţi de soarta fraţilor noştri întru credinţă, Kolesnicenko M.A., Petrov A.A., Paukov M.S., care au fost arestaţi în ianuarie 1973. Acum este urmărit Bondarenko I.D., care şi-a părăsit familia formată din trei membri şi care a trebuit să-şi lase slujba. Suntem ferm convinşi că procesul fraţilor noştri nu este condus în mod obiectiv, şi că el este fabricat pentru a putea să fie adaptat paragrafelor Codului civil.

Astfel, în timpul interogatoriului credinciosului Kiliaev, reprezentantul KGB-ului i-a cerut să confirme că predicile lui Bondarenko conţineau declaraţii calomnioase împotriva realităţii sovietice. Acest lucru poate fi certificat şi de alţi martori. Nu-i aceasta o gravă încălcare a legii din partea justiţiei sovietice?

Cele douăzeci de percheziţii la domiciliu, efectuate sub pretextul unei iniţiative a procurorului de Stat, au confirmat încă o dată relele intenţii îndreptate împotriva credincioşilor. Confiscările de cărţi de literatură rusă, letonă şi germană, de magnetofoane, de fotografii de familie, de cărţi poştale şi de chitanţe – toate acestea nu pot fi puse în relaţie cu vreo încălcare a legii. *Percheziţiile s-au făcut într-adevăr într-un mod viclean.* În ziua de miercuri, 31 ianuarie, reprezentanţii administraţiei au bătut la uşa mai multor apartamente ale fraţilor noştri întru credinţă, şi au declarat că aveau de dat o telegramă urgentă. În acest fel, s-au introdus în apartament şi au percheziţionat persoanele din casă pe care le-au dezbrăcat de haine, şi, acolo unde nu li s-a deschis uşa imediat, au intrat prin efracţie. *Toate percheziţiile au fost efectuate sub conducerea agenţilor KGB-ului, care şi-au ascuns numele.* Peste tot se dădeau drept altceva: transportori, hamali, artizani, consilieri etc. Aceste acţiuni, şi altele, confirmă încă o dată ilegalitatea acestor represalii. Cu o zi înaintea percheziţiei, familiile credincioşilor primesc vizita unor persoane care se dau drept credincioşi, medici, deţinuţi. Este un mod de a acţiona revoltător şi necinstit împotriva credincioşilor[lxxii][17]. Cu deplină convingere şi onestitate, certificăm, înaintea dumneavoastră şi în faţa întregii opinii publice, că fraţii noştri, ca şi toată fraternitatea noastră de creştini evanghelici baptişti n-au avut niciodată în cultul lor nici un element cu caracter calomnios – injurie sau neîncredere – faţă de ordinea civică actuală, căci noi urmăm cu scrupulozitate Biblia: „Rugăciuni, cereri, acţiuni de milostenie, rugă pentru toţi oamenii, pentru regi şi pentru toţi cei ce guvernează pentru ca să putem duce o viaţă liniştită, în credinţă şi cinste. Iată ce e bine şi plăcut Domnului Mântuitorului nostru." „... Urmăriţi binele ţării în care v-am trimis, şi rugaţi-vă Mântuitorului pentru ea, căci binele ei este şi binele vostru."

Sperăm că guvernul Republicii Letone ne va înţelege cum trebuie şi obiectiv, că el va lua în considerare gravitatea situaţiei noastre şi că va lua măsuri pentru a evita aceste acţiuni ilegale.

Sprijinindu-ne pe ce am spus mai înainte, rugăm să ni se răspundă de urgenţă la următoarele cereri:

1) Să-i liberaţi din captivitate pe fraţii noştri întru credinţă Kolesnicenko, Petrov şi Paucov.

2) Să înceteze persecuţiile împotriva lui I.D. Bondarenko şi să i se acorde lui, ca şi familiei sale, condiţiile de viaţă şi de muncă pe care le au şi alţi cetăţeni.

3) Să se restituie obiectele confiscate în timpul percheziţiei efectuate la domiciliu, precum cărţi religioase, magnetofoane, benzi magnetice, fotografii, cărţi poştale etc.

4) Să înceteze intervenţiile în treburile interne ale Bisericii.

5) Să fie înregistrată comunitatea.

Vrem să ne terminăm declaraţia cu vorbele din Biblie: „Suntem curaţi în faţa lui Dumnezeu, şi în faţa ta, rege, n-am săvârşit nici un rău" (Daniel, 6.23).

Urmează patruzeci şi şapte de semnături în numele Bisericii, februarie 1973[lxxii][18].

NOTE

IV

Persecuţii religioase

„Dar, înainte de toate astea, vor pune mâinile pe voi şi vă vor prigoni, predându-vă sinagogilor şi temniţelor, cu de-a sila ducându-vă la împăraţi şi la dregători din pricina numelui Meu.Şi fi-va pentru voi aceasta prilej de mărturisire... şi veţi fi predaţi şi de părinţi şi de fraţi şi de rudenii şi de prieteni; şi vor ucide dintre voi, şi de toţi veţi fi urâţi din pricina numelui Meu..."

(LUCA, 21.12-17)

ÎN PARLAMENTUL NORVEGIAN (STORTING)[lxxii[I]]

Dezbatere despre persecuţia împotriva creştinilor din spatele Cortinei de fier: şedinţa parlamentară din 1 februarie 1972[lxxii[ii]].

- Interpelarea deputatului BERGFRID FJOSE:
(Partidul Popular Creştin)

„Oare Norvegia poate să facă ceva ca să pună capăt persecuţiilor cărora le cad victime creştinii de dincolo de Cortina de fier?“

Pusesem această întrebare ministrului Afacerilor Externe la 5 mai 1970, dar, din nefericire, nu se poate spune că ea a devenit, între timp, mai puţin arzătoare. În această perioadă de timp n-au încetat să vină mereu noi şi noi rapoarte privitoare la violarea drepturilor omului. Dacă această întrebare s-ar fi pus astăzi, poate că ea ar fi fost formulată în termeni mai generali. De când mă ocup de această problemă, mi-am dat seama din ce în ce mai clar că violarea drepturilor omului şi discriminările de diferite feluri nu se limitează la anumite regiuni bine definite. Violările şi discriminările au loc peste tot, în ciuda ratificării unor acorduri internaţionale şi a legilor naţionale care interzic discriminarea.

Un exemplu frapant s-a dat chiar astăzi, prin întrebarea pusă înainte pe tema sentinţelor tribunalelor turceşti (pronunţate, violându-se drepturile omului) împotriva unor persoane care au opinii politice diferite, sau printr-un articol recent de ziar pe tema unui deţinut politic, condamnat pe viaţă, care a stat 25 de ani în închisoare. În lume se petrec numeroase lucruri de felul acesta: „apartheidul“ din Africa de Sus şi Rodezia, cazuri de genocid în Brazilia, discriminare etnică şi religioasă în Sudanul meridional, muncă forţată în Mozambic, persecuţii împotriva sioniştilor şi a intelectualilor în Uniunea Sovietică.Şi n-am uitat ce s-a petrecut în Indonezia, cu puţini ani în urmă, când sute de mii de oameni au fost masacraţi pentru că erau bănuiţi că sunt simpatizanţi comunişti. Consider că opinia publică din acea vreme a reacţionat prea puţin şi sporadic. Este de ajuns să menţionăm Bangladeshul ca să vedem că forţele aflate în slujba intoleranţei nu pot fi guvernate.Şi n-ar fi rău dacă am privi ceva mai îndeaproape la ce se petrece la noi, în şcoli, la locurile de muncă şi în ziarele noastre, fie că sunt importante sau mai puţin importante.

În ceea ce priveşte istoria trecutului nostru recent, nu putem spune că noi, cei aflaţi de partea cealaltă a Cortinei de fier, nu merităm să fim blamaţi. Constituţia noastră norvegiană, de care suntem atât de mândri, conţinea la început legi de discriminare împotriva evreilor şi iezuiţilor; Nielsen Hauge şi Marcus Thrane ne amintesc tuturor că chiar guvernul nostru a fost utilizat ca instrument de intoleranţă politică şi religioasă, până într-acolo încât aproape că i s-ar putea aplica calificativul de „crimă judiciară“. Nu cred că există vreo naţiune care să aibă conştiinţa absolut curată. Întunecatele cronici ale istoriei sunt prea cunoscute pentru a putea fi ignorate.

Cele spuse înainte sunt menite să slujească drept introducere la întrebarea parlamentară. Cu alte cuvinte, nu vrem să privim prin gaura cheii şi să ne amestecăm în treburile unei ţări vecine într-un moment nepotrivit. Dar în zilele noastre distanţele se micşorează, lumea a devenit foarte mică, vecinii sunt atât de apropiaţi unii de ceilalţi încât dezastrele şi suferinţele lor ne privesc pe noi toţi.

Naţiunile Unite au recunoscut că „o naţiune nu este nimic altceva decât suma bărbaţilor şi a femeilor care o compun, şi că puterea unei ţări depinde de libertatea şi de bunăstarea de care se bucură cetăţenii ei. Au recunoscut drepturile individuale, şi că umilinţele şi suferinţele impuse oamenilor, oriunde în lume, sunt, cu timpul, fapte ce ne privesc pe noi toţi. Prin acţiunea lor, Naţiunile Unite au demonstrat că violarea drepturilor unui individ nu mai poate fi considerată ca o problemă internă care ar privi doar ţara în care se produce această violare. Orice fiinţă umană are dreptul să-şi păstreze demnitatea şi sentimentul propriei sale valori, oricare i-ar fi rasa, credinţa şi gradul de civilizaţie.“

Probabil că acesta este motivul pentru care Naţiunile Unite au făcut, la scară mondială, tentativa de a stabili o bază comună în vederea protejării libertăţilor fundamentale. Raportul din 1948 asupra Drepturilor Omului confirmă faptul că există un număr de principii morale pe care cetăţeanul lumii doreşte să le vadă aplicate pentru a forma cadrul

protejării sale. În prezent, majoritatea guvernelor din lumea întreagă au acceptat aceste drepturi ale omului, semnând Charta; prin aceasta, ele au acceptat să devină responsabile de aplicarea ei. În acest context, aş vrea să atrag atenţia în mod deosebit asupra articolului 18, care garantează *libertatea de gândire, libertatea de conştiinţă şi libertatea religioasă*. Această libertate cuprinde şi libertatea de a-ţi schimba religia sau credinţa, ca şi libertatea de a-ţi exprima religia sau credinţa, personal sau la un loc cu alţii, în public sau privat şi, pentru asta, libertatea de a-i învăţa pe ceilalţi sau de a predica această religie sau credinţă, sau de a o practica, învăţându-i pe alţii rugăciunile sau ritualurile.

În 1970, Naţiunile Unite şi-au sărbătorit cea de-a 25-a aniversare publicând un alt raport cu privire la scopurile urmărite de această organizaţie. Citez:

„Noi, reprezentanţii Statelor membre ale Naţiunilor Unite, întruniţi la cartierul general al Naţiunilor Unite în ziua de 24 octombrie 1970, cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a promulgării Chartei Naţiunilor Unite, declarăm solemn prin prezenta că: *Cu toate că s-a realizat un oarecare progres, în multe părţi ale lumii se comit în continuare violări grave ale drepturilor omului îndreptate împotriva unor indivizi sau grupuri de oameni. Ne angajăm să continuăm să luptăm cu hotărâre împotriva unor asemenea violări ale drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale bărbaţilor şi ale femeilor, eliminând cauzele acestor violări şi făcând să crească respectul faţă de demnitatea tuturor popoarelor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă sau religie.“*

În cursul anului trecut, Republica Populară Chineză şi-a pus şi ea semnătura alături de cele ale celorlalte naţiuni care au semnat Pactul Naţiunilor Unite, asumându-şi astfel partea sa din obligaţiile impuse de acest Pact.

Faptele pe care se bazează această întrebare pusă în Parlament sunt numeroase rapoarte care ne vin din când în când cu privire la discriminarea religioasă din unele ţări din Europa răsăriteană. Ştim că între aceste ţări există diferenţe foarte mari. Dar asta nu ne face să nu putem aprecia gravitatea situaţiei. Unul dintre cei care au ridicat vocea cu cea mai mare elocinţă în favoarea creştinilor persecutaţi este pastorul Richard Wurmbrand[lxxii[iii]] care este, el însuşi, un fost deţinut ce şi-a petrecut 14 ani din viaţă în închisoare şi care, până la urmă, a fost eliberat pe cauţiune cu ajutorul prietenilor săi norvegieni. El a făcut o puternică impresie. Cum condamnarea pastorului Wurmbrand la închisoare a avut loc acum câţiva ani şi cum cărţile sale sunt cunoscute, ţinând seamă de faptul că, după câte ştim, persecuţiile din România sunt oarecum mai puţin virulente decât acum câţiva ani, nu mă voi opri mai mult asupra acestui caz. Totodată există semne ale unei recrudescenţe a persecuţiilor după apropierea care a avut loc între China şi România.

În ceea ce priveşte Uniunea Sovietică, situaţia pare puţin diferită. Scrisorile pe care le primim de la grupurile religioase oprimate, şi rapoartele apărute în presa sovietică asupra proceselor intentate unor comunităţi religioase sau unor indivizi ne provoacă uimirea şi teama.

După Revoluţie, noua Constituţie sovietică a acordat fiecărui cetăţean sovietic *libertatea religiei şi libertatea de conştiinţă*, cu toate că regimul era ateu. Perioada care a urmat a adus multe suferinţe şi necazuri creştinilor şi poporului în general, dar, în primii ani, lupta împotriva Creştinismului s-a menţinut în nişte limite moderate. În binecunoscuta declaraţie a lui Lenin se spune că cel mai bun mijloc de a trezi interesul faţă de religie este acela de a-i declara război. Anii '30 au fost epoca marilor confruntări, a marilor epurări, a eliminării bisericilor şi a ecleziaştilor. În timpul războiului, atitudinea lui Stalin s-a schimbat. El a înţeles că religia – ca şi patriotismul – era utilă în lupta împotriva lui Hitler. Anii de după război au fost din nou nişte ani grei pentru creştini şi situaţia s-a înrăutăţit – oricât de ciudat ar părea – după moartea lui Stalin. Campaniile ateiste s-au succedat aproape fără întrerupere; 10.000 de biserici şi locuri de adunare ale comunităţilor religioase au fost dezafectate, seminariile au fost închise.

Dar Lenin avea dreptate. Restricţiile severe au limitat acţiunea bisericilor, cu toate acestea se estimează că există, în continuare, 30 de milioane de creştini ortodocşi, şi – probabil – vreo 4,5 milioane de baptişti şi protestanţi.

Unele dintre aceste restricţii au fost promulgate în virtutea decretului, din 8 aprilie 1929, cu privire la asociaţiile religioase[lxxii[iv]], decret care face să fie obligatorie declararea asociaţiilor şi a grupărilor religioase[lxxii[v]], şi care interzice organizarea de reuniuni de rugăciune speciale pentru copii, adolescenţi şi femei[lxxii[vi]]. Faptul de a da ajutor familiilor creştinilor aflaţi în închisori constituie un delict. Se pare totuşi că, în cadrul acestor restricţii, s-a lăsat o anumită latitudine bisericii ortodoxe oficiale, ca şi comunităţilor baptiste şi protestante declarate. Poate că în felul acesta se explică rapoartele foarte contradictorii pe care le primim cu privire la situaţia bisericilor din Uniunea Sovietică.

În ciuda acestui lucru, o serie de proteste împotriva măsurilor opresive vin şi din partea unor asociaţii creştine declarate. Grupările de creştini ortodocşi au depus un număr mare de cereri în care solicitau înregistrarea congregaţiilor lor şi deschiderea unor edificii religioase. Multe dintre ele au fost refuzate. Ca exemplu, s-ar putea menţiona faptul că 1.500 de creştini din oraşul Gorki au cerut autorizaţia de a deschide o biserică. Unii dintre ei au alertat Consiliul Ecumenic al Bisericilor, declarând că, în acest oraş de 1.200.000 de locuitori, există 120.000 de creştini ortodocşi care nu beneficiază decât de trei biserici mici[lxxii][vii].

Cunoaştem numele creştinilor ortodocşi care au fost închişi pentru credinţa lor şi pentru că nu au vrut să tacă în ceea ce priveşte violarea drepturilor omului. Unul dintre ei este scriitorul Iuri Galanskov, condamnat la şapte ani de muncă forţată pe baza unor acuzaţii false. Boris Talantov, profesor de matematică, care era şi el creştin ortodox, a fost condamnat, în 1969, la doi ani de închisoare, pentru că a vorbit în mod deschis despre persecuţiile la care era supusă Biserica în Uniunea Sovietică, şi despre Patriarhia de la Moscova. El era închis într-o celulă izolată, în închisoarea din Kirov, şi a murit de o criză de inimă la 4 ianuarie 1971[lxxii][viii].

Unul dintre cei mai cunoscuţi campioni ai luptei pentru Drepturile Omului din Uniunea Sovietică ar putea fi considerat Levitin[lxxii][ix]. El este de origine evreiască, şi creştin ortodox. A publicat multe pamflete şi a expus cazul libertăţii de *conştiinţă*, atât pentru atei, cât şi pentru creştini[lxxii][x]. Levitin pretinde că poziţia luată acum de ateism nu este foarte diferită de aceea a Bisericii ortodoxe de dinainte de Revoluţie. În acea epocă, orice atac, de orice natură ar fi fost el, împotriva religiei oficiale, era riguros interzis. Lupta pentru libertatea religioasă este, în acelaşi timp, o luptă pentru libertatea ateismului, pentru că metodele coercitive pun ateismul într-o poziţie falsă. Trebuie să adăugăm că, în anul 1949, Levitin a fost condamnat la zece ani de închisoare, dar că a fost reabilitat după Congresul Partidului din 1956. În 1969, acest om, care fusese închis sub Stalin, a fost arestat din nou; într-o scrisoare către U. Thant, datată din 1969, Levitin este numit printre „prizonierii de conştiinţă“ din Uniunea Sovietică.

Oricum, cel mai mult au atras atenţia Bisericile Protestante şi Baptiste neînregistrate. Am auzit vorbindu-se, în repetate rânduri, despre creştini băgaţi la închisoare, despre copii luaţi cu forţa de lângă părinţii lor, despre întruniri de rugăciune interzise, despre cămine distruse.

Cel mai tare au fost loviţi creştinii atunci când Hruşciov şi-a lansat campaniile împotriva Bisericilor în 1959. În 1960, unii dintre aceşti creştini au acceptat să semneze două documente juridice ce le reduceau activităţile la minimum. O parte dintre membrii acestor Biserici au refuzat însă să se asocieze cu aceştia; ei au fost numiţi „baptişti iniţiatori“. Aceştia ştiau ce-i aşteaptă, dar considerau că trebuie să-i dea ascultare lui Dumnezeu şi nu oamenilor. Din acest moment, soarta multora a fost un lung calvar, ei fiind duşi dintr-o închisoare într-alta. Cu toate acestea, ei îşi mărturisesc deschis credinţa, îşi continuă opera de evanghelizare în case private sau în aer liber, oriunde. În închisori ei se remarcă prin atitudinea lor liniştită şi demnă. În scrierile lor, atât Soljeniţîn, cât şi Marcenko au adus laude acestor deţinuţi. Iată ce spune Marcenko:

„Din când în când, ziarele publică rapoarte despre crimele comise de fanaticii religioşi şi de «sectari»: omoruri rituale, cruzimi faţă de copii etc. Îmi vine greu să cred asemenea lucruri. Am întâlnit o mulţime de asemenea «fanatici» în lagăre, şi la Vladimir, şi nici unul dintre ei nu asasinase pe cineva.“ El mai scrie că: „Fanatismul lor se manifestă numai prin faptul că rămân cu fermitate credincioşi convingerilor şi obiceiurilor lor religioase. Sunt nişte oameni foarte liniştiţi. Majoritatea sunt trecuţi de 60 de ani, dar printre ei există şi tineri. Atitudinea lor faţă de închisoare este diferită de a celorlalţi deţinuţi; ei îşi găsesc consolarea suferind pentru Dumnezeul şi pentru credinţa lor, şi îndură necazurile şi suferinţele cu răbdare.“

„*Baptiştii iniţiatori*“ sunt cunoscuţi în Occident mai bine decât oricare altă Biserică din spatele Cortinei de fier. Motivul este că ei au înfiinţat un Consiliu pentru ajutorarea familiilor deţinuţilor baptişti şi evanghelici din URSS. Ei au trimis un număr foarte mare de scrisori autorităţilor sovietice şi organizaţiilor internaţionale. Astfel, 1453 de femei au semnat o scrisoare adresată Instituţiilor Sovietice, în care se plângeau spunând că există cazuri de copii care au fost luaţi de la părinţii lor şi plasaţi în familiile ateiste. Secretarul general al Naţiunilor Unite, U. Thant, a primit multe asemenea scriesori, ca şi Comisia Internaţională a Juriştilor, Consiliul Ecumenic al Bisericilor şi Federaţia Luterană Mondială. Ultima scrisoare a Consiliului Familiilor de deţinuţi a fost adresată lui L. I. Brejnev, secretar general al Partidului Comunist, la 26 noiembrie 1971, deci chiar înainte de Crăciun.

Doi creştini, baptişti protestanţi, afirmă că au fost condamnaţi la trei ani de muncă forţată în lagăr din motive religioase. Ei se plâng că li s-a refuzat permisul de liberă trecere şi autorizaţia de a face o vizită la casele lor şi că, din această cauză, copiii lor vor suferi şi mai mult, şi îi cer lui I.L. Brejnev să restabileacă legea.

Asemenea scrisori produc o impresie puternică nu numai asupra creştinilor din Occident şi din lumea întreagă, ci şi asupra tuturor celor care consideră că libertatea de cuvânt şi libertatea de conştiinţă sunt lucruri de valoare. Este motivul pentru care lupta instaurată de creştini pentru respectarea drepturilor omului a trezit pretutindeni un interes plin de bunăvoinţă; intelectualii admiră curajul şi îndrăzneala celor ce se opun opresiunii. Constatăm că o mare parte dintre aceştia sunt cetăţeni sovietici buni şi loiali; adeseori ei sunt nişte socialişti sinceri care se conformează legilor ţării lor, dar până la limita care desparte legea de arbitrar. După presa sovietică – ultima menţiune a fost făcută de Jahn Otto Johansen, în „*Arbeiterbladet*“ (ziar muncitoresc din Oslo), la 29 ianuarie – religia n-a murit în Uniunea Sovietică. Dimpotrivă, presa menţionează o recrudescenţă a interesului faţă de religie, unul dintre motivele acestei stări de lucruri fiind faptul că, „*pentru mulţi oameni, ea dă un răspuns unor probleme de morală*“.

„Suntem foarte tulburaţi auzind că nişte persoane a căror atitudine faţă de regim este loială, deşi ele nu împărtăşesc toate opţiunile regimului, au fost trimise în azile psihiatrice, unde sunt tratate cu droguri. Mulţi oameni sunt recunoscători dacă ministrul Afacerilor Externe vrea să răspundă la această întrebare care, în prezent, reprezintă în ţara noastră un subiect de mare îngrijorare. Biserica de Stat norvegiană pune această întrebare prin mijlocirea Adunării Episcopilor; mulţi bărbaţi şi femei sunt preocupaţi de această situaţie. Există *vreun lucru* pe care l-am putea face, fără să încălcăm dreptul suveran al unei naţiuni vecine cu care avem relaţii bune, pentru a contribui la respectarea drepturilor individuale ale omului?“

*

Hammond Rossbach, în prezent preşedintele Parlamentului (Storting), ia cuvântul:

„Preşedintele propune ca membrii ce doresc să vorbească după cel care a pus întrebarea, să fie autorizaţi să o facă, timp de 5 minute.“

Propunerea este considerată acceptată.

ANDREAS CAPPELEN
(Ministrul Afacerilor Externe al Norvegiei):

- În ţara noastră, drepturile civile sunt considerate ca foarte fireşti, într-atât de fireşti încât nu le apreciem binefacerile decât atunci când comparăm situaţia noastră cu condiţiile din alte ţări. Poporul norvegian reacţionează într-un mod sănătos împotriva tuturor formelor de opresiune şi de discriminare, oriunde s-ar produce ele.

ªtim foarte bine că în mai multe ţări relaţiile dintre guvern şi grupările religioase sunt departe de a fi cordiale. Toţi am putut citi în presă articole privitoare la *tratamentul creştinilor în ţările din Europa de Est*, şi ştim că autorităţile îi maltratează din pricina credinţei şi activităţilor lor religioase. Cel care a pus întrebarea dă mai multe exemple şi menţionează diversele tratamente impuse diferitelor Biserici sau secte din unele ţări; probabil că tratamentele variază după atitudinea adoptată de aceşti oameni şi în funcţie de felul cum ei se comportă faţă de legile şi de reglementările pe care autorităţile vor să le aplice.

Cel care a pus întrebarea ştie, cu siguranţă, că guvernul norvegian a condamnat adeseori, şi în mai multe feluri – la Naţiunile Unite şi la Consiliul Europei – toate modurile de discriminare.

Astfel, la ultima Adunare Generală a Naţiunilor Unite, care şi-a terminat lucrările chiar înainte de Crăciun, în contribuţia norvegiană la dezbateri, datorită domnului Aarvik, membru al Parlamentului (Storting), se menţiona că mai multe ţări aveau în interiorul graniţelor lor minorităţi etnice, şi că aceste minorităţi erau supuse la diferite forme de discriminare. S-a mai spus şi că toate guvernele care au asemenea grupuri minoritare sub autoritatea lor recunosc că au o deosebită responsabilitate faţă de aceste grupuri, şi că iau măsurile necesare pentru a împiedica orice discriminare.

Pentru a da un alt exemplu concret cu privire la atitudinea Norvegiei faţă de această problemă, lăsaţi-mă să precizez că, în timpul Adunării Generale a Naţiunilor Unite din toamna trecută, am recomandat insistent numirea unui Înalt Comisar pentru Drepturile Omului. Din nefericire, la acest punct nu s-a întrunit încă unanimitatea, dar, având în vedere că, după ultimul raport anual, Secretarul General a primit mai mult de 16.800 de plângeri de violare a Drepturilor Omului, necesitatea unei asemenea numiri este evidentă.

Deşi cei mai mai mulţi dintre noi sunt indignaţi, şi pe bună dreptate, de nedreptăţile comise în lume, suntem perfect conştienţi de faptul că avem puţine şanse să îndreptăm relele. Este motivul pentru care Guvernul norvegian este de părere că *ONU este singurul organism ce poate să încerce să găsească o soluţie la neliniştitoarele şi delicatele probleme pe care le discutăm acum.*

În fiecare an, Naţiunile Unite primesc o mulţime de plângeri legate de violarea drepturilor omului şi sperăm că Naţiunile Unite vor lua măsuri pentru a le rezolva. Din nefericire, până acum nu s-a putut elabora o procedură satisfăcătoare pentru a începe o acţiune. Până în prezent, oficialităţile se mulţumesc să prezinte aceste plângeri guvernelor interesate şi Comisiei pentru Drepturile Omului, dar nu există o procedură pentru a merge mai departe. În conformitate cu reglementările în vigoare, aceste lucruri trebuie să fie confidenţiale, şi deci ele nu ajung la cunoştinţa marelui public.

La sesiunea din 1969 a Comisiei Drepturilor Omului de pe lângă Naţiunile Unite, s-a redactat un proiect pentru noi reguli de procedură; proiectul prevedea că un comitet special trebuia să examineze toate plângerile pentru a discerne pe cele care reprezentau cu adevărat o violare a Drepturilor Omului. Dar Consiliul Economic şi Social al Naţiunilor Unite s-a opus, pretinzând că asta ar constitui o violare a drepturilor suverane ale Statelor membre. Norvegia a aprobat ferm această sugestie şi a insistat să fie adoptată cât mai repede cu putinţă şi cu cât mai puţine amendamente. Dar trebuie să recunoaştem că Rezoluţia adoptată de Consiliul Economic şi Social la sesiunea din 1970 nu merge atât de departe pe cât dorisem.

Punctul de vedere al Norvegiei este că protecţia drepturilor omului, în sensul cel mai larg al cuvântului, va face să fie necesară o reajustare a principiilor tradiţionale după care se conduc relaţiile dintre Naţiunile Unite şi Statele membre şi – totodată – o extindere a puterilor organizaţiei mondiale în acest domeniu care, până în prezent, revenea în exclusivitate autorităţilor naţionale.Ştim, de asemenea, foarte bine că multe guverne nu sunt deloc dispuse să renunţe la protecţia conţinută în articolul 2, clauza 7, din Pactul Naţiunilor Unite, articol ce prevede că organizaţia mondială nu are dreptul să intervină în afacerile interne ale unei ţări.

Trebuie să constatăm că prăpastia ce desparte justiţia ideală de ceea ce fac unele ţări este adeseori foarte adâncă.

Acum, după ce am obţinut cele două Convenţii ale Naţiunilor Unite asupra Drepturilor Omului, Convenţii ce au fost prezentate la semnat în 1966, putem spera că, în curând, violările grave ale drepturilor omului nu vor mai putea fi considerate ca nişte probleme interne, de ordin exclusiv naţional.

Guvernul nostru a încercat, de asemenea, să prezinte o serie de cazuri de opresiune şi de discriminare pe căi laterale, dar trebuie să admitem că nu ne-a fost întotdeauna uşor să obţinem rezultate concrete.

Pe termen lung, singura metodă de a influenţa condiţiile de acest ordin din alte ţări va fi, probabil, folosirea unor organisme internaţionale sau regionale. Norvegia va continua să considere ca unul dintre principalele scopuri ale politicii sale externe, protejarea drepturilor omului la scară mondială. Guvernul va continua să susţină, în mod activ, ca în acest scop să li se atribuie organismelor internaţionale o mai mare autoritate şi puteri mai extinse.

Cel de al doilea discurs al lui BERGFRID FJOSE:

- Doresc să-i mulţumesc domnului ministru pentru răspunsul afirmativ. Atât astăzi, cât şi în cursul precedentei dezbateri de politică externă din Parlament, domnul ministru a declarat că protecţia drepturilor omului era un lucru ce privea Naţiunile Unite, căci nici o ţară izolată nu poate să pună capăt violărilor legii ce se produc în lumea întreagă. Astăzi domnul ministru a scos în evidenţă dificultăţile de care se izbeşte tentativa de a crea un comitet care să aibă misiunea de a da urmare plângerilor de violare a drepturilor omului, pentru că multe guverne se tem să nu se intervină în afacerile lor interne. Suntem fericiţi că guvernul norvegian are intenţia de a acţiona pentru a întări puterile Naţiunile Unite în acest domeniu.

Începând din 1967, Norvegia a susţinut proiectul creării unui *Înalt Comisariat pentru Drepturile Omului*. Am asistat eu însumi la cea de-a 25-a Adunare Generală şi pot depune mărturie asupra modului în care cel de-al treilea Comitet a făcut să treneze discuţiile, în aşa fel încât să nu mai fie timp pentru a ne ocupa de Punctul 4 de pe ordinea de zi, care punea tocmai problema creării unui Comitet al Drepturilor Omului. Discuţia a fost întreruptă înainte ca Norvegia să fi putut plasa vreun cuvânt. Acest fapt dovedeşte cât de greu este să pui în mişcare un mecanism internaţional atunci când e vorba de Drepturile Omului.

Oricum, consider că Norvegia a dat un exemplu bun, şi nu numai Naţiunilor Unite. Facem aluzie la plângerea înaintată de Norvegia, împreună cu alte ţări, pe tema violărilor Drepturilor Omului în Grecia. Amintim, de asemenea, de

cuvintele rostite de domnul ministru la Lisabona, anul trecut, pe tema persecuţiilor şi discriminării rasiale din coloniile portugheze din Africa, cuvinte adresate către NATO, şi cred că întreaga naţiune norvegiană era de acord cu domnul ministru asupra acestui punct.

În cursul dezbaterilor de politică externă din Parlament (Storting), mai mulţi membri ai Adunării au făcut aluzie la situaţia bisericilor neînregistrate din Rusia sovietică, şi domnul Korvald, membru în Storting, a cerut Guvernului să facă ceva pentru a ajuta minorităţile oprimate din Brazilia, din Sudanul meridional, şi din spatele Cortinei de fier.

Nu voi propune adoptarea unei rezoluţii, în primul rând pentru că răspunsul de astăzi al domnului ministru şi discursul său ţinut în Storting la 14 ianuarie 1972 dovedesc că guvernul studiază problema în cadrul cooperării internaţionale.

Totuşi, îmi iau libertatea de a pune pe masa preşedintelui o listă cu numele Baptiştilor reformaţi, aflaţi acum în închisoare, listă dată la iveală la 1 ianuarie 1972. Ei au fost condamnaţi la trei sau la mai mulţi ani de închisoare. De asemenea, mai pun şi câteva scrisori ce vorbesc despre percheziţiile poliţieneşti făcute prin case în căutarea de literatură creştină; copia unei scrisori adresată lui U. Thant, copia unei scrisori adresată lui Kosîghin, câteva fotografii ale unor baptişti supuşi persecuţiilor, Domnule Preşedinte, cred că aceste documente vorbesc de la sine!

OLAF TOTLAND (Partidul muncitoresc):

- Dat fiind timpul foarte scurt care îmi revine, trebuie să las la o parte câteva observaţii pe care voiam să le fac ca introducere, adică observaţiile asupra dispoziţiilor juridice care garantează libertatea de conştiinţă şi libertatea religiei din ţările din spatele Cortinei de fier. Dar, bineînţeles, între legile scrise sau garanţiile constituţionale, pe de o parte, şi punerea lor în practică, pe de alta, poate să existe o adevărată prăpastie.Şi miezul problemei este că această prăpastie dintre teorie şi practică poate să fie mare şi adâncă.

Trebuie, în mod firesc, să admitem că întrebarea care se referă la modul în care Norvegia poate să umple această prăpastie rămâne în continuare în suspensie. Ministrul Afacerilor Externe şi-a început răspunsul la întrebarea de astăzi cu aceste cuvinte:

„Poporul norvegian reacţionează, şi pe bună dreptate, împotriva tuturor formelor de opresiune şi de discriminare, oriunde apar ele în lume.“

Fireşte, suntem tulburaţi când auzim vorbindu-se de discriminare sau de persecuţii împotriva unor fiinţe omeneşti din pricina credinţei lor, a rasei lor, a culorii pielii lor, sau din cauza originii lor etnice sau naţionale. Pe de altă parte, suntem obligaţi să-l aprobăm pe ministrul Afacerilor Externe – deşi cu regret – când spune: „Deşi cei mai mulţi dintre noi suntem indignaţi pe bună dreptate, de nedreptăţile comise în lume, ştim foarte bine că, doar prin puterile noastre, nu avem prea multe şanse să îndreptăm relele“.

S-ar părea că instituţiile internaţionale aşa-zis competente nu au încă mijloacele de a exercita o acţiune eficace pentru a garanta realizarea loială a promisiunilor privind libertatea de conştiinţă şi de religie. Trebuie să recunoaştem deschis că problemele ce se discută acum sunt foarte delicate şi complexe. Adeseori este vorba de două afirmaţii contrare, şi este foarte dificil, din străinătate, să-ţi faci o idee justă de situaţia reală.

Cel care a pus întrebarea în discuţie l-a numit ca sursă de informare demnă de încredere, ce nu poate fi pusă la îndoială, pe cetăţeanul român Richard Wurmbrand. Nu sunt în măsură să controlez această afirmaţie şi, de altfel, n-am nici o intenţie s-o fac, deoarece nu dispun de o cunoaştere suficientă a problemei.

Dar acum, pentru că s-a pronunţat numele de Wurmbrand, doresc să atrag atenţia asupra a două aspecte. În primul rând, foarte recent, am avut ocazia să citesc câteva extrase dintr-o scrisoare a Secretarului General al Congregaţiilor Baptiste din Moscova, adresată unuia dintre colegii mei, care este pastor; în acestă scrisoare, Secretarul General critica violent opiniile lui Wurmbrand, exprimate de acesta într-o broşură intitulată *Sânge şi lacrimi* şi editată de Elingaard Forlag. Îngăduiţi-mi să vă citesc câteva pasaje din această broşură. În comentariul său asupra Bisericii Baptiste din Moscova şi a altor grupări religioase declarate, acesta scrie:

„Nu vă daţi seama că această Biserică a fost instituită pentru a înşela publicul? Acelaşi lucru se aplică şi Bisericii Catolice. Există o asemenea biserică. Există şi câteva biserici ortodoxe etc. ... Singurul lor scop este acela de a-i

înşela pe turişti şi pe vizitatori. N-au nimic serios în ele. Singura biserică adevărată este Biserica Tăcerii. Biserica oficială nu dispune de mijloacele de a satisface aspiraţiile religioase ale poporului."

Mi-e greu să accept această opinie ca pe o descriere exactă a faptelor. După cum am spus, am avut ocazia să citesc o scrisoare scrisă de Secretarul General, mort de curând, al Bisericii Baptiste ruse, şi afirmaţiile acestuia le contrazic cu totul pe cele ale lui Wurmbrand.

Nimic nu indică că grupările religioase declarate de autorităţile sovietice pot trăi şi lucra în condiţii mai bune decât aşa-numita „Biserică a Tăcerii". Cel ce a pus problema despre care vorbim acum a menţionat un articole al lui Jahn Otto Johansen, apărut sâmbăta trecută în *Arbeiterbladet* şi aş vrea să atrag atenţia asupra informaţiei pe care o conţinea.

Nici un guvern nu izbuteşte să elimine religia prin forţă, oricare ar fi această religie: Creştinism, Islamism, Iudaism sau oricare alta. Se întâmplă mai curând invers. Ce s-a petrecut în trecut şi ce se va petrece, cu siguranţă, în viitor? Credincioşii au devenit martiri şi, în această calitate, ei sunt cei mai buni misionari ai credinţei lor.

Nu vreau în nici un caz să scuz violările drepturilor omului şi persecuţiile săvârşite de guverne sau de autorităţi. Orice guvernare sau autoritate ce exercită acest gen de brutalităţi ar trebui să fie avertizată prin următoarele cuvinte:

„Vă puteţi lăuda cu bogăţia care acum este a voastră
şi cu victoria pe care aţi obţinut-o,
Dar aţi dat o bătălie împotriva unei mii de ani
şi pe aceasta aţi pierdut-o cu siguranţă."

LARS ROAR LANGSLET (*Partidul Conservator*):

- Creştinismul a câştigat adepţi pentru că era persecutat. Primii creştini au fost urmăriţi, torturaţi şi masacraţi pentru credinţa lor. Puterea timpului vede în ei nişte inovatori primejdioşi. Dar credinţa acestor creştini a trecut proba timpului. Sacrificiile lor au netezit cărările pentru triumful credinţei.

Noi, cei care trăim într-o societate liberală şi umană, în care fiecare este liber să-şi profeseze credinţa, sau lipsa sa de credinţă, trebuie să ne aducem aminte, în fiecare clipă, că acum, într-o mare parte a lumii, condiţiile de viaţă sunt foarte diferite. În multe ţări, comunităţile religioase creştine au trebuit să revină la condiţiile de viaţă ale primilor creştini: *Supraveghere, opresiune, persecuţie*. Aceasta este situaţia sub toate dictaturile, oricare ar fi nuanţa lor politică. Dar cea mai crâncenă opresiune a fost în partea de lume supusă regimului comunist.

Există astăzi, chiar şi în ţara noastră, creştini care încep să considere ideologia marxistă ca pe un fel de urmare a Apocalipsei. Pot înţelege faptul că ei aprobă apelul marxismului la dreptate şi egalitate socială. Dar e o mare naivitate să nu-ţi dai seama că, *în calitate de sistem ideologic, marxismul este absolut ateu*. Marx însuşi spunea că religia este opiumul poporului. Cu alte cuvinte, un drog care să facă poporul să uite de condiţia sa mizeră şi să împiedice revoluţia ce trebuie să izbucnească înainte de instaurarea societăţii ideale în care fiecare individ îşi va asuma locul lui Dumnezeu, devenind propriul său stăpân.

După părerea mea, *există o legătură evidentă între această ideologie şi propaganda antireligioasă,* care este o trăsătură distinctivă a tuturor regimurilor comuniste. Atitudinea anti-religioasă este o caracteristică permanentă a tuturor societăţilor care pretind că au realizat o revoluţie marxistă. Este un fapt de care ar trebui să ţinem seama când facem aprecieri asupra doctrinelor de bază.

Această atitudine se poate manifesta într-o manieră dură sau suplă, după cum o dovedesc diferenţele substanţiale ce există între o ţară şi alta, şi între o epocă şi alta. Situaţia dintr-un anumit moment determină linia ce va fi urmată, şi maniera în care ea este realizată nu depinde atât de o ideologie cât de teama regimului de a nu vedea apărând devieri sau vreo opinie independentă. În istoria Rusiei există o analogie evidentă între tendinţele antiliberale ale regimului sovietic, pe de o parte, şi cenzura şi opresiunea regimului ţarist, pe de alta. Această continuitate istorică se opune teoriei ideologiei.

Există vreun lucru pe care l-am putea face pe plan politic pentru a stăvili răul?

Evaluând obiectiv faptele, răspunsul va fi, fără îndoială, următorul: „Din nefericire, nu putem face decât prea puţin". Este probabil ceea ce ministrul Afacerilor Externe a vrut să spună în răspunsul său.

Ceea ce putem face, în primul rând, este să insistăm asupra inviolabilităţii Drepturilor Omului – care constituie o obligaţie pentru toate naţiunile civilizate – în toate Adunările Generale şi în toate ocaziile posibile. Să insistăm asupra acestui punct şi să facem să se înţeleagă că a dezaproba toate violările Drepturilor Omului – fie că e vorba de libertăţi religioase, fie că e vorba de altele – nu înseamnă a te amesteca în treburile interne ale altor guverne.

În prezent, ne dăm seama, din ce în ce mai clar, că limitele dintre ceea ce reprezintă o afacere internă şi ceea ce reprezintă o afacere de interes internaţional sunt fondate pe un formalism care a devenit inacceptabil. Norvegia trebuie să continue să lucreze activ pentru a trage consecinţele corecte din această constatare, adică să acţioneze pentru transformarea comisiei Naţiunilor Unite pentru Drepturile Omului într-un *tribunal pentru Drepturile Omului,* înzestrat cu puteri crescute pentru a primi plângerile şi a promulga decizii în caz de violare a convenţiei.

Este posibil ca guvernele, peste tot în lume, să găsească că e mult mai uşor să-şi exprime dezaprobarea faţă de violarea drepturilor omului din ţările îndepărtate, unde nu au interese vitale, dar ele stau mult pe gânduri înainte de risca să irite marile puteri. Cu siguranţă că vom fi cu toţii de acord că, din punct de vedere moral, această *atitudine este laşă*, şi că ea poate, cu uşurinţă, să constituie un bun pretext pentru a nu face nimic. Dar politica internaţională fiind ceea ce este, nu este neapărat imoral să cântărim cu grijă unele lucruri divergente pentru a determina care va fi acţiunea cea mai eficace care va duce la adoptarea opiniilor pe care dorim să le impunem.

În legătură cu trista problemă pe care o discutăm astăzi, aş vrea să adaug cele ce urmează: scopul esenţial al acţiunii noastre nu trebuie să fie niciodată acela de a demonstra superioritatea morală a Norvegiei. Scopul nostru esenţial este să ajutăm nişte oameni aflaţi în suferinţă. Este o obligaţie de la care nu ne vom putea niciodată sustrage. Dar trebuie să ne îndeplinim această obligaţie în aşa fel încât să nu riscăm, niciodată, să creăm dificultăţi sporite celor pe care vrem să-i ajutăm.

KARL AASLAND (*Partidul de Centru*):

- Având în vedere dificultăţile pe care le avem în acest moment în a afla ce se petrece în ţările din spatele Cortinei de fier, nu ne putem face o idee exactă asupra felului cum sunt trataţi creştinii acolo. În ceea ce priveşte persecuţiile propriu-zise, există şi în Norvegia opinii contradictorii.

Dar, după părerea mea, lucrul cel mai important nu este acela de a şti în ce fel sau loc persecuţiile; ceea ce e important, şi ceea ce apare clar, este faptul că unele dintre aceste ţări *încearcă deliberat şi sistematic să pună piedică libertăţii cultelor*, şi nu se poate ascunde că această politică face parte dintr-un mare plan ce are drept scop desconsiderarea treptată a tuturor religiilor şi exterminarea lor.

Istoria ne învaţă că nu este uşor să elimini religia dintr-o societate, dar, cu timpul, punctul de vedere oficial şi metodele aplicate pentru a-l impune au destule şanse să reuşească, şi cred că punctul crucial provine aici din *antagonismul dintre religiile existente şi principiile diametral opuse ale comunismului*.

Aspectele cele mai grave şi mai primejdioase sunt suprimarea oricărei gândiri independente şi ideologia atee impusă copiilor şi adolescenţilor.

S-a pus aici problema de a vedea ce *ar putea face* Norvegia ca să pună capăt persecuţiilor împotriva creştinilor, şi cred că acela care a pus-o s-a gândit, în primul rând, la ceea ce se petrece, direct sau indirect, în Uniunea Sovietică. După părerea mea, o ţară ca Norvegia ar putea exercita în acest domeniu o anumită influenţă, în primul rând la Naţiunile Unite.

Dar, după părerea mea, este un lucru extrem de delicat; căci situaţia şi libertatea individului sunt strâns legate de sistemul politic. Totul va depinde, în timp, de dezvoltarea internă din ţările comuniste, Este vorba, de fapt, de o problemă de drepturi individuale şi de o atitudine fundamental contrară principiilor politice ce conduc societatea.

Dacă vrem să obţinem o ameliorare reală în domeniul care ne preocupă, ar trebui să tindem să intensificăm colaborarea şi comunicările, în aşa fel încât să exercităm o influenţă pozitivă în ceea ce priveşte obţinerea unei libertăţi crescute a oamenilor; din această perspectivă, mi se pare că multe eforturi făcute la nivel internaţional n-au avut nici

un succes, problemele nefiind bine tratate. Pe scurt, nu s-a acordat destulă atenţie unor probleme practice de cooperare.

Sunt convins, de exemplu, că o colaborare mai strânsă în domeniul comercial ar fi mijlocul cel mai eficace de a stabili un contact şi de a da astfel oamenilor prilejul de a cunoaşte şi de a înţelege mai bine democraţia şi drepturile omului.

Aş preconiza deci o politică de felul celei pe care am descris-o, ca fiind cea mai potrivită pentru a ne duce la succes, în ceea ce priveşte pacea şi slăbirea tensiunilor existente, şi ca să izbutim să facem ceva pentru drepturile omului pe care le apărăm.

ARNE KIELLAND (*Aripa stângă a Partidului Muncitoresc*):

- Sunt de părere că avem multe motive să ne ocupăm serios de această problemă şi să o considerăm ca o provocare. În primul rând, pentru că Bergfrid Fjose, membru al Parlamentului, prezintă problemele într-un context mai larg; problema generală este aceea a dreptului pe care îl au minorităţile de a-şi duce propria lor viaţă şi de a avea puţin spaţiu vital. Acest drept trebuie să se aplice oricare ar fi ideologia sau sistemul politic; el se aplică şi revoluţionarilor socialişti.

Membrul Parlamentului care a pus problema l-a menţionat pe Lenin; pentru a ne susţine teza, eu voi cita un alt revoluţionar, pe Roza Luxemburg. Cuvintele ei, rostite în 1918 şi repetate apoi adeseori, sunt următoarele: „Libertatea acordată doar adepţilor guvernului şi membrilor unui singur partid, oricare ar fi numărul lor, nu înseamnă libertate. Libertatea înseamnă întotdeauna, pentru ceilalţi, libertatea de a gândi în mod diferit, dar nu din cauza unei insistenţe fanatice pentru respectarea dreptăţii, ci pentru că tot ceea ce libertatea politică poate acorda în materie de educaţie şi de influenţă sănătoasă depinde de acest aspect important, şi pentru că efectele sale vor eşua dacă libertatea devine un privilegiu."

În al doilea rând, condiţiile din unele ţări comuniste, pe care mulţi dintre noi le-au criticat, de exemplu în ceea ce priveşte libertatea religioasă, au fost, prea mult timp, un subiect tabu pentru criticile socialiste şi radicale din ţările occidentale. În calitatea mea de ateu şi de socialist, regret acest lucru.

Majoritatea regimurilor din lumea întreagă au punctele lor slabe, şi nu numai ţările capitaliste. Membrul Parlamentului care a pus întrebarea şi-a exprimat, într-un alt context, marea lui surprindere că în Germania de Est nu există pornografie. Alţii consideră că absenţa şomajului în majoritatea ţărilor comuniste reprezintă un mare avantaj.

Dacă domnişoara Bergfrid Fjose arată că, în Est, libertatea religioasă şi condiţiile în care ea poate exista sunt în primejdie, asta nu înseamnă că dorinţa ei este unilaterală.

S-au prezentat destule probe convingătoare pentru ca democraţii din ţara noastră să se întrebe, şi ei, dacă ar trebui să facă, sau dacă ar putea să facă ceva în legătură cu problemele ce au fost evocate.

Unii vor spune că e o problemă de ordin intern. Nu pot accepta asta, căci sunt în joc drepturile fundamentale ale omului. Libertatea de gândire şi libertatea de organizare sunt asemenea drepturi. A afirma că aceste probleme sunt de ordin naţional este un lucru inacceptabil, fie că e vorba despre situaţia negrilor din Statele Unite sau din Africa de Sud, fie că e vorba de libertatea religioasă din ţările comuniste. Orice schimbare, fie că intervine într-un sector de relativ mică importanţă, fie că e o adevărată revoluţie, trebuie făcută de poporul respectiv, dar ideile, contactele şi criticile trebuie, întotdeauna, să poată trece liber graniţele.

JACOB AANO (*Partidul Popular Creştin*):

- În discursul său, domnul Totland a menţionat că au existat, într-adevăr, persecuţii, dar că nimeni nu poate să distrugă religia sau credinţa creştină prin persecuţie. Istoria ne demonstrează asta prin numeroase exemple. Din nefericire, există însă şi numeroase ţări unde, printr-o persecuţie constantă, în decursul secolelor, s-a reuşit distrugerea credinţei creştine. Cei dintre noi care au fost în Turcia au descoperit dovezi convingătoare că în această ţară (care a fost deja menţionată astăzi, dar într-un context diferit) exista altădată o comunitate creştină înfloritoare, din care nu mai există astăzi decât câteva rămăşiţe. Doar ca amintire.

Astăzi a mai fost menţionat şi articolul lui Jahn Otto Johansen. El este foarte interesant pentru că pune în lumină, în mod riguros, gravitatea problemei despre care este vorba. Articolul spune că violarea drepturilor omului este un fapt adevărat, aşa cum s-a afirmat întotdeauna în Norvegia şi în alte ţări occidentale libere, dar că o anumită „intelligentzia" occidentală a încercat mereu să-l treacă sub tăcere, după cum spune domnul Kielland, membru în Parlament. Îmi amintesc foarte bine, şi acum, impresia ciudată pe care am avut-o când un bătrân radical norvegian, specialist în problemele Europei de Est, a afirmat că detenţiile politice erau, în ţările comuniste şi în Rusia Sovietică, un lucru ce aparţinea trecutului; el a făcut această declaraţie în ajunul zilei în care ruşii se duceau să zdrobească tentativa de eliberare din Cehoslovacia. Totuşi el cunoştea numărul celor care erau încă în închisori, dar mi-a dat să înţeleg că eliberarea ultimilor deţinuţi politici nu mai era decât o chestiune de timp, şi chiar că urma să se facă într-un timp foarte scurt.

Am rămas uluit văzând că cineva poate să fie atât de naiv! Mai ales că niciodată nu ne-au lipsit rapoartele privitoare la persecuţiile şi arestările cărora le cădeau victimă persoanele ce aveau credinţe şi idei diferite de cele pe care le indicau guvernele şi care îşi exprimau deschis credinţele şi ideile lor. De atunci numărul acestor rapoarte a crescut mereu.

Deci nu mai este nimic senzaţional în faptul că un specialist în Europa de Est scrie într-un ziar: „... Campania anti-religioasă s-a dus, efectiv, fără întrerupere (în URSS), dar începând din toamna trecută ea a fost intensificată mai mult ca oricând..."

„Nu e numai o problemă a guvernului, care a avut întotdeauna o atitudine total negativă faţă de religie; se consideră foarte grav faptul că cetăţenii sovietici se ocupă de probleme sau de simboluri religioase."

Din motive practice, este de asemenea ilegal să se tipărească şi să se distribuie Biblii şi alte scrieri religioase. Din acest motiv, părinţii creştini nu sunt autorizaţi să înfiinţeze şcoli de duminică pentru copiii lor. Tot din acest motiv, activităţii preoţilor şi aşa-zisei propagande religioase li s-au fixat limite extrem de înguste, fapt care a fost acceptat şi aprobat de Biserica ortodoxă. Iată de ce, oricine practică credinţa creştină – sau oricare altă credinţă – se expune la grave represalii şi la pedepse severe şi arbitrare.

Totodată, aceasta nu este decât o caracteristică a Statului totalitar, care îşi poate obliga cetăţenii să gândească la fel şi care consideră orice critică drept un simptom de dereglare cerebrală.

Faptul cel mai îngrozitor din rapoartele pe care le primim de dincolo de Cortina de fier este că *cei ce se opun regimului sovietic sunt închişi în spitale psihiatrice.*

Într-o scrisoare pe care Asociaţia psihiatrilor norvegieni a adresat-o psihiatrilor sovietici, profesorul Einar Kringlen declară că autorităţile sovietice fac apel la psihiatrii ataşaţi pe lângă tribunale, cerându-le ca toţi cei ce se opun regimului să fie declaraţi deficienţi mintal, deşi este vorba de oameni de ştiinţă, de scriitori şi de alte personalităţi cu idei independente.

În legătură cu aceasta, îl citez pe Soljeniţîn:

„Iată cum trăim noi acum: fără mandat de arestare sau certificat medical, patru ofiţeri de poliţie şi doi medici vin la domiciliul unui om perfect sănătos la minte, şi medicii declară imediat că el suferă de o boală mintală..." Omul este dus într-un spital psihiatric. Acest lucru se poate întâmpla „oricăruia dintre noi".Şi Soljeniţîn adaugă: „Iată ce i s-a întâmplat lui Medvedev".Şi măcar de-ar fi singura victimă! Dar asta a devenit o modă. El continuă, spunând: „Mulţi dintre cei cărora li s-a întâmplat aşa ceva sunt foarte celebri. Dar există încă şi mai mulţi oameni care au fost trataţi aşa şi despre care nimeni n-a auzit vorbindu-se".

Antisemitismul primitiv al propagandei sovietice este şi el alarmant şi un grup de studii al Internaţionalei Socialiste a pregătit, în 1970, un raport asupra acestui subiect.

În ţările occidentale există numeroase reacţii. Sinodul norvegian al Episcopilor a publicat o declaraţie ce nu lasă nici o îndoială în ceea ce priveşte părerea sa despre aceste persecuţii[lxxii][xi]. Sunt recunoscător ministrului Afacerilor Externe pentru răspunsul său la întrebarea pusă astăzi şi sper că guvernul nostru va putea să facă ceva, poate împreună cu vecinii noştri scandinavi.

Un apel asemănător ne vine din diferite locuri aflate în spatele Cortinei de fier şi din alte părţi ale lumii. Nişte episcopi ortodocşi ruşi aflaţi în exil au publicat la închiderea lucrărilor Sinodului, care a avut loc la 28 iunie 1971 la Frankfurt, un apel urgent ce se adresează conştiinţei oamenilor din lumea întreagă, în următorii termeni:

„Judecaţi crimele comuniste împotriva umanităţii aşa cum aţi judecat crimele naziste!“

Episcopul Alex Johnson a reluat această problemă în- tr-un interviu, zicând:

„Nu există nici cel mai mic motiv care să ne facă să ne îndoim că persoane nevinovate sunt astăzi crunt persecutate în Uniunea Sovietică“.

Să vă amintesc că Internaţionala Socialistă a considerat asta ca un lucru stabilit. Este ciudat că poporul norvegian, care a reacţionat atât de violent împotriva terorii hitleriste, pare că a considerat că ceea ce se petrece acum nu este un fapt prea grav.

ªi la asta, domnule preşedinte, nu am nimic de adăugat acum.

BENT ROISELAND (*Partidul Liberal*):

- Trebuie să avem prezente în minte două puncte legate de această problemă, pe cât de tragică pe atât de delicată: primul este acela că Norvegia are cel mai mare interes să fie în relaţii bune cu Uniunea Sovietică şi cu celelalte ţări din Europa de Est. Pentru noi este aproape vital. Suntem interesaţi să beneficiem de încredere reciprocă, de destindere, de reducerea armamentelor. Dacă aceste ţări au ales ca sistem economic comunismul, este treaba lor.Şi eu personal sunt convins că libertatea de gândire şi comunismul nu trebuie neapărat şi nici întotdeauna să se opună, precum apa şi focul.

Pe de altă parte, trebuie de asemenea să fie clar că noi, în calitatea noastră de membri al unei societăţi mondiale, avem datoria de a veghea ca drepturile fundamentale ale omului să nu fie încălcate; oriunde ar avea loc asemenea violări, fie că e vorba de Africa de Sud, de Grecia, de Irlanda de Nord, sau de vreo ţară din spatele Cortinei de fier, avem obligaţia să ne exprimăm dezaprobarea, chiar dacă nu putem face, concret, nimic mai mult decât să jucăm un rol în formarea opiniei publice mondiale.

Rapoartele care vin acum din Uniunea Sovietică sunt atât de multe şi par atât de serioase încât, după părerea mea, ele trebuie să ne provoace sentimente de tristeţe. Este şi concluzia trasă de Sinodul Episcopilor... Cred că nu ne-am face datoria dacă nu ne-am exprima dezaprobarea.

Nu ne îndoim de faptul că Uniunea Sovietică se preocupă de opinia publică mondială – asta în primul rând –, dar şi de opinia publică din ţările vecine.Şi, fireşte, guvernul sovietic îşi dă foarte bine seama că opinia publică duşmănoasă din alte ţări micşorează şansele de apropiere şi de scădere a tensiunii, lucru ce interesează mult guvernul sovietic.

Nu am nici o îndoială că această discuţie va fi comunicată serviciilor interesate din Rusia şi că acestea vor lua notă de ea. Dar cred că, folosind căile pe care le va considera cele mai bune, Ministerul nostru ar putea să facă să ajungă unde trebuie opiniile exprimate aici, şi opiniile exprimate de Sinodul Episcopilor. Nu pretind să dau sugestii în ceea ce priveşte căile bune de urmat, ciocanul nefiind, în mod obligatoriu, unealta cea mai potrivită.Şi sunt absolut de acord cu domnul Langslet ca să se aleagă o procedură care să nu pricinuiască vreun rău celor pe care dorim să-i ajutăm. Totul trebuie făcut în aşa fel încât vecinii noştri să nu se îndoiască de faptul că dorim să avem cu ei relaţii de colaborare şi de încredere reciprocă.

PAUL THYNESS (*Partidul Conservator*):

- Lista violărilor Drepturilor Omului prezentată de membrul Parlamentului care a pus întrebarea este pe cât de lungă pe atât de deprimantă: este o continuare a întrebării recent puse de reprezentantul Forde cu privire la atitudinea pe care trebuie s-o adoptăm faţă de evenimentele din Turcia...

Mărturisesc că, după părerea mea, aceste dezbateri sunt dificile, căci ele duc deseori – într-o oarecare măsură – la o confruntare între nişte sentimente care sunt fireşti – şi probabil sănătoase – şi un anumit pesimism, ce este, de

cele mai multe ori, rezultatul unei experienţe dobândite în viaţă. În general, trebuie să recunoaştem că nu este întotdeauna uşor să ne facem o părere justă cu privire la unele lucruri ce ne şochează; este posibil ca mobilul acestor violări ale drepturilor omului, violări despre care am discutat astăzi şi despre care discutăm şi acum să fie de ordin foarte complex: cultural, economic, etnic.

În orice caz, nu este uşor să-ţi faci o opinie fără să ai suficiente informaţii privitoare la naţiunile despre care este vorba. De aceea nu sunt deloc de părere să dăm ministrului Afacerilor Externe instrucţiuni ca să acţioneze într-un anumit fel.

Este un domeniu în care Adunarea naţională ar trebui, cu certitudine, să-şi impună o anumită moderaţie, şi acest lucru trebuie să fie evident în mod deosebit pentru o Adunare ca aceea din care facem noi parte, căci în ţara noastră avem şansa de a fi puternic uniţi în ceea ce priveşte ideile şi idealurile privitoare la Drepturile Omului. Acest fapt constituie un motiv suficient de puternic pentru ca ministrul Afacerilor Externe să facă, întotdeauna, tot ceea ce poate fi făcut, în mod rezonabil şi util, de către Norvegia.

Aşa cum au remarcat astăzi unii membri ai Parlamentului, graniţa dintre presiunea care îi ajută pe cei persecutaţi şi presiunea care nu face decât să irite autorităţile şi să agraveze situaţia victimelor este extrem de îngustă.Şi dacă, între două naţiuni, ar exista o confruntare deschisă pe aceste probleme, este foarte probabil că ne-am afla în partea cea mai proastă a acestei graniţe.

În cazuri individuale, cred că e preferabil, aproape întotdeauna, să se facă o presiune discretă, cu minimum de publicitate; în orice caz atunci când e vorba de persoane cărora li se dau numele, şi cred de asemenea că aproape întotdeauna este mai bine să se evite o acţiune directă şi să se folosească organismele internaţionale.

Din acest motiv, alegerea unui Înalt Comisar al Naţiunilor Unite pentru Drepturile Omului este considerată de noi toţi ca fiind o măsură de extremă urgenţă. După ce va fi pusă pe picioare o astfel de comisie, prima sarcină ce trebuie îndeplinită este aceea de a-i organiza metodele de lucru în conformitate cu formele şi regulile care vor permite să se facă progrese în cazurile ce vor fi tratate, evitându-se, totodată, lezarea prestigiului naţiunii în cauză.

Este foarte firesc să reacţionăm cel mai adesea şi cu cea mai multă putere în cazurile de violare a drepturilor omului din ţările cu care avem raporturi strânse şi care ne sunt, din punct de vedere geografic, cele mai apropiate. Astăzi ne aflăm în faţa persecuţiilor din Uniunea Sovietică împotriva creştinismului şi putem spune că, în punctul în care ne găsim, Uniunea Sovietică ar fi trebuit să iasă din perioada în care îşi închipuia că religia constituie o primejdie pentru Stat.

Cred că ar fi just şi util ca Adunarea noastră reunită astăzi să exprime unanim opinia că poporul norvegian nu poate să înţeleagă linia de conduită urmată în prezent de Uniunea Sovietică; în acelaşi timp, Adunarea nu este lipsită de înţelegere faţă de scopurile urmărite de Uniunea Sovietică şi faţă de metodele folosite pentru a le realiza pe plan naţional şi internaţional. Există o şansă ca acest fel de a ne exprima opinia să aibă efect; oricum, în Adunarea noastră, în această problemă, nu s-a exprimat decât dezaprobarea şi indignarea faţă de o asemenea linie de conduită.

JOHANNES GILLEBERG (*Partidul de centru*):

- Istoria ecleziastică ne învaţă că sângele martirilor a devenit sămânţa primei Biserici creştine. Putem crede că în acea epocă autorităţile timpului îi persecutau pe creştini.Ştim de asemenea că, în filosofie, există opinii conform cărora „religia este opiumul poporului“ şi ştim guverne care , inspirându-se din această maximă, luptă cu toate puterile lor împotriva religiei. Se ştie că persecuţiile religioase au avut loc în perioadele cele mai întunecate ale istoriei.

Dar oare în zilele noastre, când distanţele au fost reduse într-atât încât popoarele lumii sunt vecine şi când nivelul civilizaţiei e atât de ridicat, cel puţin pe continentul nostru, *putem închide ochii şi rămâne tăcuţi în faţa acestor lucruri?* Naţiunile Unite s-au ocupat de această problemă în mai multe ocazii, după ce s-au primit informaţii cu privire la persecuţiile religioase săvârşite în ţările de dincolo de Cortina de fier, şi în alte părţi ale lumii.

Problema pusă de domnişoara Bergfrid Fjose este deci, după părerea mea, pe deplin justificată; şi, după cum mi se pare, de aceeaşi părere sunt şi multe alte persoane care au intervenit în prezenta dezbatere.

În ultimul său raport prezentat în Storting, ministrul Afacerilor Externe (domnul Cappelen) vorbea despre violarea drepturilor omului în Africa de Sud şi în Portugalia; cred că am putea menţiona asemenea violări în multe alte locuri din lumea întreagă.

Respect mult reuşitele materiale şi internaţionale ale Uniunii Sovietice. Dar, după părerea mea, faptul de a-i împiedica pe oameni să-şi exprime credinţa sau convingerile lor reprezintă o greşeală şi o violare a drepturilor omului.

A putea să acţionezi astfel este un drept al fiinţei umane. Uniunea Sovietică face parte dintre semnatarii Declaraţiei Drepturilor Omului – şi deci este responsabilă de respectul acordat drepturilor omului pe teritoriul său.

Norvegia are şi obligaţia de a atrage atenţia că *o ţară care tolerează persecuţiile religioase nu poate fi acceptată cu uşurinţă de celelalte ţări ca partener în afacerile internaţionale*. Dacă este adevărat – după cum pare a fi dacă judecăm după rapoartele, susţinute puternic de probe, ce ne parvin – că, în unele ţări, oamenilor ce îşi mărturisesc credinţa li se administrează droguri ce le atacă spiritul, faptul nu poate fi tolerat.Ştim că în Germania nazistă oamenii care aveau opinii independente şi diferite de cele ale conducătorilor erau supuşi la tratamente cu efecte distructive atât asupra trupului, cât şi asupra spiritului lor.

În calitatea noastră de fiinţe omeneşti, avem datoria de a lupta cu toate puterile noastre împotriva unor asemenea tratamente, dacă ele mai sunt încă folosite, oriunde ar fi. Trebuie să facem să ni se audă vocea pretutindeni unde ea poate fi auzită, pentru a ne opune discriminării, tratamentelor dure şi arestării femeilor şi bărbaţilor doar pentru că sunt de altă rasă sau pentru că au opinii politice diferite. Aceste fapte au constituit totdeauna şi constituie în continuare o violare a drepturilor omului.

JOHANNES OSTTVEIT (*Partidul Creştin*):

- Am făcut parte dintr-o delegaţie a Parlamentului care făcea o vizită oficială în Uniunea Sovietică în vara anului 1968. Eram deosebit de interesat de situaţia Bisericii şi de condiţiile de viaţă ale creştinilor din această ţară. Impresia pe care mi-a lăsat-o această vizită scurtă este că numeroasele plângeri pe care le-am primit pe tema creştinilor băgaţi în închisori sau persecutaţi nu sunt deloc exagerate. Având în vedere vasta documentaţie pusă la dispoziţia noastră, nu mai putem trece cu vederea faptul că *în Uniunea Sovietcă au loc violări ale drepturilor omului, atât în ceea ce priveşte libertatea religioasă, cât şi în alte domenii.*

În toamna lui 1968, adică în anul în care vizitasem Uniunea Sovietică, am fost şi membru al delegaţiei norvegiene la Adunarea Generală a Naţiunilor Unite, ce a sărbătorit atunci cea de-a XX-a aniversare a Declaraţiei Drepturilor Omului care fusese şi acceptată în 1948. Această aniversare a fost sărbătorită printr-o mare ceremonie, la 10 decembrie 1968, şi – cu acest prilej – s-au spus multe lucruri esenţiale. Dar satisfacţia de a vedea frumoasele principii aşternute pe hârtie şi aprobate, chiar dacă numai din vârful buzelor – şi asta însemna deja ceva –, era umbrită de o anumită tristeţe la gândul că punerea în practică a acestor principii nu avea să aibă loc. Când domnul Kielland a citat unele teorii revoluţionare, el s-a referit la lucruri care urmaseră aceeaşi linie. Nu putem să nu fim surprinşi văzând că Uniunea Sovietică – şi alte state care au aderat la Declaraţia Drepturilor Omului – fac atât de puţine lucruri ca să pună în practică aceste drepturi.

În răspunsul său, ministrul Afacerilor Externe a arătat câteva motive ale acestei situaţii. El spune că Drepturile Omului, după Charta Naţiunilor Unite, reprezintă o problemă de ordin pur intern, fapt ce era confirmat de articolul corespunzător din Chartă. Dar, în acelaşi timp, dacă am înţeles bine cele afirmate de ministrul Afacerilor Externe, el spune că suveranitatea nelimitată în acest domeniu şi în alte domenii ar fi trebuit să fie abandonată de multă vreme. Cheia problemei este că definirea afacerilor de ordin intern se face numai de către guverne.

Oricum, această problemă este interesantă şi în contextul suveranităţii ţării noastre în relaţie cu comunitatea europeană. Întotdeauna e mai uşor să spui altora ce trebuie să facă, decât să calculezi consecinţele propriei tale situaţii. Nădăjduiesc că ministrul Afacerilor Externe activează, în continuare, în cadrul Naţiunilor Unite, pentru găsirea unei soluţii la problema limitării suveranităţii în ţara noastră şi în altele, atât în acest domeniu cât şi în alte domenii importante, în aşa fel încât să se poată acorda mai multă atenţie Drepturilor Omului.

Ministrul Afacerilor Externe a mai declarat şi că Norvegia a sprijinit propunerea de a numi, la Naţiunile Unite, un Înalt Comisar pentru Drepturile Omului, dar că, până în prezent, nu s-a făcut nimic.
ªtim că, la Naţiunile Unite, există un Înalt Comisar pentru Refugiaţi şi, după câte ştiu, argumentele aduse pentru alegerea sa nu erau mai valide decât cele prezentate pentru numirea unui Înalt Comisar pentru Drepturile Omului.

În ceea ce priveşte problema dezbătută astăzi, referitoare la ce ar putea face Norvegia în această ordine de idei, cred că cea mai bună metodă ca să se obţină rezultate concrete ar fi să acţionăm puternic şi fără răgaz pentru numirea unui Înalt Comisar al Naţiunilor Unite pentru Drepturile Omului. Am mai putea urmări cu atenţie plângerile prezentate din când în când la O.N.U. şi să le sprijinim, mai ales când e vorba de persecuţii ale creştinilor de dincolo de Cortina de fier, pentru a evita pierderea lor prin diferite servicii. Acesta este unul dintre aspectele la care Norvegia poate contribui în mod util.

Va fi nevoie de multă perseverenţă pentru ca aceste lucruri să-şi găsească locul ce li se cuvine în mecanismele complicate ale Naţiunilor Unite.Ştim că o opinie mondială atentă poate fi de un imens ajutor celor care suferă din pricina persecuţiilor.

Preşedintele: „Dat fiind că nici un alt membru al Adunării nu a mai cerut cuvântul, dezbaterea de azi ia sfârşit. Toate problemele prevăzute pentru astăzi au fost discutate“.

ªedinţa s-a ridicat la ora 14 şi 55 de minute.

NOTE:

V

O Biserică batjocorită

> *„Duşmanul a pustiit totul în lăcaşul tău cel sfânt. Potrivnicii tăi au mugit în mijlocul Templului Tău, şi-au pus semnele lor drept semne. Parcă erau nişte oameni care ridică toporul într-o pădure deasă: în curând au sfărâmat toate podoabele săpate cu lovituri de secure şi ciocane.*

Au pus foc sfântului Tău locaş; au dărâmat şi au pângărit locuinţa Numelui Tău. Ei ziceau în inima lor: «Să-i prăpădim pe toţi!» Au ars toate locurile sfinte din ţară...“

PSALM 74, 3-8.

1. DIFICULTĂŢI JIGNITOARE ÎNTÂMPINATE DE CATOLICII DINTR-O PAROHIE LITUANIANĂ

Agenţia *Elta-Press* publică un document ce arată nemiloasa politică de persecuţii religioase fraudulos instalată în Lituania de regimul sovietic care i-a fost impus de Moscova. Este vorba de un text adresat celei mai înalte autorităţi comuniste şi administrative din URSS şi din Lituania, ce se referă la unele episoade jignitoare, cu caracter antireligios, care au avut loc în mica parohie Ceikiniai. „Faptele relatate – precizează Elta-Press – se produc acum în toate parohiile din Lituania.“ Documentul este semnat de 1709 credincioşi, adică de aproape întreaga populaţie din parohie.

Ceikinia se află în dioceza Vilnius. Prima biserică a fost construită aici în 1636; biserica actuală a fost construită după primul război mondial, biserica înălţată în 1898 fiind distrusă în timpul ostilităţilor.

EXPUNERE

prezentată de credincioşii din parohia Ceikiniai, din regiunea Ignalina, RSSL

Secretarului General al CC al PCUS;

Şi pentru comunicare:

- Preşedintelui Prezidiului Sovietului Suprem al URSS;
- Preşedintelui Consiliului de Miniştri al URSS;
- Însărcinatului cu Afacerile culturale din URSS;
- Secretarului Partidului Comunist din Lituania;
- Preşedintelui Sovietului Suprem al RSSL;
- Consiliului de miniştri al RSSL;
- Ministrului Instrucţiei publice din RSSL;
- Însărcinatului cu Afacerile religioase al Consiului din Lituania;
- Administraţiei pontificale a Arhidiocezei din Vilnius.

Regretăm mult că trebuie să recurgem la Moscova pentru un lucru atât de puţin important ca recuperarea unui depozit de lemne al unei biserici. Dar această împrejurare a dat loc la o întreagă serie de fapte penibile pe care am vrea să le putem uita.

La Ceikiniai, aproape de piaţa din faţa bisericii, se află o magazie de lemne, ce aparţine parohiei, şi o construcţie agricolă care stă să se prăbuşească. Aveam intenţia să construim în locul lor o singură clădire, care să fie folosită ca depozit. La începutul anului 1971, am cerut autorităţilor să efectuăm lucrările. După multe drumuri şi cereri, locţiitorul Preşedintelui Comitetului executiv, Vaitonis, ne-a înştiinţat la 27.05.1971 că, pentru a obţine autorizaţia dorită, trebuie să ne adresăm la Vilnius, însărcinatului cu Afacerile religioase din Consiliu. Ne-am dus la Vilnius, dar însărcinatul cu Afacerile religioase ne-a trimis în provincie. Şi, în felul ăsta, au trecut doi ani fără să izbutim să facem nimic. Ar dura prea mult dacă am expune în detaliu numeroasele demersuri pe care le-am făcut, mergând de la un birou la altul, pentru a obţine autorizaţia dorită, şi de câte ori au venit la noi, în control, tot felul de funcţionari. Locţiitorul preşedintelui Comitetului executiv al provinciei, însoţit de procurorul Republicii, de şeful secţiei financiare, miliţia, arhitectul provinciei (acesta a venit de patru ori), uneori preşedintele circumscripţiei, secretarul de partid etc. au făcut repetate controale şi

descinderi la faţa locului. Actele de autorizare a cumpărării materialelor de construcţie au fost controlate de cel puţin trei ori, ca şi cum s-ar fi înmulţit.

La 30 iunie 1971, am scris Consiliului de Miniştri al RSS Lituania. În sfârşit, la 30 august 1971, Comitetul executiv al provinciei ne-a dat autorizaţia de a începe lucrările. Un constructor cunoscut ne-a sfătuit să cumpărăm o fermă veche de la nişte oameni constrânşi să o abandoneze din pricina „ameliorărilor", să o demolăm, şi să ne construim clădirea cu materialele recuperate. Şi aşa am şi făcut. Casa pe care am cumpărat-o era mai lată cu 80 cm decât clădirea existentă în posesia noastră. Ca să nu stricăm lemnul, am proiectat să facem noua construcţie cu 80 cm mai lată, dar mai scurtă, îndepărtând-o cu un metru de piaţa din faţa bisericii.

Din acest motiv, la 21 iulie anul curent, oficialităţile ne-au dat ordin să demolăm, în 5 zile, construcţia de-abia începută. Apelul nostru la însărcinatul cu Afacerile religioase din Consiliu n-a slujit la nimic; am fost acuzaţi de construire abuzivă.

Într-un sat, şi departe de şoselele principale, nu are nici o importanţă dacă o clădire este cu 80 cm mai lată sau mai îngustă decât s-a prevăzut. Este evident că nu acesta era motivul adevărat pentru care se dăduse ordin de demolare. Căci, aşa cum spune proverbul: *„Dacă cineva vrea să te lovească, el va găsi şi bâta cu care să o facă!"* Violarea normelor de construcţie nu era, fireşte, decât un pretext. La 30 iunie 1972, Comitetul executiv al comunităţii noastre religioase a fost convocat în faţa sediului oficialităţilor provinciei. Aici, însărcinatul cu Afacerile religioase din Consiliu ne-a spus următoarele: *„Îndepărtaţi-i pe băieţi de altar, ca să nu ajute la slujbă. Împiedicaţi-i să se ducă să arunce flori în faţa procesiunilor. Faceţi în aşa fel ca preoţii veniţi din afară să nu ia parte la serviciul divin din biserica voastră. Atunci vă vom permite să vă reconstruiţi depozitul".* Dar ce legătură poate să existe între funcţiile religioase şi repararea unei clădiri agricole?

În 1965, la Ceikiniai, guvernul a dat ordin să fie distrus un crucifix la care ţineam foarte mult, pretinzând că împiedica circulaţia[lxxii][i]. Dar acum, în locul lui, cresc nişte arbuşti şi s-a înălţat un stâlp pentru curentul electric...

La 2 decembrie 1966, ni s-a dat o amendă de 59,76 ruble pentru violarea legilor de ocrotire a naturii, din pricină că am tăiat, în cimitir, nişte mesteceni bătrâni, care ameninţau să cadă şi să distrugă câteva monumente ridicate pe unele morminte. Existenţa câtorva mesteceni putreziţi constituie, oare, un element de ocrotire a naturii? Dacă este aşa, de ce serviciile responsabile îi lasă să putrezească şi să cadă? Unde e logica? Obiectivul urmărit este evident: *să lovească în credincioşi.*

Având în vedere repetarea cazurilor de acest fel, am trimis autorităţilor competente, în mai multe rânduri, o serie de memorii. Am scris însărcinatului cu Afacerile religioase din Consiliu, la 10 mai 1964 şi la 14 martie 1965, şi preşedintelui Consiliului de Miniştri al RSS Lituania la 16 aprilie 1967 şi la 18 iulie 1968.

La 25 martie 1968, l-am interpelat pe însărcinatul cu Afaceri religioase din Consiliu pentru a afla care erau legile ce le interziceau copiilor să ajute la slujbă. Până acum, n-am primit încă nici un răspuns. La 3 martie 1968, ne-am adresat, de asemenea, ministrului Instrucţiunii publice; însărcinatului cu Afacerile religioase din Consiliu ne-am adresat, din nou, la 10 mai 1968 şi, la 9 decembrie 1971, iar, la 20 iunie 1972, ne-am adresat Consiliului de Miniştri al URSS. Ne-am adresat, de mai multe ori, şi administraţiei provinciei.

La 24 iunie 1968, însărcinatul cu Afacerile religioase din Consiliu a convocat comitetul parohial şi l-a somat să nu mai trimită noi memorii. Dar cel care suferă se plânge.

La 30 iunie 1971, am expus Consiliului de Miniştri următoarea situaţie critică:

1) Începând din 1940, nici măcar o singură dată taina Confirmării n-a fost oficiată la Ceikiniai, fapt pentru care am cerut ca episcopul Stepanovicius să fie autorizat să vină măcar o dată la Ceikiniai ca să o oficieze.

2) Administraţia provinciei a refuzat, mult timp, racordarea bisericii la curentul electric. În 1965, adjunctul Comitetului executiv al provinciei ne-a răspuns: *„Şase călugăriţe pot foarte bine să lumineze biserica cu lumânări, prin urmare, vă puteţi lipsi de lumina electrică".* Anul trecut, administraţia provinciei a interzis distribuirea curentului trifazat

pentru a împiedica unicul motor al orgii să funcţioneze. Motivul: Trebuie să facem economie la curentul electric! Dar noi, la biserică, consumăm foarte puţin. În 1970, doar 457 kW.

3) În regiunea noastră se organizează adeseori diferite munci cu caracter religios; cu aceste ocazii, mulţi oameni din oraşele vecine şi chiar din alte republici vin să-şi ofere ajutorul. Dar ne este interzis să invităm preoţi din vecinătate. Când, la 14 martie 1965, ne-am adresat pentru asta însărcinatului cu Afacerile religioase din Consiliu, acesta ne-a apostrofat cu duritate: *„Voi, bărbaţi în toată firea, vă interesaţi de treburile Bisericii? Nu vă este ruşine?“*

La 8 iunie, cu câteva zile înainte de Sfântul Anton, preşedintele Comitetului executiv al provinciei, Gudukienne, ne-a vorbit aproape la fel şi a refuzat să ne aprobe cererea.

4) La 7 mai 1967 a venit la noi şeful oficiului de instrucţie publică, Jadzevicius, care l-a convocat în biserică pe preotul nostru şi i-a interzis să continue slujba, insistând asupra faptului că acesta îngrădise, fără nici o autorizaţie, ca preotul din Svencioniai să-l ajute în biserică.

5) Învăţătoarea Siaudiniene, de la şcoala din Ceikiniai, l-a pedepsit pe elevul Martinkenas din clasa a şasea, ordonându-i ca, timp de o lună, să spele podelele, numai pentru faptul că îşi sprijinise bicicleta de zidul din jurul bisericii.

6) La 9 decembrie 1968, a fost înmormântat religios, la Ceikiniai, P. Jursenas, elev la şcoala locală, mort în mod tragic. Înmormântarea s-a oficiat după terminarea orelor de studiu, dar elevilor nu li s-a dat voie să părăsească şcoala, aşa că nici măcar colegii de clasă nu l-au putut însoţi la cimitir.

7) La 16 aprilie 1969, şeful oficiului de instrucţie publică din provincia Ignalina, împreună cu alte persoane, după ce l-au scos din clasă pe B. Laugali, elev din şcoala medie din Ignalina, i-au făcut reproşuri dure pentru că locuia în casa preotului din Ceikiniai, ameninţându-l că vor consemna purtarea lui în certificatul de absolvire. *„În felul ăsta nu vei putea intra în nici o şcoală.“* L-au ameninţat că îl vor exmatricula şi l-au obligat să semneze o declaraţie împotriva preotului, zicându-i: „l-o facem noi“. Când băiatul abia împlinise 16 ani, miliţia îi luă certificatul de naştere; preotul a fost amendat pentru că găzduise un băiat fără acte şi pentru că nu-l declarase la miliţie. Dar cum putea să-şi facă un act de identitate, când miliţia nu-i dădea înapoi certificatul de naştere?

De asemenea neplăceri au parte toţi elevii care frecventează biserica sau nu se înscriu în komsomol. În 1971, un băiat din Ceikiniai, care studia la prima şcoală medie din Ignalina, forţat să se înscrie în komsomol, a răspuns: „*Suntem liberi să ne înscriem sau nu în komsomol? De altfel, nu pare că băieţii înscrişi în komsomol sunt un exemplu bun pentru ceilalţi. Tinerii comunişti Rucenko şi Dervinis se află la închisoare pentru purtarea lor proastă. Din acest motiv, nu mă voi înscrie*.“

Altă dată, secretarul komsomolului, Suminas, îl închise pe băiat într-o încăpere şi, zdrobindu-i picioarele de podea, îi ceru „supunere faţă de superiori.“

8) La 9 aprilie 1971, într-o seară, un şofer de taxi din Ignalina, avându-l ca pasager pe preotul din Daugeliskis, luă în maşina lui câţiva elevi de la şcoala din Ignalina. Şeful instrucţiei publice, Jadzevicius, îi văzu. După părerea lui, faptul că băieţii merseseră în maşină împreună cu preotul era „o adevărată crimă“. Făcu mare scandal. La şcoală îi obligă pe băieţi să dea explicaţii în scris. Dar asta nu fu de ajuns. Pentru a-l putea incrimina pe preot, directorul şcolii, după ce citi declaraţiile elevilor, îi puse pe aceştia să le „corecteze“, prin adăugarea unor fapte inexistente, şi îi obligă să spună că se întorseseră acasă după ora 22, când, în realitate, ei ajunseseră acasă la ora 21.

9) La sfârşitul lui mai 1971, la Ceikiniai, la dictarea învăţătoarei Dauksiene, elevul D. Rakstelyte, din clasa a patra, a scris o „declaraţie“ în care spunea că preotul din Ceikiniai pregătea copii pentru prima Comuniune. Apoi, terorizând copiii, R. Miklasevicius şi Z. Maskoliunas, împreună cu învăţătoarea, le-au ordonat să copieze declaraţia şi să o semneze. Aflând aceste lucruri, părinţii copiilor s-au dus la şcoală şi au spus: *„Avem dreptul să ştim ce scriu copiii noştri sub constrângere!“* Dar nimeni nu le-a arătat aceste texte.

10) La 31 mai 1971, ne-am dus la Vilnius, la însărcinatul Afacerilor religioase din Consiliu şi i-am cerut să încredinţeze arhitecţilor provinciei construirea depozitului. Din nefericire, n-am obţinut nimic. Ne surprinde mult faptul

că nişte funcţionari administrativi intervin în reglarea activităţilor unor tehnicieni cu o înaltă calificare. Ai putea crede că locţiitorii preşedinţilor comitetelor executive provinciale şi însărcinaţii cu Afacerile religioase din Consiliu sunt ingineri electricieni, arhitecţi, mecanici şi chiar dascăli, atât de mult se amestecă în problemele inerente Bisericii şi atât de multe directive dau credincioşilor.

11) Am început să reparăm acoperişul stricat al bisericii. La 22 iunie 1971, a venit un delegat al administraţiei provinciale, care ne-a întrebat dacă avem autorizaţie şi de unde am procurat materialele, după care a ordonat muncitorilor să înceteze lucrul. Unul dintre muncitori a fost obligat să o facă pentru că... soţia lui era învăţătoare!

12) Sfântul Petru este una dintre cele mai mari sărbători religioase ale noastre; în această zi, în toate bisericile se oficiază slujbe solemne, care nu sunt oprite nici chiar de guvern. Dar la 29 iunie 1971, preşedintele colhozului din Ceikiniai, în prezenţa colhoznicilor, se porni să-l critice violent pe preotul nostru, fiind furios din pricină că acesta ţinea slujbe la biserică şi tratându-l drept „*bandit care ar trebui să fie împuşcat şi dat pe mâna KGB-ului!*"

O fată înscrisă în Organizaţia Tineretului Comunist a povestit că soţia preşedintelui colhozului strângea semnături pentru un act de acuzare împotriva preotului nostru. „Acest act conţinea tot felul de imbecilităţi", a spus deschis fata. Din nefericire, se găseşte întotdeauna cineva care, ca să fie pe placul autorităţilor, este dispus să semneze până şi cele mai absurde calomnii.

În anul 1971, nişte tineri din Ceikiniai, care urmează şcoala medie din Ignalina, au fost chemaţi, în timpul orelor de curs, afară din clase şi obligaţi să semneze împotriva preotului nostru nişte hârtii în care se prezentau fapte despre care ei nu aveau habar.

Toate aceste lucruri, aduse la cunoştinţa Consiliului de Miniştri al RSS Lituania, la 30 iunie 1971, continuă să se repete şi azi, în alte moduri.

În consecinţă, vă cerem să puneţi capăt acestor fapte neplăcute.[lxxii[ii]]

Ceikiniai, august 1972

Addenda

Pe când redactam acest memoriu, administraţia provinciei ne-a comunicat, la 11 august 1972, prin intermediul Comitetului executiv din Ceikiniai, deliberarea din 21 iulie, ce conţinea ordinul de a demola clădirea începută de noi şi de a o reconstrui pe cea veche. Preşedintele comitetului bisericii noastre semnând de primirea declaraţiei, a adăugat următoarea notă: „*Până nu va sosi un răspuns definitiv de la Moscova şi de la Vilnius, vă rugăm să amânaţi executarea demolării*".

La 24 august, am trimis la administraţia provinciei un alt document referitor la acest subiect: „Dat fiind că este vorba de o problemă aflată încă în discuţie, ne adresăm instanţelor superioare, rugându-le să amâne data de executare a ordinului, cel puţin până se va primi un răspuns definitiv de la Vilnius şi Moscova şi de la instanţele superioare".

La 24 august, pe la orele 4 şi 30 de minute (atunci când toată lumea dormea încă, au venit doi miliţieni însoţiţi de opt bărbaţi şi, în prezenţa preşedintelui colhozului, au demolat clădirea. Au distrus şarpanta, au tăiat grinzile în bucăţi şi au stricat până şi fundaţia cu ajutorul unei maşini speciale. Acum, locul pare că a fost bombardat, şi aproape că nu se mai poate trece pe acolo. De ce s-a procedat la o astfel de distrugere inutilă a muncii şi bunurilor ce aparţin poporului? Poate fi aceasta o metodă de întărire a autorităţii guvernului sovietic în ochii populaţiei?

Se pare că comitetul executiv al provinciei a fost investit cu cele mai mari puteri şi că, în aceste condiţii, este inutil să ne adresăm în altă parte. De exemplu, când, la 14 martie 1965, ne-am dus să ne plângem de situaţia noastră la Vilnius, la însărcinatul cu Afacerile religioase din Consiliu, acesta ne-a trimis înapoi, la autorităţile din provincie: „*Acolo vă vor fi rezolvate toate problemele*". Mai târziu, locţiitorul preşedintelui comitetului executiv al provinciei, Valtonis, ne-a spus: „*Ce-aţi obţinut la Vilnius? Eu nu-mi schimb părerea!*" Memoriul nostru, trimis în 1971 la Consiliul de Miniştri al RSS Lituania şi comunicat Consiliului executiv al provinciei, n-a dat nici un rezultat.

Însărcinatul cu Afacerile religioase din Consiliu ne-a înştiinţat, la 5 septembrie anul în curs, că: „*În ceea ce priveşte memoriul dumneavoastră trimis Consiliului de miniştri al RSSL, memoriu care ne-a fost dat nouă pentru a lua*

cunoştinţă de cele scrise în el, vă comunicăm că problemele legate de construirea unui depozit vor fi soluţionate în conformitate cu reglementările stabilite de lege".

Dar, oare, administraţia provinciei se conformează legilor care garantează tuturor cetăţenilor libertatea de conştiinţă? Din acest motiv, noi, mai multe sute de credincioşi, ne adresăm Moscovei. Trimitem alăturat trei fotografii ale clădirilor aflate în reparaţie şi demolate.

La sfârşitul prezentului memoriu adresat secretarului general al Comitetului Central al PCUS, figurează semnăturile a 1709 credincioşi.

Vă rugăm ca răspunsul să fie adresat lui Juozas Maldzius, satul Didzialias, poşta Ceikiniai, provincia Ignalina RSS Lituania[lxxii[iii]].

Ceikiniai, 5 septembrie 1972

2. PIETRELE CARE PLÂNG...[lxxii[iv]]

Cine nu cunoaşte marea grijă care se acordă în ţara noastră restaurării monumentelor arhitectonice ruse?
Timpul, războaiele şi oamenii le-au distrus în decursul anilor, şi acum alţi oameni le restaurează vechea frumuseţe, punând, uneori, piatră pe piatră. Mulţi oameni studiază acum trecutul şi marea bogăţie spirituală a spiritului popular. Câţi oameni nu-şi găsesc bucuria şi fericirea în contact cu lumea veche! Din trecutul nostru glorios cel mai bine s-a păstrat arhitectura religioasă. Bisericile şi mănăstirile restaurate ne bucură privirea; ele sunt martorii glorioşi ai marelui nostru trecut. Suntem fericiţi să constatăm că sovieticii n-au subestimat măreţia şi orgoliul vechii Rusii. Şi cine s-ar fi gândit că, în epoca noastră, ar putea fi dispreţuit ceea ce rămâne atât de drag sufletului rusesc? Şi totuşi pietrele părăsite arată o anumită barbarie, barbaria civilizată din secolul douăzeci. Persecutorii şi distrugătorii sanctuarelor naţionale îşi continuă treaba lor urâtă[lxxii[v]].

Bineînţeles, nici la Moscova şi nici la Novgorod nu vom mai găsi tractoare care demolează bisericile. Dimpotrivă, grupuri întregi de restauratori talentaţi muncesc la restaurarea splendorilor trecutului. Şi nenumăraţi turişti „asediază" vechile biserici şi mănăstirile, extaziindu-se în faţa artei constructorilor!

Dar să privim la ceea ce se întâmplă înăuntrul ţării. Acolo pe unde restauratorii n-au trecut încă şi unde ei sunt aşteptaţi în continuare.

Kolivanie este o localitate mare (înainte de revoluţie era chiar un oraş), situată la optzeci de kilometri de Novosibirsk. Cu autobuzul, ai nevoie de aproximativ o oră ca să ajungi acolo; deci nu poate fi considerată o localitate mică şi izolată. Altădată, Kolivanie era mai mare decât oraşul Novonikolaevsk, astăzi Novosibirsk.

Când ajungi în apropiere de Kolivanie, oraşul îţi apare aşezat pe o colină înaltă şi, de departe, se distinge marea cupolă şi clopotniţa bisericii. Dar, imediat, simţi că acestei clădiri îi lipseşte ceva... Apropiindu-te, vezi că această frumoasă biserică este decapitată... Clădirea este mare, dar arată ca un gigant rănit: cupolele i-au fost smulse, pe alocuri zidurile se macină şi intrarea este străpunsă de o spărtură larg deschisă. Prin găurile din zid se poate vedea oribila imagine pe care acest edificiu o prezintă în interior. Vechea ordine şi solemnitatea locului au fost înlocuite de pietre sfărâmate, moloz, murdărie şi scânduri. Ne este greu să descriem toate astea. Trebuie să vedeţi cu ochii voştri cum arată![lxxii[vi]]
Rămâi mut şi ochii ţi se umplu de lacrimi la vederea bisericii care suferă. Zidul de împrejmuire a fost aproape complet demolat, şi acest tablou dezolant este completat cu trunchiuri de arbori smulşi. Dar clădirea este solidă. Chiar dacă vor continua să o demoleze, ea se va apăra ca un adevărat luptător... şi, dacă va fi puţin sprijinită, va mai putea rezista încă mai bine de un secol. Biserica e frumoasă. De la prima vedere, eşti surprins în mod plăcut de armonia perfectă a liniilor, lucru destul de rar întâlnit la bisericile siberiene. Este greu să-i dai o vârstă. Să împlinească o sută de ani? În orice caz, la începutul secolului nu se mai construiau asemenea biserici.

Biserica Sfântul Alexandru, din Kolivanie nu este considerată, pentru moment, o clădire istorică. Dar, dacă nu e recunoscută acum, va fi recunoscută, fără îndoială, mâine. Şi trebuie să fie recunoscută, căci este cel mai vechi edificiu din întreaga regiune Novosibirsk. Oraşul Novosibirsk este nou. Nu are clădiri vechi, şi totuşi, aici, sunt mulţi amatori de construcţii vechi. şi sunt sigur că, într-o zi, locuitorii oraşului vor privi biserica din Kolivanie ca pe unul dintre

cele mai vechi monumente din Siberia. Dar pentru asta mai sunt multe de făcut. Şi, înainte de orice, trebuie să-i îndepărtăm şi să-i facem inofensivi pe barbarii care au început să demoleze biserica. Trebuie să arătăm oamenilor de aici ce lucru preţios au, pentru ca să-l apere.

Iată povestea acestei tragedii. Delegatul pentru Afacerile religioase de pe lângă Consiliul de Miniştri al URSS pentru regiunea Novosibirsk, Nikolaev A.S., pe vremea când ducea o campanie puternică de închidere masivă a bisericilor, a vrut să scape şi de biserica din Kolivanie. Cu concursul activ al autorităţilor locale, a reuşit destul de repede. Evenimentele s-au desfăşurat astfel. Brigada de pompieri din Kolivanie a cerut să se construiască aici o cisternă de apă. Cererea în acest caz era absurdă, căci biserica este construită pe un teren mare şi gol, un fel de piaţă, şi construcţiile cele mai apropiate se află la o sută de metri depărtare. Totuşi, consiliul parohiei s-a grăbit să aprobe cererea pompierilor: s-a comandat la Novosibirsk un bazin metalic uriaş şi, în curtea bisericii, au început săpăturile. Dar acum au intervenit miliţienii. Credincioşii săpaseră deja groapa când, în ciuda acestui lucru, bazinul metalic a fost confiscat şi dat unui colhoz vecin sub pretextul că era făcut din material furat! Bazinul fusese achiziţionat în mod legal de la o fabrică... Biserica a fost închisă pentru „încălcarea legislaţiei privitoare la securitatea clădirii“. Toate protestele au rămas fără răspuns.

Nikolaev a spus că edificiul trebuie transformat în muzeu. Această idee putea să pară seducătoare! Un muzeu este ocrotit de popor. Dar destinul bisericii Sfântul Alexandru din Kolivanie nu arată decât nivelul scăzut de cultură al lui Nikolaev şi atitudinea sa profund antipatriotică. Căci, prin funcţiile sale, el trebuia să fie nu numai intermediarul, ci şi apărătorul bisericii în faţa Statului. Nikolaev îşi înţelege funcţia în felul lui şi nu se gândeşte la modul cum îl va judeca posterioritatea.

Şase ani mai târziu, asupra bisericii avu loc un nou asalt. Delegatul de la centru şi autorităţile locale declaraseră că clădirea trebuie să fie transformată în şcoală. „Transformarea“ s-a făcut într-un fel foarte original: iconostasul a fost distrus, tot ce se afla în interiorul bisericii a fost luat, inclusiv podeaua, cupolele au fost smulse. Cum tractoarele nu izbuteau să le smulgă, s-au demolat contraforturile interioare. Grinzile şi celelalte materiale au fost vândute la preţuri mici, celor ce le solicitau. În momentul „transformării“, o grindă căzută din clopotniţă a omorât o fetiţă de opt ani, Oare vinovaţii au fost pedepsiţi? Asta în timp ce Nikolaev vorbea, în continuare, de un muzeu şi de o şcoală, şi promitea credincioşilor că totul va fi cum nu se poate mai bine...

Dovezile? Dovada cea mai importantă şi indiscutabilă este biserica distrusă. Mărturiile scrise se află probabil depuse în sertarele Consiliului pentru Afacerile religioase de la Moscova. Nu s-a dat nici o atenţie lacrimilor şi plânsetelor credincioşilor. Credincioşii, rămaşi fără biserică, s-au întrunit în casa paznicei, şi, neavând preot, au început să-şi oficieze ei înşişi slujbele. Acest lucru nu fu deloc pe placul autorităţilor locale. Astfel, în noaptea de Paşte, Anna Prokofievna Sizikova, fostă membră în Consiliul parohial, a fost târâtă în localul poliţiei, unde fu reţinută timp de cinci ore, pentru că era „organizatoarea unor întruniri ilegale“.

Văzând atitudinea hotărâtă a credincioşilor, Nikolaev „le făcu o favoare“... Făgădui că le dă un local unde să-şi ţină slujbele. Dar ce local? Pivniţa unei cocioabe, în care locuiesc nişte necredincioşi. Lipsiţi de biserică de şase ani, credincioşii au acceptat această pivniţă, aşa că la sărbătorile mari poate să vină să oficieze slujba un preot din Novosibirsk (de fiecare dată trebuie să se ceară o autorizaţie de la Nikolaev).

Acum să vizităm acest „nou templu“. O pivniţă dărăpănată, întunecată şi joasă, care nu îndeplineşte nici una dintre condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească un locaş unde au loc întruniri publice. Nici o comisie de pompieri şi nici o comisie sanitară n-ar fi dat autorizaţia de a se oficia aici slujbe religioase. În catacombele romane era mai mult confort... Plafonul este susţinut de şase stâlpi subţiri, care se pot rupe în fiecare moment. Plafonul este atât de jos încât preotul nu-şi poate pune potcapul în timpul slujbelor. Înălţimea încăperii este de aproximativ 190 centimetri. În cei douăzeci de metri pătraţi, în care intră şi suprafaţa altarului, nu-şi găsesc loc decât câţiva credincioşi; ceilalţi trebuie să rămână afară, în curte, unde se zbenguie porcii proprietarului. Din pricina aerului viciat din interior, oamenilor le vine rău şi nu se mai pot aprinde lumânări. Dar acum pompierii nu mai pretind instalarea unei cisterne. Nikolaev îi numără pe credincioşi, unul câte unul... În zilele de sărbătoare, sunt până la 180 de oameni!

Cea mai grosolană violare a legislaţiei socialiste referitoare la culte rămâne nepedepsită. Şi totuşi 20 de persoane au dreptul să ceară deschiderea unui loc de cult, şi utilizarea unei clădiri căreia nu-i pot asigura întreţinerea. În prezent, credincioşii cer să li se dea înapoi biserica lor, care, oricum, nu le poate sluji altora, angajându-se să-i asigure întreţinerea.

Nikolaev refuză să înregistreze comunitatea şi încearcă să o distrugă prin toate mijloacele[lxxii[vii]]. Astfel, în decembrie 1972, în cursul unuia dintre turneele sale, a cerut să i se arate registrul cu botezurile şi a trimis extrasele comitetului local al Partidului, pentru a se lua „măsurile necesare“: părinţii copiilor botezaţi au fost convocaţi la locul lor de muncă pentru „discuţii“ şi „explicaţii“; unii dinte ei au fost ameninţaţi că-şi vor pierde slujba.

La ultima sa trecere prin Kolivanie, Nikolaev a retras autorizaţia de a se oficia slujbe religioase în pivniţă. Retragerea autorizaţiei nu a fost însoţită de nici o explicaţie. Nu ştim ce-i aşteaptă pe credincioşii din Kolivanie. Acum ei pot fi acuzaţi, în fiecare moment, că ţin întruniri ilegale; în acest timp, Nikolaev continuă să afirme că totul va fi cum nu se poate mai bine.

La Moscova există un birou central de turism, care împarte turiştilor amatori de artă veche mii de prospecte. Propun acestui birou să deschidă un nou circuit pasionant: Moscova – Novosibirsk – Kolivanie. Durata traseului ar fi următoarea: 4 ore cu avionul până la Novosibirsk, apoi o oră şi jumătate cu autobuzul până la Kolivanie. Pe prospect să se indice trei puncte deosebit de interesante: primul – biserica parohială din Kolivanie, lăsată în părăsire; al doilea, pivniţa întunecată în care se roagă, pentru moment, credincioşii (dacă, între timp, nu se va dărâma şi mai mult încă); al treilea punct nu este la fel de important, dar totuşi e interesant. Este vorba de delegatul Nikolaev A.S. în persoană – un om fără conştiinţă, fără nici un fel de respect faţă de legislaţia sovietică, un om insensibil la arta naţională, un om care distruge vechea glorie rusă, un om pe care cu greu îl poţi numi astfel!...

Scopul acestei scrisori este acela de a atrage atenţia asupra localităţii Kolivanie, pentru a se vedea rezultatul operei barbarilor moderni. Făgăduiesc că spectacolul merită osteneala...

- Bun venit la Kolivanie!

Ianuarie 1972.

NOTE

VI

Şcoala şi ateismul

„Frica de Dumnezeu este începutul înţelepciunii; cei fără minte dispreţuiesc înţelepciunea şi stăpânirea de sine. Ascultă, fiul meu, învăţătura tatălui tău şi nu lepăda îndrumările maicii tale. Căci ele sunt ca o cunună pe capul tău şi ca o salbă împrejurul gâtului tău. Fiul meu, de voiesc păcătoşii să te ademenească, nu te învoi. Dacă ei spun „Vino cu noi să ne punem la pândă, ca să vărsăm sânge, să întindem curse fără cuvânt celui neprihănit, să-i înghiţim de vii ca locuinţa morţilor, şi întregi ca pe cei ce se coboară în mormânt (...) Fiul meu, nu porni la drum cu ei! Abate piciorul tău din cărarea lor. Căci picioarele lor aleargă numai la rău, iar ei zoresc să verse sânge...“

PROVERBE, 1.7-16.

1. SCOPURILE PROPAGANDEI ATEISTE

„Unul dintre scopurile principale ale propagandei ateiste este acela de a împiedica religia să vină în contact cu generaţiile tinere, scria V. Samsonenko, secretarul Comitetului de partid din regiunea Valuiki (URSS), în nr. 10/1973 al revistei *Nauka i Religia*. Datele studiilor sociologice au arătat că principalul canal de propagare a religiei este influenţa exercitată asupra copiilor, adolescenţilor şi tinerilor de membrii familiilor lor, de vecini, de cunoştinţe.“

Apărătorul învăţământului ateu (mereu „în poziţie de atac“ împotriva religiei care, înainte de revoluţie, „îi ţinea pe muncitori bine prinşi în mrejele sale spirituale“, ca şi împotriva „prejudecăţilor religioase“ ce mai influenţează încă „o anumită parte a populaţiei“), dă un exemplu: pe credinciosul baptist Klimacev. Acesta „îi educa cu perseverenţă pe cei opt copii ai lui, elevi la şcoala secundară nr. 1 din Valuiki“, în credinţa faţă de Dumnezeu, dar, „prin muncă asiduă, profesorii lor comunişti au izbutit să-i smulgă pe copii din comunitatea lor baptistă; ei au devenit pionieri şi membri ai komsomolului“.

În ce constă această *„muncă asiduă“* a profesorilor comunişti incapabili să-i convingă pe copiii creştinilor de principiile ateismului ştiinţific? Fără să respecte libertatea de conştiinţă, minciună înscrisă în Constituţia sovietică la articolul 124, după ce au dat greş cu învăţământul lor forţat – pentru că „copiii credincioşilor sunt obligaţi să vorbească, să scrie şi să acţioneze în dezacord cu conştiinţa lor“[lxxii[i]] – profesorii cer concursul autorităţilor, care, prin deciziile tribunalelor comuniste, îi iau pe copii de la părinţii lor. Acestea sunt, bineînţeles, acte ilegale, dar ele sunt practicate mereu în Uniunea Sovietică; un exemplu este acela comis la 8 iunie 1973 de organele judiciare din Perm împotriva Zoiei Petrovna Radîghina, decăzută din drepturile sale materne „ca fiind o mamă creştină credincioasă“. În plângerea trimisă la 1 septembrie 1973 secretarului general al PC, L.I. Brejnev, Radîghina arată că în URSS „copiii sunt luaţi de la părinţii lor în cazul când primesc acasă o educaţie religioasă, şi asta în ciuda ţipetelor şi a plânsetelor lor. Copiii se agaţă de părinţii lor, vrând să rămână cu ei, dar mâinile nemiloase ale ateilor şi sufletele crude ale celor fără de Dumnezeu îi smulg din braţele părinţilor lor, îi urcă în maşinile miliţiei şi îi duc într-o direcţie necunoscută“[lxxii[ii]].

*

Pentru a cunoaşte opiniile elevilor, se fac, peste tot, „*anchete sociologice*“. Dacă, într-o şcoală, majoritatea sau o bună parte dintre elevi se declară credincioşi, învăţământul antireligios va fi intensificat.

În februarie 1973, la şcoala din Priennai (Lituania), copiii în vârstă de 8 ani au fost obligaţi să răspundă la următorul chestionar:

1) Care sunt motivele pentru care stimezi o persoană? (Pentru puterea sa de muncă, ţinuta morală, ataşamentul faţă de colectiv, frumuseţea sa fizică, cultura, capacităţile sale, religiozitatea sa?)

2) Ce părere ai despre adulţii care merg la biserică? (Pozitivă, negativă, nu m-am gândit niciodată la asta.)

3) Ce părere ai despre colegii ce merg la biserică? (Pozitivă, negativă, nu m-am gândit niciodată la asta.)

4) Eşti de acord cu opiniile credincioşilor că credinţa şi rugăciunea îl fac pe om mai bun? (Sunt de acord, sunt de acord parţial, nu sunt de acord.)

5) Unii părinţi îşi îndeamnă copii să meargă la biserică. Ce părere ai despre această atitudine? (Pozitivă, negativă, nu m-am gândit niciodată la asta.)

6) La şcoală se învaţă că rugăciunea şi credinţa în Dumnezeu sunt în contradicţie cu învăţăturile ştiinţei. Care este părerea ta? (Sunt de acord, sunt de acord parţial, nu sunt de acord.)

7) În familia ta, se ţin sărbătorile religioase? (Da, nu, uneori.)

8) Ai în locuinţa ta icoane cu sfinţi? (Da, nu.)

9) În familia ta se obişnuieşte să se facă semnul crucii înainte de masă? (Da, nu.)

10) În familia ta există obiceiul de a se ruga? (Da, nu, uneori.)

11) Mâncaţi ostiile binecuvântate în perioada Crăciunului? (Da, nu.)

12) Preotul vine vreodată în casa ta? (Da, nu.)

13) Crezi în existenţa lui Dumnezeu, a îngerilor, a diavolului? (Da, nu, mă îndoiesc.)

14) Când ai fost la biserică ultima oară? (Acum 5, 4, 3, 2 ani, acum 1 an, recent.)

15) A avut loc prima ta Comuniune? (Da, nu.)

16) Cine te-a pregătit pentru prima ta Comuniune şi pentru Confirmare? (Familia, unchii şi mătuşile, slujitorii bisericii, preoţii.)

17) Îţi plac discuţiile şi cărţile cu caracter ateu? (Da, nu, nu m-am întâlnit niciodată cu asemenea probleme.)
18) Biserica ne învaţă să ne respectăm părinţii şi să nu facem rău nimănui. După părerea ta, e bine sau rău? (Sunt de acord, nu sunt de acord, nu ştiu.)

19) Legile naturii sunt inviolabile, deci miracolele sunt imposibile. (Sunt de acord, nu sunt de acord, nu ştiu.)

20) Părinţii tăi sunt credincioşi? (Cred, nu cred, sunt indiferenţi.)

21) De ce te duci la biserică? (Sunt convins că aşa trebuie sau trimis de părinţii mei sau pentru că mă interesează.)[lxxii[iii]]

Acest chestionar este publicat în nr. 6/1973 al revistei clandestine *Cronica Bisericii Catolice din Lituania*, care adaugă: „După ce a subliniat răspunsurile voite, elevul trebuie să se semneze şi să dea chestionarul profesorului care îl dictase. În general, copiii răspund la aceste întrebări în diferite feluri: unii scriu ce gândesc, alţii, neîndrăznind să scrie adevărul, spun minciuni“[lxxii[iv]].

*

Aceeaşi publicaţie a Samizdatului religios lituanian ne aduce la cunoştinţă felul cum se străduiesc propagandiştii Partidului să-i facă pe credincioşi să se supună planurilor ateilor:

„Conform programului Partidului, toţi intelectualii – profesori, medici, agronomi şi alţii – trebuie să fie «ideologic» pregătiţi pentru a fi în măsură «să lumineze» poporul.

În spitalul din Svencionis, a rămas afişată ani de zile o ordonanţă a primarului prin care acesta îi obliga pe toţi medicii, fără excepţie, chiar şi pe cei care erau cunoscuţi ca fiind credincioşi, să fie gata oricând să ţină o conferinţă pe temă medicală şi o alta pe temă antireligioasă. *Pentru a conduce grupările ateiste din şcoli, nu arareori sunt desemnaţi profesorii credincioşi*. În comitetele de întreprindere şi în birourile atee, sunt introduşi şi credincioşii. În felul acesta se urmăreşte forţarea acestor persoane să vorbească şi să acţioneze împotriva convingerilor lor. Temându-se să nu-şi piardă slujba, sau pentru a nu avea neplăceri, intelectualii cedează uneori, devenind astfel nişte colaboratori ai ateilor. Nu putem şti, nici măcar aproximativ, câţi profesori credincioşi, dar terorizaţi de atei, au vorbit împotriva credinţei lor religioase şi nici care este numărul elevilor pe care i-au făcut să se înscrie în organizaţiile atee, de pionieri, sau în Organizaţia Tineretului Comunist, dacă nu chiar direct în clubul de ateism. Deci nu-i o întâmplare faptul că în Lituania auzim adeseori spunându-se că profesorii au contribuit în mare măsură la descreştinarea ţării şi, ca urmare, la deznaţionalizare.

În mod inconştient, părinţii, terorizaţi de atei, contribuie la distrugerea religiei. Când copiii se întreabă dacă trebuie sau nu să se înscrie în Organizaţia Tineretului Comunist, nu arareori părinţii, deşi credincioşi, îi sfătuiesc să o facă, de teama ca fiii lor să nu fie persecutaţi: «*Înscrie-te, dragul meu; ce altceva poţi să faci... în timpurile astea...*» şi, în felul acesta, îşi îndeamnă copiii la ipocrizie şi corupţie spirituală. O mare parte dintre aceşti tineri îşi pierd credinţa; şi părinţii nu înţeleg că sunt vinovaţi pentru că au omorât viaţa religioasă din inima copiilor lor, de teama persecuţiilor. Există părinţi care, de teama represaliilor sau chiar din servilitate, nu îndrăznesc să-şi apere copiii, atunci când aceştia sunt constrânşi să acţioneze împotriva religiei. Dar există şi părinţi curajoşi care spun clar: «*Nu-mi terorizaţi fiul; dacă nu renunţaţi la asta, nu-l voi mai putea trimite la şcoală!*»

Ateii se străduiesc să-i antreneze în activităţile lor până şi pe elevii credincioşi. Nu arareori, în şcoli, elevii credincioşi sunt obligaţi să vorbească împotriva religiei; să facă anumite caricaturi anti-religioase; să-şi bată joc de colegii care îşi profesează deschis credinţa. Copiii care au învăţat de la cei mari să se adapteze îşi ascund apartenenţa la religie şi nu-i suportă pe colegii lor de clasă care şi-o proclamă deschis. Pedagogia sovietică încurajează această atitudine a elevilor, pe care o califică drept o influenţă pozitivă a colectivităţii".

Să confruntăm acum faptele raportate mai sus cu argumentele propagandei atee:

„Statul sovietic şi organele sale de guvernământ nu intervin în treburile interne ale Bisericii". (J. Amicas şi L. Rimaitis: „*Legile sovietice privitoare la cultele religioase şi libertatea de conştiinţă*", Vilnius, 1970. P. 23) sau: „Partidul luptă pentru libertatea de conştiinţă totală şi priveşte cu respect orice credinţă religioasă sinceră". (A. Balays: „*Unde se încrucişează lănciile*", Vilnius, 1972, p. 58)[lxxii][v]

2. ELEVII DIN PAROHIA VALKININKAI (PROVINCIA VARENA, LITUANIA)

Locuitorii din parohia Valkininkai s-au adresat guvernului provinciei Varena *pentru a se plânge de discriminarea de care suferă copiii lor la şcoală*, din pricina convingerilor lor religioase. Reproducem textul Memoriului făcut de ei:

Preşedintelui Comitetului executiv al DZDT al
provinciei Varena

În luna septembrie a acestui an, copiii noştri, la întoarcerea de la şcoală, ne-au povestit că fuseseră interogaţi de învăţătoare, care voia să afle dacă merg la biserică şi numele celor ce frecventează biserica, sub ameninţarea că le va da nişte note proaste la purtare celor ce se duc la biserică şi că va menţiona acest lucru în certificatele lor şcolare.

Învăţătoarele Kliukaite şi Butkiene, împreună cu directoarea şcolii, au supus-o pe fiica lui L. Grieze la un interogatoriu, cerându-i să spună dacă ea şi sora ei mai mică mergeau la biserică, dacă se duceau să se mărturisească etc. Cu un an înainte ea fusese ameninţată că nu va fi primită la examene dacă va continua să se ducă la biserică.

La şcoala din Urkoniai, învăţătoarea Sauleniee a terorizat-o pe fata lui S. Andriuskeviciene, ca s-o facă să spună când îşi celebrase Prima Comuniune, şi dacă se ducea la biserică. Cu acelaşi prilej, învăţătoarea a ameninţat-o că va menţiona lucrul acesta în certificatul şcolar, şi i-a spus că, în acest caz, nu va mai găsi slujbă.

Învăţătoarea Kliukaite, directoarea şcolii şi un reprezentant al provinciei Varena le-au supus pe cele două fete ale lui J. Kazlauskiene (satul Plekstore) la un interogatoriu pentru a afla dacă îşi celebraseră Prima Comuniune, ce băieţi şi fete mergeau la biserică, cine îi pregătise pentru Prima Comuniune etc.

Directoarea Butkiene şi un reprezentant al provinciei Varena i-au întrebat pe copiii lui J. Blazulioniene (satul Uzperkaze) când îşi celebraseră prima lor Comuniune, cine îi pregătise pentru ea, şi ce elevi o mai celebraseră.

La şcoala lui S. Naniskiai, în cursul unei întruniri cu părinţii elevilor, li s-a ordonat părinţilor să nu-şi aducă copiii la biserică. Fiul lui Jurgelevicius (satul Mistunai), la întoarcerea de la şcoală, a spus că învăţătorii ameninţaseră că, dacă elevii au fost la biserică, preotul va fi condamnat la 2 ani de închisoare.

Şi alţi copii au fost supuşi la interogatorii. Mai mulţi dintre ei au ieşit de la şcoală plângând, după ce fuseseră interogaţi mai mult de o oră.

Or, credem că *nimeni nu are dreptul de a-i interoga pe copiii noştri în absenţa noastră şi nici să-i terorizeze ca să afle dacă se duc la biserică*. Copiii plâng şi nu mai dorm noaptea. Faptul de a fi supuşi unor interogatorii îi sperie pe copii şi constituie o crimă faţă de libertatea de conştiinţă şi împotriva drepturilor noastre, ale părinţilor. Dacă copiii noştri fac vreo greşeală, noi suntem cei ce trebuie să fim acuzaţi şi pedepsiţi. Pentru noi, este o datorie sfântă să ne creştem copiii. Noi, părinţii credincioşi, suntem convinşi că credinţa noastră ne ajută mult să ne creştem bine copiii. Copiii care iau parte la serviciile religioase se întorc de la biserică mai senini. Ei văd şi aud acolo atât de multe lucruri frumoase! Ce drept au învăţătorii mai sus amintiţi să se poarte astfel cu copiii noştri? Să-i supună la interogatorii şi să-i terorizeze numai pentru că merg la biserică şi asistă la slujbe în faţa altarului? Ei se duc la biserică pentru că sunt conduşi şi obligaţi de noi. De altfel, conform cu legile naturii şi ale Constituţiei, noi avem datoria să ne creştem bine copiii. Atunci de ce sunt batjocorite drepturile părinţilor?

Îl rugăm pe marele nostru preşedinte să ne spună dacă este legal ca fiii noştri să fie interogaţi astfel şi să ne ajute să facem în aşa fel încât lucrul acesta să nu se mai întâmple.

Valkininkai, 10.10.1971
Document semnat de părinţii a 9 elevi.

După douăzeci de zile, Preşedintele comitetului executiv al provinciei Varena dădu următorul răspuns:

„După cercetări făcute în problema expusă în memoriu, constatăm că fiii dumneavoastră nu au fost supuşi la interogatorii niciodată. Învăţătorii n-au făcut decât să-i întrebe pe elevi cum îşi petreceau timpul liber; este foarte firesc ca învăţătorii să vrea să ştie ce lucruri îi interesează pe copii, dat fiind că ei au datoria să se ocupe mereu de educaţia lor.

De altfel, nu aveţi dreptul să cereţi ca învăţătorii să facă propagandă pentru religie, căci ştiţi prea bine că Biserica este separată de Stat şi că, în toate şcolile, se predă ateismul, aşa cum cere dezvoltarea actuală a ştiinţei."

Z. Voroneckas, Preşedintele Comitetului Executiv
al provinciei Varena, 9.11.1971.

Răspunsul Preşedintelui Comitetului Executiv al provinciei Varena aruncă o lumină crudă asupra modului cum sunt călcate în picioare drepturile catolicilor şi asupra atotputerniciei funcţionarilor sovietici.[lxxii[vi]]

3. OGLINDA INTOLERANŢEI

Într-un interviu dat la 13 decembrie 1962 lui Norman Cousins, directorul publicaţiei *Saturday Review* şi prieten al preşedintelui Kennedy, Nikita Hruşciov se declara partizanul entuziast al libertăţii religioase în Uniunea Sovietică. Pentru el, „musulmanii, evreii şi toate religiile au *dreptul să trăiască*" şi, deci, „trebuie să lăsăm tuturor popoarelor *libertatea de a decide în problemele lor religioase şi politice*. Toţi oamenii îşi au ideile lor şi au dreptul să creadă ce vor". De aceea, spune el, trebuie să garantăm libertatea difuzării literaturii sfinte: „Sunt de acord şi voi pune să fie studiată problema".[lxxii[vii]]

Ca şi el, au existat şi alţi conducători şi ideologi sovietici, şi chiar şi ierarhi colaboraţionişti ai Bisericii ortodoxe care au susţinut minciuna libertăţii religioase. Alexei Puzin, de exemplu, vorbind despre „libertatea de conştiinţă" în URSS (căci „libertatea totală şi absolută în materie de religie face parte din însăşi noţiunea de socialism"), explică în ce constă, pentru credincioşi, libertatea de conştiinţă: „*Este posibilitatea de a-şi profesa liber religia, ca şi certitudinea că sunt apăraţi de insulte şi batjocură...*" În ceea ce îi priveşte pe cei care „pretind că le este interzis copiilor şi adolescenţilor sovietici să meargă la biserică", Puzin ne asigură că „nu aşa stau lucrurile": „Intraţi la întâmplare într-o biserică şi veţi vedea acolo copii. *Nimeni nu-i împiedică să meargă să asiste la slujbă şi să participe la celebrarea ritualurilor religioase*"[lxxii[viii]].

Deci, pe de o parte, persecutorii se laudă cu libertatea „autentică şi garantată" de care dispun bisericile şi, pe de altă parte, autorităţile comuniste boicotează învăţământul religios, îi condamnă pe părinţii care îşi educă copiii

creştineşte, limitează activitatea comunităţilor creştine, îi persecută pe predicatori, îi împiedică pe credincioşi să-şi trăiască „liber“ credinţa şi intensifică propaganda atee şi discriminarea religioasă.

Dacă citim atent presa sovietică – fie centrală, fie regională –, suntem frapaţi de permanenta violenţă a pretinsei „legalităţi“ socialiste. Chiar şi acel *minimum* de libertate religioasă, prevăzut de Decretul din 5 februarie 1918 (care dă „tuturor cetăţenilor“ „dreptul de a respecta în deplină libertate ritualul religios ca botezul, căsătoria, Prima Comuniune, mărturisirea, împărtăşania, înmormântarea“ şi dreptul „de a-şi împodobi casele cu icoane, cruci şi alte imagini şi simboluri religioase“), este batjocorit de ziariştii atei, adversari aprigi ai Bisericii lui Hristos. Este de ajuns să ne oprim la articolul „tovarăşului“ Pogosian, publicat în ziarul Armeniei Sovietice, *Comunismul*. Contrariat şi chiar revoltat de atitudinea condamnabilă a tânărului Aşot, student la Institutul Politehnic din Erevan (care a fost întrebat de ce poartă „la gât o cruce“ şi care a răspuns ireverenţios: „Pentru că aşa vreau! E interzis?“), candidatul în ştiinţe istorice îşi permite să scrie: „Ce poate fi mai şocant pentru un membru al Organizaţiei Tineretului Comunist decât să poarte cu el, în acelaşi timp, un carnet de komsomolist şi o cruce! Toate astea împing tineretul spre religie, spre credinţă în Dumnezeu. (...) Intraţi într-un magazin oarecare de aici şi veţi vedea pe rafturi o mulţime de suveniruri cu caracter religios, o varietate extrem de mare de reproduceri ale unor clădiri şi biserici, şi lumânări de toate felurile. Sortimentele sunt foarte multe: obiecte cizelate, obiecte de ceramică, porţelanuri pictate... Bineînţeles, ele sunt furnizate de întreprinderi oficiale.

La ce s-or fi gândit tovarăşii responsabili cu aceste lucruri?“

Iată un lucru şi mai grav cu privire la acest tineret vinovat, atras de religie: „Unii se duc la biserică spre a-şi boteza primul născut, alţii ca să aprindă o lumânare înainte de examene. Lucrurile merg atât de departe încât, la Kiroiakan, s-a ajuns ca, în curtea bisericii, să se ridice un nou mic monument – amintire care poartă o cruce de fier cu inscripţia: „Din partea tineretului...“ De unde *concluzia* autorului articolului: „Toate astea sunt contrare moralei omului sovietic, constructor al comunismului“[lxxii[ix]].

Când se publică documente ale Samizdatului privitoare la agresivitatea autorităţilor sovietice locale, a propagandiştilor partidului comunist şi a sindicatelor faţă de credincioşi şi de „sectele“ din care fac parte aceştia, susţinătorii „liberalismului“ moscovit din străinătate resping aceste mesaje autentice ca fiind „calomnii antisovietice“. Dar iată că înseşi publicaţiile comuniste confirmă destul de des lipsa de libertate religioasă din spaţiul aflat dincolo de Cortina de fier. Fără articolul lui S. Gusev, funcţionar la Procuratura regiunii Moscova – articol apărut în paginile publicaţiei *Sovieţkaia Rusia* şi mult comentat într-o corespondenţă a ziarului *Neue Zürcher Zeitung* –, nu s-ar fi ştiut poate niciodată ce li s-a întâmplat „sectanţilor“ N. Voronova, Semion Tabaşkov, Vasili Riciuk şi Piotr Rumaşnik:

> „Pentru a ilustra ceea ce, în ochii săi, este inadmisibil, S. Gusev recurge la un caz precis. Doi fraţi, Volodia şi Saşa, se remarcaseră, la şcoală, prin purtarea lor negativă. Ei refuzau, sub diferite pretexte, să participe la unele manifestări şcolare, ca vizite la muzee şi vizionarea de filme la cinematograf, şi nu voiseră să intre în Organizaţia de Pionieri, organizaţie ce corespundea vârstei lor. Presaţi de profesori să dea o explicaţie, părinţii au spus că ei erau membri ai sectei baptiste. Aceasta organiza grupuri de copii. Sub conducerea unei doamne, N. Voronova, aveau loc şedinţe de lectură a Bibliei şi adunări de rugăciune. *Toate astea constituie o încălcare gravă a legii cultelor.* Împiedicându-i pe copii să participe la manifestările şcolii, îi lipsim de ceea ce constituie fericirea unui om. Responsabilii sectei au declarat în cursul interogatoriului că ei nu ascultau decât de poruncile lui Dumnezeu. Baptiştii au oficiat chiar şi botezarea unor adulţi în aer liber, ceea ce echivalează, după juristul nostru, cu o insultă adusă «moralei sociale».
>
> Procuratura a deschis o acţiune judiciară împotriva cetăţencei Voronova. La procesul ce a urmat, ea a fost condamnată la privarea de libertate. S. Gusev omite să ne spună cât timp îşi va petrece acuzata în închisoare ca să-şi ispăşească crima. În schimb, el menţionează condamnările repetate pe care le-au primit Semion Tabaşcov din Jukovski şi Vasili Riciuk din Krasnoborsk. Aceste două persoane sunt acuzate că şi-ar fi încurajat coreligionarii în «atitudinea lor negativă». S-au produs conflicte din pricină că oamenii ce conduceau secta nu respectau limitele impuse propagării religiei şi pentru că se ridicaseră împotriva învăţământului antireligios difuzat în şcoală. Legile sovietice garantează libertatea religioasă, scrie Gusev, dar aceleaşi legi le cer credincioşilor ca şi ateilor să-şi îndeplinească îndatoririle lor de concetăţeni conform Constituţiei. Statul veghează cu o deosebită grijă la respectarea intereselor tineretului: *din acest motiv este inadmisibil să impui copiilor «concepţii religioase...»“*[lxxii[x]].

Ca şi fraţii Volodia şi Saşa, despre care vorbeşte S. Gusev, mulţi alţi copii sunt împiedicaţi să primească o educaţie creştină, deşi în legislaţia sovietică nu există „nici o indicaţie care să limiteze dreptul părinţilor de a-şi creşte copiii în spiritul religiei“, ne asigură Igor R. Şafarevici într-o lucrare recent editată în Franţa.[lxxii[xi]] Pentru a dovedi că această legislaţie nu se aplică în practica zilnică, temerarul membru al Comitetului pentru apărarea Drepturilor Omului în URSS, condus de academicianul Andrei Zaharov, citează, ca exemplu, cazul Feodosiei Kuzminicina Varava, aşa cum e relatat în ziarul *Pravda din Lvov*, la 18 august 1964:

„Trebuie să dăm aici o explicaţie foarte clară şi precisă a felului în care Feodosia Kuzminicina s-a străduit să demonstreze «dreptul» de a-şi educa religios «propriii copii». Ea nu are acest drept. Copiii sovietici trebuie să fie educaţi de întreaga societate socialistă, în care intră şi şcoala şi familia, în spirit comunist. Cât priveşte libertatea spirituală, la care îi place atât de mult Feodosiei Kuzminicina să se refere, în ţara noastră cei care se slujesc de această libertate sunt adulţii."

Alertat de „mutilarea" morală a sufletului copilului din pricina educaţiei religioase, A. Danilov, „locţiitor al Preşedintelui Comisiei de ajutorare în Comitetul executiv al oraşului Chişinău", scrie în *Moldova socialistă* din aprilie 1973 următoarele: „Conform legii, comunităţile religioase nu au dreptul să-şi transforme întrunirile în întruniri politice, după cum nu au dreptul să-i atragă pe copii în cercurile lor corale sau muzicale cu caracter religios, sau în aşa-zisele şcoli de învăţare a dogmelor religioase". La rândul său, L. Cekirlan, subliniind, în publicaţia *Tineretul din Moldova* din 17 ianuarie 1973, faptul că, la şcoală, copiii trebuie să primească „educaţia de care au nevoie pentru a-şi forma despre lume o concepţie materialistă", adaugă: „Se pare, deci, că n-ar trebui să mai existe copii şi tineri care să aibă concepţii religioase".

4. CÂTEVA EŞANTIOANE DIN PRESA SOVIETICĂ

Nauka i Relighia
(dec. 1973)

VERIGILE LANŢULUI

Foi duble, rupte din caietele unor elevi. Sunt aproximativ 3.000. În faţa mea sunt îngrămădite pagini acoperite cu scrisuri diferite şi intitulate: „*Chestionar despre ateism*"[lxxii][xii].

Chestionarele sunt anonime. Se ştie numai că cei interogaţi sunt băieţi şi fete de şaisprezece ani, komsomolişti de la mai multe şcoli din Moscova.

Pe fiecare foaie ei au copiat cu grijă întrebările. Sunt mai mult de zece. Sunt foarte diverse: complexe sau simple, cerând un răspuns dezvoltat sau unul scurt: „da" sau „nu".

Majoritatea răspunsurilor sunt juste, dar există şi răspunsuri neobişnuite, ce sar în ochi. Să luăm întrebarea: „*Ce crezi tu despre religie?*" Majoritatea zdrobitoare a elevilor nu se îndoieşte că religia este vătămătoare. Şi deodată, citeşti: „Religia nu este, cu siguranţă, foarte vătămătoare, doar că îi dezorientează pe oameni". Sau: „După părerea mea, religia nu este vătămătoare. Cunosc mulţi credincioşi şi pot să spun că sunt nişte oameni foarte cumsecade, buni, muncitori, cinstiţi. Nu fac niciodată vreun rău cuiva, chiar şi pentru că asta este un păcat".

Există chiar şi răspunsuri de felul acesta: „Nu m-am gândit niciodată la problemele religioase, deşi ele oarecum mă interesează. Ritualurile bisericii îmi plac. Sunt foarte frumoase, şi spectacolul lor este foarte atrăgător".

Un lanţ ciudat, nu-i aşa? Suntem indiferenţi faţă de existenţa religiei, ne îndoim că ea este vătămătoare şi, la sfârşit, mărturisim că suferim influenţa emoţională a bisericii.

Lanţul continuă prin răspunsurile la o altă întrebare:

„*Ce înseamnă să fii ateu şi te consideri pregătit să faci o propagandă atee?*"

La prima parte a întrebării, răspunsurile sunt, de cele mai multe ori, asemănătoare, deşi insuficient de precise: „Un ateu este un om care luptă împotriva religiei şi a ideilor religioase din mintea oamenilor". Există şi răspunsuri amuzante: „A fi ateu înseamnă a putea să o convingi pe bunica ta că se înşală. Eu am încercat de mai multe ori să discut cu ea, dar fără succes".

Cea de-a doua parte a întrebării este mai dificilă. Un număr mare de komsomolişti se consideră capabili să facă o propagandă atee. Pentru moment nu ne întrebăm dacă această certitudine este întemeiată. Important este că avem şi răspunsuri contrare. Unul dintre ele este chiar pitoresc: „După părerea mea, a face propagandă ateistă este echivalent cu a vrea să prinzi o rază de soare".

Ce rămâne de făcut? Există şi aici o opinie: „Trebuie să aşteptăm ca toată lumea să devină conştientă."

Şi la acest „*lanţ extraordinar*" (să-l numim astfel) se adaugă, treptat, noi verigi: credinţa în viaţa de după moarte, în predestinare, în superstiţii... Am numărat cu scrupulozitate: 16 komsomolişti acceptă misterele Bisericii, 13 cred în nemurirea sufletului şi în viaţa de dincolo de mormânt, 14 cred în destin, 21 în semne...

Prevăd răspunsul dumneavoastră: există puţini komsomolişti de acest fel şi ei nu sunt credincioşi, ci superstiţioşi şi ignoranţi. E adevărat, dar Biserica îi organizează chiar şi pe aceştia, căci altfel ar fi imposibil să propage religia în rândurile noilor generaţii.

K. Stepin

*

Tineretul Moldovei
(17 ianuarie 1973)

NU TREBUIE SĂ ACCEPTĂM COMPROMISURI!

La şcoală, după cum bine ştim, copiii primesc educaţia de care au nevoie ca să-şi formeze despre lume o concepţie materialistă.

Pentru acest motiv i se explică copilului misterele diferitelor fenomene naturale, ce sunt interpretate, pentru el, în mod materialist; acest lucru se face zi de zi, până când copilul îşi lărgeşte domeniul cunoştinţelor sale, care, cu timpul, se transformă în convingeri.

Sprijinindu-se pe aceste cunoştinţe, învăţătorii îi învaţă pe copii să aibă o atitudine critică faţă de religie şi le explică elevilor aberaţiile şi relele la care duc superstiţiile religioase. Pare deci că n-ar trebui să mai existe copii şi tineri care să aibă concepţii religioase. Dar iată că trebuie să constatăm că lucrurile nu se petrec deloc aşa!

Un număr mare de elevi din şcolile citate mai sus frecventează, împreună cu părinţii lor, casele de rugăciune. De ce? Pur şi simplu pentru că în şcoli nu se munceşte destul pentru a-i îndrepta pe copii spre concepţiile ateiste şi pentru că nu s-a făcut totul pentru a-i apăra pe aceştia de capcanele religiei?
Nu putem afirma că s-ar fi făcut.

În afară de educaţia atesită dată copiilor în timpul orelor de chimie, biologie, ştiinţe naturale şi altele, în şcoli există cercurile *„Tânărul ateu"*. Se folosesc în mod efectiv emisiunile de radio care combat religia. Se proiectează filme artistice şi diafilme, se organizează conferinţe de popularizare a cărţilor antireligioase. S-a creat chiar şi un activ de elevi komsomolişti, care găsesc adeseori un limbaj mai apropiat şi mai adecvat pentru a le vorbi colegilor lor despre aceste probleme şi care pot astfel, mai uşor, să-i ajute să-şi dea seama care este drumul cel bun ce trebuie urmat.

Vedem deci că activitatea este intensă şi că formele, metodele şi procedeele folosite pentru educaţia ateistă sunt foarte variate.

„Numai că nu obţinem aceleaşi rezultate ca acum doi ani – cel puţin aşa spun pedagogii; numărul copiilor credincioşi nu se măreşte, dar nici nu mai scade."

De ce se întâmplă astfel? Iată întrebarea pe care o punem învăţătorilor. Ei ridică din umeri şi nu ştiu ce să ne răspundă. „*Înainte constatam că muncim cu succes, acum muncim şi nu avem nici un succes!*"

Am încercat să găsim împreună motivele pentru care această muncă intensă nu aduce roade. Ce se făcea acum doi ani se face şi în continuare; aceleaşi metode sunt planificate şi pentru viitor. Numai că se pare că aceste forme de propagandă, care mai interesau încă până nu demult, nu mai au acum aceeaşi forţă de atracţie. Acum, cercurile, lecţiile, seratele nu mai sunt frecventate decât de copii care nu cred în Dumnezeu. Din această pricină munca pentru răspândirea ateismului este fără rezultate.

Această situaţie nu se regăseşte numai în şcoală. Cei care sunt însărcinaţi cu propaganda ateistă organizează la sate cursuri cu participarea unor lectori veniţi din capitală sau din oraşe mai mari. Aceste cursuri nu sunt urmate decât de atei. Atunci la ce bun să se mai consume atâta energie? Cu alte cuvinte, nu e vina noastră dacă această muncă înverşunată nu duce la nimic.

Atât în şcoli cât şi la sate munca individuală trebuie să devină mai convingătoare. Aceasta este metoda, mult timp experimentată, pe care trebuie să o folosim, căci ea dă întotdeauna rezultate excelente. În timp ce propagandiştii noştri nu avansează, sectanţii îşi perfecţionează fără încetare metodele şi ştiu să-i facă pe cei slabi să le cadă în plasă.
Fiecare fiinţă umană poate să cadă pradă greutăţilor, dar nu toată lumea este pregătită să le înfrunte şi să le ţină piept. Acest gen de oameni cad în plasele credincioşilor. *Credincioşii pândesc momentul oportun.* Încep prin a-l plânge pe cel aflat în

nenorocire, îi dau sfaturi şi, mai târziu, îi oferă ajutoare materiale. Nefericitul, uşurat în acest fel, se duce să viziteze casa de rugăciune. O dată, de două ori... până când ajunge să meargă acolo cu regularitate.

Dacă, între timp, ateii nu intervin în acelaşi fel, dacă nu se gândesc să-l ajute pe cel rătăcit, sectanţii vor dobândi „un nou sclav".

Agenţii sectanţilor caută cele mai bune soluţii pentru a se apropia de sufletul şi de fiinţa umană, şi, de foarte multe ori, văd ceea ce ateii din Krasnoarmeisk se fac că nu văd. Până acum nu se vorbea la şcoală despre dragoste şi despre relaţiile sexuale dintre bărbat şi femeie, dintre soţ şi soţie. La aceste întrebări, arzătoare pentru tineret, răspund credincioşii. S-au organizat lecţii şi se dau sfaturi individuale. Sectanţii folosesc toate mijloacele, chiar şi constrângerea, pentru a-şi atinge scopul. Fanaticii baptişti din Krasnoarmeisk le interzic copiilor să participe la activităţile cercurilor de artişti amatori, să frecventeze aşa-numitele *sobonik-uri* şi *voskresnik-uri*, ca şi seratele, conferinţele etc. Ei le interzic copiilor lor să intre în organizaţia de pionieri şi, cu atât mai mult încă, în Komsomol.

Au fost cazuri în care ar fi trebuit să se mobilizeze nu numai ateii, ci întreaga comunitate. Câţiva elevi din clasa a VIII-a, ai căror părinţi erau credincioşi fanatici, au vrut să intre în rândurile komsomoliştilor. Unul dintre ei, care a devenit komsomolist, a fost bătut de tatăl lui.

În acest duel dintre credincioşi şi atei, duel care devine, pe zi ce trece, tot mai înverşunat, propagandiştii atei sunt obligaţi să lupte pentru fiecare om. *Nu avem dreptul să cedăm sau să admitem compromisuri.*

În acelaşi sat, nepotul pastorului prezbiterian, elevul M. K. a refuzat să mai meargă la întrunirile sectei şi a intrat în Komsomol. Din acest motiv, el a fost bătut cu cruzime de un grup de minori baptişti. Să fi fost doar o simplă întâmplare? Nu, deloc. Conducătorii sectei au hotărât să pedepsească imediat orice „caz" de acest fel, pentru ca să nu apară şi alţi tineri care să fie tentaţi, la rândul lor, să „trădeze". Grupul de minori a fost învăţat chiar de şeful sectei cum să acţioneze.

Numai că, trebuie să spunem cu părere de rău, nu tot tineretul din sat poate să se apere împotriva religiei şi să combată obscurantismul. Există mulţi tineri care se lasă induşi în eroare.

Ei nu văd că acea cupă ce li se întinde este „cupa cu otravă", din care li se dă să bea celor slabi, ca să-şi piardă demnitatea umană, ca să le tulbure mintea şi ca să-i transforme în sclavi supuşi ai unei divinităţi inventate. Şi aici este greşeala activiştilor din sat. Secta a organizat un cor pentru copii, o orchestră de instrumente cu corzi, o fanfară. De ce toate aceste lucruri n-au fost făcute mai întâi de şcoală? Copiii sunt foarte sensibili, chiar emotivi. Trebuie să se ţină seama de asta, după cum trebuie să se ţină seama de particularităţile fiecărei vârste şi de nivelul dezvoltării intelectuale a copiilor.

Din tot ce s-a spus, ne putem da seama că trebuie să ne îmbunătăţim continuu metodele de muncă în ceea ce priveşte formarea ateistă a noii generaţii. Să nu uităm că noul tip de om sovietic, morala şi concepţia comuniştilor asupra lumii se afirmă printr-o luptă îndârjită împotriva rămăşiţelor trecutului atât din conştiinţa cât şi din acţiunile oamenilor.

L. Cekirlan

*

Turkmenskaia Pravda
(22 noiembrie 1972)

TREBUIE SA FORMĂM NIŞTE LUPTĂTORI ACTIVI

Trebuie să acordăm o atenţie specială fundamentării ateiste a cursului de educaţie civică. Predau această materie la şcoala din Aşhabad. În timpul cursului, dau elevilor explicaţiile ştiinţifice şi materialiste ale fenomenelor sociale. În plus, le dovedesc inconsistenţa prejudecăţilor religioase şi critic actualul modernism teologic. Aceste probleme sunt complicate. Ele cer lămuriri aprofundate şi trebuie aduse, în sprijinul lor, exemple concrete.

Aş vrea să citez aici numele profesoarei de istorie de la liceul nr. 19 din Aşhabad. Ea se numeşte F.N. Gitelis. Cursurile sale sunt o adevărată şcoală pentru tânărul ateu. Oricare ar fi temele abordate – originea omului, existenţa şi declinul religiei, cum suntem exploataţi de religie, caracterul reacţionar al organizaţiilor religioase şi al activităţilor lor –, lecţiile acestei profesoare sunt întotdeauna vii, pline de căldură şi le lasă elevilor o impresie profundă, rămânându-le mult timp în memorie.

Munca în afara şcolii are o mare importanţă în educaţia ateistă a tineretului. Experienţele cercului tinerilor atei de la şcolile NNI 11 din Nebit-Dag şi NN 3, 15, 19, 28 din Aşhabad merită o atenţie deosebită. Membrii cercului au organizat emisiunie ateiste pentru şcoli, au ţinut conferinţe şi au organizat discuţii. Au realizat mici expoziţii ateiste. În şcoli se organizează serate şi excursii, se merge în grup la filme antireligioase, au loc întâlniri cu foşti preoţi care şi-au părăsit religia.

Mai sunt şi alte metode care dau rezultate la tineret: discuţii pe tema unor cărţi ce se ocupă de problema ateismului. Putem cita ca exemplu biblioteca şcolii nr. 19 din Aşhabad. Bibliotecara şi pedagoga N.N. Soldatava face o activă propagandă ateistă. Ea este entuziasmată de munca sa, urmăreşte atent toate noile apariţii, studiază cererile şi le recomandă elevilor cărţi şi broşuri care vor sluji la consolidarea concepţiei lor de viaţă.

Tania Kafurova, elevă în clasa a X-a la o şcoală din Aşkabad, scria într-o compunere următoarele: „Sunt convinsă că niciodată în viaţa mea, nici chiar în cele mai grele condiţii, nu voi crede în Dumnezeu, pentru că şcoala, familia şi chiar şi viaţa m-au educat astfel". Aceasta este convingerea fermă a unui om, a unui cetăţean, a unui ateu.

Familia joacă un rol primordial în educarea copiilor şi a tineretului. Şcoala trebuie să lucreze fără încetare asupra părinţilor şi să rămână în legătură strânsă cu ei. În multe şcoli din Republică există asociaţii de părinţi atei. În înţelegere cu profesorii, ei se duc să viziteze unele familii, ajută şcoala să conceapă şi să aplice programe de ateism, organizează conferinţe, discuţii, expuneri pentru părinţi şi dialoguri pe marginea unor articole extrase din revistele *Ştiinţa şi Religia* sau *Familia şi şcoala*.

Copiii baptişti Olia şi Pavlik sunt elevi la liceul nr. 1 din Nebit-Dag. Părinţii lor nu erau numai fanatici, ci şi nişte oameni grosolani. Ei îşi maltratau copiii pentru cele mai mici greşeli şi îi obligau să respecte ritualurile religioase. Şcoala a dus o luptă grea pentru aceşti copii. Profesoara V.E. Sigancova a fost adeseori la această familie acasă, a vorbit cu părinţii şi cu copiii şi a asistat în repetate rânduri la serviciul religios. Ea a stat de vorbă cu diferiţi baptişti şi a combătut dogmele religioase prin exemple concrete. Cu putere de convingere, ea le-a dovedit că doctrinele religioase sectante erau lipsite de orice fundament şi că religia era dăunătoare copiilor. Munca sa zilnică, conştiincioasă şi grea, şi-a adus roadele. Copiii predicatorului S. au găsit în ea o prietenă înţelegătoare, căreia i-au putut mărturisi, pentru prima oară în viaţă, gândurile şi îndoielile lor cele mai tainice. Mama s-a lăsat convinsă. Dar când Olga, elevă în clasa a VIII-a, a fost primită în Komsomol, tatăl ei a vurt să o bată. Mama a protestat: „Opreşte-te, se pare că n-avem dreptate". Curând, fiul lor, Pavlik, a devenit şi el pionier...

Tinerii sunt urmaşii noştri, viitorul nostru. Ei trebuie să fie bine pregătiţi, fizic şi moral, pentru a putea continua cu demnitate opera noastră, adică construirea noii societăţi. Educaţia ateistă joacă un mare rol în formarea concepţiei lor de viaţă şi în activităţile lor civice. Pentru ca această muncă importantă să fie cu adevărat eficace, trebuie ca noi, pedagogii, să participăm la ea ca îndrumători ai tinerei generaţii.

A. Zavialov,
profesor de istorie

NOTE

CONCLUZIE

Iată-ne ajunşi la sfârşitul acestei lucrări atât de greu de digerat. După ce ai întors ultima pagină şi ai încetat să mai auzi suspinele care se înalţă din „adâncul abisului" sovietic, nu uita niciodată că, prin intermediul *celor mai mici* fraţi ai Săi, aflaţi în nefericire, este persecutat însuşi Hristos.

De ce să nu recunoaştem egoismul nostru visceral, miopia noastră spirituală, şi chiar şi lipsa noastră de dragoste faţă de Biserica Tăcerii? De ce să nu mărturisim, aşa cum a făcut odinioară Ieremia: *Coroana de pe capul nostru a căzut! Vai nouă, pentru că am păcătuit!*

Am păcătuit – şi păcătuim mereu – prin *ignoranţă*. Şi prin *abandonare*. Adică prin faptul că răul altuia nu este pentru noi decât un vis.

Din nefericire, trebuie să constatăm că mai există încă creştini occidentali care închid ochii când e vorba de persecuţia religioasă din spatele Cortinelor de fier şi de bambus. În ciuda argumentelor istorice, ideologice sau, mai ales, biblice (căci Iisus Hristos ne-a avertizat că ne vor prinde şi ne vor persecuta *din pricina Numelui Său*), în ciuda

logicii celei mai elementare care pledează pentru incompatibilitatea dintre ateism şi religie şi confirmă astfel opresiunea inevitabilă a copiilor lui Dumnezeu sub regimurile politice ale duşmanilor lui Dumnezeu. Ei se prefac că nu înţeleg uriaşa tragedie a fraţilor lor reduşi la tăcere şi nu cred în existenţa lagărelor de muncă forţată, a temniţelor morţii, a torturilor prin care se urmăreşte spălarea creierului şi a internărilor arbitrare. Aceşti creştini „comozi", indiferenţi şi uituci, preferă să-l aplaude pe „mitropolitul" roşu Nikodim, pentru care „toţi cei ce vorbesc de persecuţie în URSS compromit şi deservesc coexistenţa paşnică", decât să le dea dreptate preoţilor ortodocşi Eşliman şi Iakunin, atât de nemulţumiţi „de supunerea fără rezervă a Patriarhului Moscovei faţă de *diktatul* verbal al funcţionarilor atei".

Denunţăm, în această carte, lipsa libertăţii religioase din URSS, pentru că suntem convinşi – aşa cum era şi regretatul filosof Gabriel Marcel - „că această libertate nu numai că nu există sub puterea dictaturii comuniste, dar că ea nici nu poate să existe". Suntem convinşi că ea *nu poate să existe* în nici un loc unde domneşte arbitrarul politic şi religios al regimurilor materialist-ateiste care nu au ezitat, şi nu ezită nici astăzi, să le facă necazuri credincioşilor şi să le pună lanţuri la picioare, ca să-i împiedice să alerge *spre scopul lor pentru a câştiga – după cum spune apostolul Pavel – darul vocaţiei celeste întru Dumnezeu şi Iisus Hristos*.

Desigur că creştinii *reci*, îndepărtaţi de Biserică, sau deveniţi aproape atei, şi creştinii *călduţi*, mulţumiţi să trăiască într-un creştinism lipsit de vigoare, se află la adăpost de orice discriminare religioasă din pricina supunerii lor necondiţionate faţă de ordinele autorităţilor comuniste. Dar cei care nu dau înapoi în faţa forţelor ideologice ale Fiarei, cei *clocotind* de credinţă, care încearcă să predice învăţătura lui Hristos în inima unei societăţi neo-păgâne şi nu se mărginesc la „libertatea de a practica cultele religioase" fără a avea dreptul de a contracara „libertatea propagandei antireligioase", toţi membrii credincioşi Bisericii răstignite au de îndurat, fără excepţie, piedicile puse de intoleranţă şi de represaliile legilor socialiste", pentru refuzul lor de a da Cezarului ceea ce îi aparţine lui Dumnezeu.

Din adâncul abisului lor cotidian, ei ripostează cu mult curaj atacurilor opresorului:

- Înapoi, Satana! Căci e scris: Tu îl vei adora pe Domnul, Dumnezeul tău...